

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 9 maj 2005*§ 3 Interpellation om stadens beredskap för och hantering av hot mot förtroendevalda (2004:40)*

Anförande nr 1

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

F r e d r i k W a l l é n (kd): Ordförande! Tack för det aktuella svaret på min interpellation. Precis som det står i svaret är detta en i många avseenden känslig fråga, i alla fall en fråga som inbjuder till försiktighet, saklighet, vett och sans. Detta med hot och våld gäller definitivt inte bara oss förtroendevalda i en kommun, utan det gäller ju alla i samhället som utsätts för det. Men det är ett ökande problem i offentlig sektor, och det märks överallt, inte minst bland oss som är politiska beslutsfattare.

Vad jag eftersträvar med den här interpellationen är definitivt inte att få något slags redovisning över hur hotbilden ser ut för politiker i Stockholms stad, i den mån den är känd. Det finns statistiska undersökningar om detta, och det jobbas med det här på kommun- och landstingsförbunden och även i Regeringskansliet, så jag tror att vi kommer att få en bra sammanhängande bild över hela landet.

Men vad jag efterlyser med skärpa är att Stockholms stad i sin roll som förgrundskommun – den överlägset största kommunen i landet och även huvudstad – verkligen ska ha ett ramverk för hur vi ska hantera hot och våld mot förtroendevalda, ett ramverk som absolut inte innehåller detaljer som rör enskilda personer och som gör att man kan känna sig mer utsatt eller hotad eller som i värsta fall underlättar för någon som vill hota och angripa förtroendevalda.

Syftet är i stället att alla förtroendevalda i Stockholms stad, när de får sitt uppdrag, ska veta att om de blir hotade eller utsatta för olagliga påtryckningar i anslutning till sitt uppdrag så finns det en policy, ett ramverk för hur man ska få stöd och hjälp. Det gäller naturligtvis inte enbart heltidspolitiker utan kanske i ännu högre grad fritidspolitiker, till exempel ute i stadsdelsnämnderna. Där vet jag att det tyvärr i vissa avseenden finns en obefintlig bild av vart man ska vända sig om man blir utsatt för hot eller andra olagliga angrepp i rollen som fritidspolitiker. Det är det som jag efterlyser.

Jag tycker inte att det är tillräckligt att det finns något slags muntlig eller lite mer insatsinriktad policy och strategi. Just det här paketet måste finnas i skrift och kanske också formellt beslutat i denna församling.

Jag tycker att det är positivt att Teres Lindberg svarar ja på båda frågorna. Jag hade frågat om hon hade samma syn som jag på vikten av ett skriftligt ramdokument för dessa frågor.

Anförande nr 3

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att be om ursäkt för det sena svaret på din interpellation som är väldigt viktig. Det är bra att vi alla tar dessa frågor på allra största allvar. Ingen ska behöva avstå från demokratiskt arbete på grund av rädsla för hot eller våld. Det är också det som måste vara ett grundfundament i det demokratiska arbetet och också en förutsättning för att demokratin ska fungera.

Jag tycker att det är bra att du tar upp de här frågorna. Det är Länspolisstyrelsen som ansvarar för kommunpolitikerna i Stockholm och deras säkerhet om de blir utsatta för hot eller våld. Där finns också redan i dag en särskild handlingsplan som jag har i mitt skrivbord om vad man ska göra om man känner sig hotad. Så vi får försöka att distribuera ut den redan i dag eller inom den närmaste tiden till fullmäktiges ledamöter, om man nu efterfrågar en sådan form av handlingsplan om vart man ska vända sig om man känner sig hotad. Det ska inte vara något som helst problem att skicka ut den handlingsplanen. Det är alltså Länspolisstyrelsen som har tagit fram det dokumentet och inte kommunen. Det är väl klokt att vi alla ska veta vad vi ska göra.

I övrigt vill jag bara tacka för att du har tagit upp den här frågan. Jag tycker att den är viktig och att vi ständigt måste diskutera den.

Anförande nr 4

F r e d r i k W a l l é n (kd): Då tackar jag för detta tack. Jag tycker att det är en bra början. Det finns ett samarbete mellan Rikspolisstyrelsen och – i första hand för oss i Stockholms stad – Stockholms läns polismyndighet. Det finns en speciell bok som handlar om hot där det också ingår checklistor och olika anvisningar för hur man ska gå till väga. I och med att jag har läst den flera gånger vet jag att det är ett jättefint dokument. Men det är allmänt hållet. Det riktar sig alltså till människor som kan bli utsatta för våld ur ett generellt perspektiv, men med fokus på förtroendevalda.

Den dokumentation som redan finns är alltså en bra början, och man riskerar ju ingenting om man ser till att den blir väl känd. Den ska naturligtvis spridas. Men vad jag är ute efter är Stockholms stads så att säga arbetsgivaransvar för de förtroendevalda. Precis som det är samordningscheferna för socialtjänsten i stadsdelsnämnderna i förorter som är ytterst ansvariga för att socialsekreterarna har rätt utbildning och kunskaper om gällande policydokument och för att de ska få rätt stöd om de blir hotade ska det vara likadant för politikerna. Om en politiker i stadsdelsnämnden vänder sig till sin gruppleddare eller sin ordförande och vill ha stöd och hjälp i en sådan här fråga ska det finnas ett färdigt paket som staden har ansvar för.

Jag tror att det är viktigt att man skiljer på två saker. Man har ett ansvar som ett slags arbetsgivare för att se till att de som ingår i organisationen får stöd och hjälp när de utsätts för hot och våld i sin tjänst. Sedan har polisen ett ansvar för att hjälpa, stötta och ingripa. Det är två olika saker. I all ödmjukhet förebådar jag också om en motion just i det här ämnet. Man borde ha en fastställd policy för detta, precis som vi har en beredskapspolicy och andra typer av policy.

Jag vill understryka att det inte finns något konkurrensförhållande mellan stadens mycket väsentliga samarbete med den statliga polisen och kommunens arbetsgivaransvar. Anledningen till att jag pratar så utförligt om detta är att jag på mycket nära håll har följt hur man jobbar med det här i andra kommuner där förtroendevalda har blivit utsatta för hot och ibland våld. Där har man ofta hamnat i den slutsatsen att det måste finnas ett bra samarbete med den lokala polismyndigheten, men man måste också se det här utifrån det – i brist på bättre uttryck – arbetsgivarperspektiv som man måste ha. Hur ska man stötta den mycket hårt utsatta ersättaren i den lokala distriktsnämnden? Det ska finnas en plan för det från arbetsgivarens sida precis som det finns en plan för att stötta den hårt utsatta förskolläraren eller socialsekreteraren.

Anförande nr 5

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Jag tror att det är viktigt att man funderar på att öka tydligheten gentemot de förtroendevalda. Jag kan tänka mig att rätt många kan känna att eftersom de inte är mordhotade kanske det inte är så farligt och att detta kanske är en del av det politiska livet. Det är nog rätt många som inte anmäler ens till sina egna gruppledare eller partiorganisationer att de blir trakasserade på ett sätt som är absolut oacceptabelt. Då kan det enda som man får höra inom partiorganisationen vara att han eller hon tänker sluta med politik.

Det är viktigt att alla blir på det klara med att det inte bara handlar om hot eller våld, utan det finns en lång så att säga nyanserad skala när det gäller trakasserier och saker som man inte ska behöva stå ut med som förtroendevald för ett politiskt parti.

Det kan vara vettigt att finna former för detta. Jag är inte säker på att man behöver gå så långt som till ett policydokument, men det kan finnas anledning att klargöra för de förtroendevalda att om de utsätts för något ska de anmäla detta till partiorganisationen och till dem som handhar dessa frågor i Stockholms stad.

Jag tycker att det är viktigt att vi ser till att så många som möjligt kan känna sig trygga i sina förtroendeuppdrag. Som politiker ska man inte behöva känna att man ständigt är förföljd eller trakasserad på annat sätt. Det är viktigt för demokratin att stödet för de förtroendevalda kan förbättras.

Anförande nr 6

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag kan inte annat än att välkomna en sådan motion, Fredrik, även om jag inte här och nu kan utlova att vi ska ha just en policy i den här frågan. Men det är viktigt att det finns någon form av checklista och att det tydligt framgår vart stadens förtroendevalda ska vända sig om man upplever sig hotad. Det här är också en trygghetsfråga för att vi även i framtiden ska kunna ha förtroendevalda som vill ställa upp på olika uppdrag.

Jag kan inte annat än välkomna en sådan motion, och jag vet också att du har kunande och kompetens på det här området. Det vore jättebra om du lade fram ett sådant förslag i fullmäktige.

Anförande nr 7

F r e d r i k W a l l é n (kd): Då kan jag inte annat än att säga att jag ser fram mot den samverkan som kanske kommer att ske utifrån denna interpellationsdebatt. Utan att veta hur detta har hanterats i alla kommuner som har haft problemet uppe på dagordningen i offentliga sammanhang är det ju ett ämne som man naturligtvis helst ska hantera i allra största samförstånd. Hot kan drabba oss oavsett vilka partier som vi hör hemma i, vilka frågor som vi driver, vilka ansvarsområden vi har och så vidare.

Jag vill passa på att verkligen understryka en sak som finns med i min interpellation. Det är det som både Teres och Christopher var inne på, nämligen det förebyggande arbetet genom utbildning. Man ska veta vart man ska vända sig, vad man inte ska behöva stå ut med och vad man behöver stå ut med. Det står också i svaret att man som politiker ju granskas, man får skarpa frågor och utsätts för kritik. Ibland blir man upprörd av människor som är upprörda, och då är det viktigt att man som enskild person vet var gränsen går för när man blir rädd och skrämmd och även var gränsen går rent formellt.

En princip som jag vet att man försöker följa i alla större organisationer som har sådana här policyverk är att om någon ringer och hotar någon annan till livet som inte i ordets rätta bemärkelse blir skrämmd – i alla fall inte på kort sikt – är det ändå någonting som alltid ska rendera en polisanmälan och en anmälan till arbetsgivaren. Man vet aldrig de exakta motiven eller de exakta ambitionerna att genomföra olika hot som någon uttalar. De konkreta brotten ska också ses ur ett allmänt perspektiv. Om man av någon outgrundlig anledning inte blir rädd när man utsätts för ett hot kan det vara lämpligt att sätta stopp för den som hotar innan han hinner hota någon som kanske får resten av sitt yrkesverksamma liv förstört genom dessa hot.

Jag efterlyser alltså det förebyggande perspektivet. Genom utbildning kan man lära sig skillnaden mellan formella hot och sådant som kan vara obehagligt men kanske inte olagligt. Detta är en väldigt svår materia, och det räcker kanske inte med en grundutbildning för förtroendevalda. Det är något som vi måste ha en ständigt pågående diskussion om i samhället.

Men när det gäller förebyggande arbete och riskanalyser vill jag understryka att en grundläggande riskanalysutbildning – att rätt kunna bedöma ett angrepp, hot eller gräl som man har varit utsatt för i sitt förtroendeuppdrag – kan öka tryggheten hos väldigt många. Om man vet när man bör eller ska göra en polisanmälan vet man också när någonting inte är så farligt att man behöver vara orolig för det. Då sover man också bättre om nätterna.

§ 5 Interpellation om barnmisshandel att göda unga med godis och läsk (2005:14)

Anförande nr 8

Borgarrådet S ä r k i n i e m i (s): Jag vill hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 9

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! En del tyckte att jag uttryckte mig lite drastiskt när jag skrev detta med att göda och barnmisshandel. Men senast i dag kan vi i Aftonbladet läsa att det just är göda som det handlar om. Det är Tandläkareförbundet som slår larm om att diabetes bland barn ökar, och man lyfter fram det som serveras på förskolorna.

Jag är glad för att borgarrådet delar den oro som jag tar upp i min interpellation. Men det räcker inte med att bara känna oro i den här frågan. Vi måste faktiskt agera. Även om det i skolplanen har skrivits in en elevhälsostrategi kan vi inte bara för den sakens skull räkna med att det händer någonting ute i skolorna. Det är av allra största vikt att vi följer upp det som händer.

Tyvärr är det väldigt mycket som skolorna ska klara av och som ska uppfyllas. Då finns det risk för att vissa frågor inte får lika stor aktualitet. På flera högstadieskolor sker det ju försäljning av godis och läsk. Det kan man ta tag i och stöta på stadsdelsnämnderna om så att de agerar i dessa frågor.

Naturligtvis är det i grund och botten ett föräldraansvar från allra första början och att allteftersom barnen växer se till att de inte får i sig en massa onyttiga saker. Men den mat och det mellanmål som serveras i skolor och förskolor har kommunen ansvar för. Därför måste vi se till att det serveras hälsoriktig mat.

Jag vet att man på i alla fall några förskolor i stan har tagit det här på allvar och börjat att ändra mellanmålen. Man har också börjat att fundera över hur mycket glass som man serverar och så vidare. Det gäller också för skolorna att se över hur utbudet ser ut, inte minst på fritidshemmen.

Den ena biten är vad vi stoppar i oss. Sedan handlar det också om det som borgarrådet lyfter fram: lek och rörelse och aktiviteter runtomkring. Det är också viktigt. Men i grunden är det som vi stoppar i oss det som främjar de sjukdomar som bland annat nämns i dag i Aftonbladet där Tandläkareförbundet lyfter fram karies och sådant som gäller tänderna och läkarna lyfter fram faran för diabetes.

Jag undrar på vilket sätt, utöver att det i skolplanen står att skolorna ska jobba utifrån en elevhälsostrategi, borgarrådet ämnar följa upp vad som händer i stadsdelsnämnderna, både i förskolor och i skolor.

Anförande nr 10

Borgarrådet S ä r k i n i e m i (s): Ordförande, fullmäktige! Det är en jätteviktig och angelägen fråga som Ewa Samuelsson tar upp i sin interpellation. Jag är också

orolig för barnfetma och framför allt – nu har jag inte läst Aftonbladet – ökningen av diabetes.

Jag tycker inte att det är bra med socker och fett i mat, det kan vi vara fullt eniga om. Men en konkret åtgärd som jag vill lyfta fram är den kostenhet som nu har inrättats under konsumentförvaltningen och konsumentnämnden. Kostenheten har till uppgift att arbeta gentemot förskolor när det gäller kostfrågor, attityder till mat och vad som är bra att äta.

Sedan anger elevhälsostrategin en inriktning för den enskilda enheten och skolan hur man ska jobba med kostfrågor som en del av elevernas totala hälsa.

Skolorna ska kontinuerligt arbeta med hälsofrågor i fråga om både mat och rörelse. Det är min bestämda uppfattning. Redan nu är det många skolor som har tagit bort godisförsäljningen, men det har skett i samråd mellan elever och skolledning. Om man bara kör över eleverna kan det finnas en risk för att de då går till en närliggande butik och köper godis.

Jag hörde en intervju från Ärvingeskolan i Kista. Där sade man: Gallerian ligger ju bara tio meter härifrån. Man måste alltså vara överens så att eleverna inte går dit och köper godis.

Det handlar också om kompetensutveckling för skolans personal så att man har tillräckliga kunskaper i näringslära när det gäller barns och ungdomars mat. Redan nu finns det några goda exempel. Hägersten jobbar med dessa frågor och har hanterat frågan om kompetensutveckling för förskolepersonalen. Det tycker jag är bra.

Man bör också samverka med olika aktörer. Den enskilda skolan kan välja sina partner, men det finns redan ett etablerat samarbete med Handslaget och Friskis & Svettis rörelseverksamhet. När man har rörelse på schemat kommer också kostfrågorna med, eftersom det handlar om den totala hälsan hos eleven.

Anförande nr 11

I n g e r S t a r k (v): Det är inte så mycket att tillägga efter det som Ewa och Mirja har sagt. Det här är en jätteallvarlig fråga. Vi kan ganska tydligt se att barnfetman ökar.

Detta finns inskrivet i elevhälsostrategin och i skolplanen, och det är ju viktigt att det finns med. Sedan måste vi naturligtvis följa upp det och ta diskussioner ute i stadsdelarna. Barn behöver röra på sig och leka mycket för att må bra. Det i kombination med bättre kostvanor är nödvändigt.

Att förskolornas mellanmål måste förändras är väl ganska givet. Det är lite trist att det är likadant som när jag en gång i världen jobbade på dagis. Då serverades det också söt mat, men det borde ha förändrats, och vi måste kolla upp detta så att skolmaten och mellanmålen blir bättre.

Läsk- och godisautomaterna är ju någonting nytt som har tillkommit. Risken är att man handlar sitt godis och sin läsk i en närbelägen butik. Jag tror också på modellen

att föra en diskussion mellan elever och lärare ute på skolorna så att man tillsammans kan komma fram till en lösning. Men naturligtvis är det önskvärt att läsk- och godis-automaterna försvinner.

Anförande nr 12

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Den här interpellationen tar upp en fråga som jag tycker något av det mest oroväckande som finns när det gäller barn och ungdom i Stockholm och också på många andra håll. Egentligen tror jag att de fulla effekterna av att man äter fel, kanske för mycket och för mycket av fel saker samtidigt som motion och idrott under en lång rad av år sammantaget har minskat i skolan gör att det finns anledning att vara orolig över vilka hälsoeffekter detta får för de som i dag går i skolan eller förskolan, men som kommer att vara vuxna i morgon.

Jag vet att en del förskolor har börjat att verkligen gå igenom vad det är för mat som man ger till barnen. Det vore bra om de kunde fungera som goda exempel för andra förskolor, så att de kan ta efter varandra när det gäller att vara medveten om det här som egentligen är väldigt lömskt. Många matprodukter som man inte trodde innehöll socker gör de facto det. Jag tycker att det är himla lömskt att det fungerar så. Det är mycket bättre att ha produkter där man själv tillför socker därför att man vill ha socker. Då vet man vad man får. Men detta med att man blir bedragen när man äter olika typer av livsmedel är jätteallvarligt.

Det är viktigt att man försöker att öka den fysiska aktiviteten i skolorna så att det blir en naturlig del i att förbättra sin hälsa. Precis som borgarrådet tar upp har ju staden tillsatt en kostenhet under konsumentförvaltningen. Den kommer att vara fulltalig i maj, så från och med nu kommer man att kunna hjälpa till med att förmedla information, kunskap och utbildning för olika verksamheter i staden.

Jag hoppas att staden med olika medel – elevhälsostrategin och så vidare – kan vända på den utveckling som jag ser som väldigt farlig och hotfull.

Anförande nr 13

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! När jag var liten hade vi på fredagskvällarna någonting som vi kallade för familjekväll. Då fick vi dricka sockerdricka och ofta fick vi också en kokosboll. Det var lite extra fest när vi gjorde det här. Det skulle vara lite fredagsmys, som många barn säger i dag. Det var alltså lite extra när man fick det söta.

Men i dag tillhandahålls sådant i vardagen. Det är därför som vi i våra verksamheter måste se upp så att vi inte spär på detta. Det finns så mycket sötsaker ändå hemma i många familjer.

I skolorna har det förts en diskussion under många år till exempel om eleverna ska gå ut på rast eller inte. Jag tror ju att skolorna skulle må bra av att höra från skolborgarrådet att det är bra om de står på sig i sådana frågor. Eleverna mår bra av att vara ute på rast för då rör de på sig på ett annat sätt. På de flesta skolgårdar finns det möjlighet till aktiviteter och annat för att barnen själva ska lära sig att lek och rörelse är

någonting positivt som inte alltid ska serveras med hjälp av föreningar och annat. Man kan faktiskt hitta på saker själv.

Sedan har skolorna möjlighet att inom ramen för olika ämnen öka på tiden för idrott. Det gjorde vi när jag själv var rektor för en skola därför att vi ansåg att det var så viktigt. Man kan hantera 15 procent av tiden själv och utveckla ämnen som skolan vill profilera sig i. Det är ju någonting som man kan gå ut med och ännu tydligare tala om att den möjligheten finns.

Vi ska inte heller glömma ämnet hemkunskap där skolorna har stora möjligheter att påverka eleverna i att åstadkomma nyttigare mellanmål som de enkelt kan laga till hemma.

Det finns alltså en del som man kan göra. Utöver elevhälsostrategin som finns nedskreven behöver man också få påpekat konkreta, positiva åtgärder som många skolor jobbar med. De borde få plus i kanten när de gör sådana saker som är till gagn för eleverna.

Jag såg i ett tv-program att man nu i England har tagit tag i detta med skolmåltider, vilket har orsakat ett ramaskri och en diskussion kring det hela. Det man har sett på skolor som serverar ordentliga måltider är ju att lärarna uttrycker att det är mer lugn och ro och att studieresultaten blir bättre. Det vet vi sedan gammalt, så det behöver vi inte diskutera här. Men om vi nu ska underlätta för en friskare framtid för våra elever måste vi se till att vara tydliga i dessa diskussioner. Vi måste göra det möjligt för våra verksamheter att servera andra mellanmål som kanske är lite dyrare, vad vet jag.

Anförande nr 14

Borgarrådet S ä r k i n i e m i (s): Ordförande, fullmäktige! Det är nog inte dyrare. Jag ska bara berätta att jag i helgen köpte en fruktyoghurt med citronsmak. Den skulle vara i stort sett sockerfri, men jag har aldrig ätit någonting så sött. Vad som fanns i den har jag ingen aning om.

För att kunna genomföra en attitydförändring är jag övertygad om att det är väldigt effektivt med kompetensutvecklingsinsatser för personalen som lagar maten i förskolan. Ju yngre barnen är, desto lättare är det.

Jag arbetar själv i ett yrke där jag betraktar mat som medicin. Därför tycker jag också att dessa frågor är oerhört viktiga. När det gäller de minsta barnen i förskolan handlar det väldigt mycket om kompetensutveckling. Ingen vill hellre än jag få bort godis- och läskautomater för de större barnen. Men där tror jag att det behövs en rejäl diskussion ute på skolorna så att alla är med på noterna och inser detta.

Elevhälsostrategin är ett alldeles ypperligt vapen i denna kamp. Den anger en inriktning för hur hela skolan ska arbeta med hälsofrågor kring eleverna. Det handlar inte bara om skolhälsovårdspersonalen, utan det handlar också om lärare, fritidspedagoger, förskollärare, skolkökspersonal – det vill säga alla som jobbar kring barnen.

När det gäller kompetensutveckling på kostsidan kan nog kostenheten bidra till en stor del av det arbetet.

*§ 9 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Säkerheten på Stockholms skolor*

Anförande nr 15

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Inför denna enorma församling av föredragande borgarråd skulle jag vilja ställa en fråga till skolborgarrådet, som är närvarande. Den handlar förstås om rubriken i dagens tidning: Svensk skola – en krigszon. Det handlar om de olika incidenter som har varit. Vi behöver inte enbart ta den senaste, utan jag tycker att det handlar om lugn, arbetsro och trygghet på våra skolor i Stockholm.

Det tycker jag är en viktig fråga. Den är uppmärksammas av flera i dag, herr ordförande. Det är representanter för lärarna, eleverna och andra som har fått komma till tals om hur man upplever situationen på skolan i allmänhet. Det är svåra problem med att få lugn och ordning i klassen. Vi vet sedan förut att svensk skola kommer i topp när det gäller resultat som inte är särskilt smickrande. Vi är i topp när det gäller bristande ordning och arbetsro i flera internationella undersökningar. Nu kommer Lärarförbundet med en ny undersökning, och vi har haft de här stora incidenterna i förra veckan.

Därför vill jag fråga skolborgarrådet vad hon vill göra för att stävja och motverka den olyckliga utveckling som vi just nu kan se i våra skolor i Stockholm.

Anförande nr 16

Borgarrådet S ä r k i n i e m i (s): Ordförande, fullmäktige och borgarrådet Mikael Söderlund! Jag tycker att det är olyckligt att arbetsron i våra skolor blir en så polemisk fråga som den har blivit under den senaste veckan. Det gäller i synnerhet när samma massmedier sedan lyfter upp den skola där den svåra händelsen inträffade. Jag tycker att det är lite olyckligt när massmedierna, som skolan, föräldrarna och eleverna återkommande har sagt har blåst upp en tråkig händelse, också målar upp ytterstaden på ett ofördelaktigt sätt. Detta sagt om Hjulstaskolan.

Det som lärarfacken i dag kräver är att lärarna ska få befogenheter. Jag har ett mejl i min hand där skolministern i dag säger att det blir en av de viktigaste frågorna i de förhandlingar som pågår om den nya skollagen. Där finns det alltså ett uttalande från självaste Ibrahim Baylan.

När det gäller dina krav i den skrivelse som du har lämnat till kommunstyrelsen så tycker jag inte att händelsen ska föranleda vare sig TV-kamerabevakning eller ökad låsning av skolorna. Vi ska inte bygga om våra ytterstadsskolor till fästningar. Det är mitt svar i det här läget.

Anförande nr 17

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande! Det är ganska intressant att man på något sätt försöker problematisera att vi gör politik av det här. Det är väl självklart att vi gör politik av det eftersom ni ständigt står handfallna i fråga om den här typen av våld och skadegörelse.

Man kan skylla på att ungdomsarbetslösheten har ökat dramatiskt under er tid vid makten eller man kan prata om de tusen poliser som Stockholm har förlorat under er tid vid makten. Men jag tycker att det viktiga är att också föra en allmän diskussion om skolan som arbetsplats. Jag förstår inte varför man inte kan ställa samma krav på säkerhet, trygghet och arbetsro på våra barns arbetsplats som vi ställer på vår egen arbetsplats. Jag tycker att det är en ganska rimlig utveckling.

Kan man inte längre garantera säkerheten på gator och torg, och om vi har de problem som vi nu har i anslutning till våra skolor så är vi väl tvungna att ta ansvar för de här barnen och för personalen på skolorna. Vi måste ge dem en dräglig arbetsro och tillvaro på sin arbetsplats. Det tycker jag är en ganska naturlig, men i och för sig inte särskilt önskvärd, del eftersom man ju vill att skolan ska vara öppen och tillgänglig. Det önskade vi ju att också Stadshuset skulle vara, men vi tvingades acceptera att det inte är så längre. På samma sätt är det med våra skolor.

Herr ordförande! Jag tycker inte att det är något orimligt eller konstigt att man har en bemannad reception på varje skola som man får gå och anmäla sig till. Det ska inte vara fritt att bara rusa in och ut hur man vill på stadens olika skolor. Jag tycker att det är en ganska rimlig åtgärd. Det borde alla kunna instämma i.

Anförande nr 18

Borgarrådet S ä r k i n i e m i (s): Det finns redan skolor med bemannade receptioner. Det är skolans val att göra så. Angående den stora diskussion som har förts angående Hjulstaskolan så har den skolan valt ett annat sätt att arbeta. Man arbetar med det som Hjulstaskolan kallar för sina änglar. Man arbetar med att öppna skolan på kvällarna och med att ha skolan som en institution mitt i byn dit alla är välkomna. Föräldrarna är välkomna och ungdomarna kan samlas där på kvällarna. Det finns bemanning även under kvällstid på ungdomsgården. Det är Hjulstaskolans sätt att arbeta med tryggheten på sin skola.

Vi har förstorat upp den här grejen. Lyssna på skolan själv! Om skolan är så dålig som man påstår att den är och om det finns en så stor otrygghet på Hjulstaskolan – hur skulle man då kunna sätta upp en musikal på Södra teatern, som den skolan gör? Jag ställer bara frågan, för jag fick en inbjudan till detta i dag. Hjulstaskolan jobbar med oerhört bra saker för att kunna ha trygghet i skolan. Man jobbar i samråd med föräldrarna. Det är en av de få ytterstadsskolor som också har fått fungerande föräldrasamverkan. I stället för att hålla på och låsa in eleverna ska vi vara stolta över den skolan.

Anförande nr 19

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Skolborgarrådet eldar upp sig över situationen på Hjulstaskolan. Jag tycker inte att man ska kritisera Hjulstaskolan.

Jag tycker att man ska kritisera säkerheten på Hjulstaskolan. Den har uppenbarligen fallerat. Annars skulle inte fyra elever ha blivit slagna. Det är ju människor som har blivit skadade!

Du pratar som om allt är under kontroll och säger att det finns en diskussion med föräldrarna. Här har människor blivit skadade. Man har rusat in med järnrör och kedjor och uppenbarligen inte fått tag i rätt person, som man säger. Hade man fått tag i rätt person så kanske det hade slutat som i Bromma, nämligen med att en elev blev ihjälskjuten.

Det är klart att det finns en gräns. Socialdemokraterna vill inte ha poliser. Man fixar inte ungdomsarbetslösheten. Då måste man vidta några säkerhetsåtgärder, precis som vi har gjort i Stockholms stadshus och precis som man har tvingats göra på nästan alla moderna arbetsplatser ute i Stockholm. Varför ska vi acceptera sämre villkor för våra barn än vad föräldrarna har på sina egna arbetsplatser?

Jag tycker att det är en omöjlig argumentation som förs här. Men den är fullständigt typisk för Socialdemokraterna, herr ordförande! Det gullas med klottermänniskor, det gullas med plankare och nu ska det pratas och diskuteras med människor med järnrör. Det finns tydligen ingen gräns för vilket samtalsklimat ni kan tänka er. Jag tycker att det är oacceptabelt, och jag tycker att det måste vidtas åtgärder. Jag är förvånad över att det blev politisk diskussion om det.

Anförande nr 20

Borgarrådet S ä r k i n i e m i (s): Ordförande, fullmäktige! Det är väl inte så förvånande, eftersom det kom en massiv attack från den borgerliga oppositionen i den här frågan.

Försök inte lägga ord i min mun, Mikael! Jag pratar inte om att Hjulstaskolan är dålig. Jag försöker lyfta upp Hjulstaskolan och dess sätt att arbeta med tryggheten kring eleverna. Man har kommit väldigt långt. Stadsdelsnämnden har tagit itu med problematiken omedelbart. Man kommer att kalla till föräldramöten och diskutera det här med de inblandade föräldrarna på båda de skolor som har varit inblandade.

Jag skulle önska att du besökte Hjulstaskolan så att du själv fick se hur bra man arbetar där. Men du har tydligen också gått bara på massmediebilden. Den var uppförstorad, och till och med Dagens Nyheter var tvungen att backa under två dagar.

Fråga nr 2. Avknoppning

Anförande nr 21

A b i t D u n d a r (fp): Ordförande! Vid förra nämndmötet i Hägersten, där jag är lokalpolitiker, fick vi besök av föräldrar och personal angående avknoppningen. I Hägerstensåsen finns det nämligen en förskola som heter Grindslanten, som personalen vill ta över. De ställde frågor, och de fick svaret att man i Stadshuset ser

negativt på avknoppning. Man är inte alls positiv till avknoppningar, och därför kan inte personalen ta över lokalerna.

Min fråga till borgarrådet Mirja Särkiniemi är: Vilken policy gäller när man ska ta över till exempel en skola och vid avknoppning över huvud taget? Hur ser du på det?

Anförande nr 22

Borgarrådet S ä r k i n i e m i (s): Ordförande, fullmäktige! Ja, hur ser jag på avknoppning? Jag brukar säga att privata alternativ kan vara ett komplement. Däremot tycker jag att den här frågan borde behandlas just ute i Hägersten. Jag har hört om att man vill avknoppa en förskola där.

Det finns också ett annat problem. Det som jag inte är så pigg på att lämna ut just nu är kommunala lokaler till en privat förskola. Vi behöver varenda lokal själva för att kunna uppnå målen om minskade barngrupper och för att kunna hålla den barnomsorgsgaranti som vi är bundna till.

Anförande nr 23

A b i t D u n d a r (fp): Ordförande! Anledningen till att jag tar upp detta här är att man hänvisade till Stadshuset. Man nämnde till och med att det är en utredning som är under beredning och att det finns ett ärende om detta.

Jag tycker också att det är anmärkningsvärt att man bemöter personal och föräldrar på det här sättet när de själva vill engagera sig i barnens miljö för att göra den bättre. Det är inte så att de är kapitalister och ska göra vinst på barnen och suga ut dem. Tvärtom vill man göra det bättre och ta till vara det engagemang som finns hos föräldrar. Därför blev jag verkligen besviken på det svar som du lämnar och när du bemöter föräldrars engagemang på det här sättet.

Fortfarande är min fråga till dig: Hur ser du på avknoppning om föräldrar vill engagera sig och ta över lokalerna?

Anförande nr 24

Borgarrådet S ä r k i n i e m i (s): Anledningen till att jag tycker att det här är en konstig fråga är att ingen av dessa engagerade föräldrar eller någon ur personalen har kontaktat mig i Stadshuset.

Du vet lika väl som jag att vi har sagt att vi ska göra en genomlysning av upphandlingspolicyn. Vi kommer att återkomma med upphandlingspolicyn till fullmäktige. Under den tiden upphandlar vi inte verksamheter och vi avknoppar inte.

Däremot vill jag inte – och jag tycker inte att det är självklart att göra det – i dagens läge lämna kommunala lokaler till en privat aktör eftersom vi behöver dem själva.

Jag tycker att föräldrar och personal skulle kunna kontakta mig, för jag har ingen sakbakgrund till det här.

Anförande nr 25

A b i t D u n d a r (fp): Jag tycker att det är märkligt. Man hör undertonen i svaret när det talas om privata aktörer. Det här är inte privata aktörer. Det är föräldrar och personal. De försöker göra det ännu bättre för barnen. Det låter som om det är kapitalister som ska ta över. Det är en ideologisk ton som presidiet förmedlar, och det tycker jag är anmärkningsvärt och beklämmande.

Jag måste säga att detta är att ta död på det engagemang som finns ute i stadsdelarna. Å andra sidan har de här människorna blivit som en boll mellan Stadshuset, Hägersten och den politiska ledningen där. Ingen har fått svar. De har försökt att komma i kontakt med dig på olika nivåer i staden för att få reda ut vad som gäller. Tyvärr har de inte fått något svar, och därför kom de direkt till själva nämnden i Hägersten. Då fick de svaret att vi inte lämnar över därför att Stadshuset inte gillar avknoppningar.

Anförande nr 26

Borgarrådet S ä r k i n i e m i (s): En sak kan jag garantera dig, Abit: Jag svarar alltid på varje mejl. Jag svarar alltid i min telefon eller ringer upp. Om jag säger att föräldrar och personal inte har kontaktat mig så har de inte heller gjort det, oavsett vad de säger till dig.

Vill man diskutera det här med mig så gör jag det med glädje så fort man tar kontakt med mig angående detta.

Fråga nr 3. Call-center för biltullssupport på Järvafältet

Anförande nr 27

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Jag har förstått att det här med biltullar är en av de största möjligheterna att skapa jobb i den här staden, även om de bara kommer att vara tillfälliga från början till slut.

Det ska inrättas ett *call-center* som ska svara på frågor när det gäller biltullarnas vara och icke vara, hur man gör och inte gör och så vidare. Enligt uppgift gäller det 300 arbetstillfällen. 100 av dem har gått till Solna kommun och 200 till Linköping. Det hade varit mer naturligt och normalt att se till att de här arbetena tillskapades så att arbetslösa i till exempel Tensta, Rinkeby och Kista hade kunnat få ett arbete, om än tillfälligt. Arbetslösheten bland invandrare är hög i staden, och det här hade kunnat vara ett perfekt sätt att ta ett första jobb och ett steg in i på arbetsmarknaden.

Min fråga är: Varför har inte du som ansvarigt borgarråd sett till att de här hundratals jobben har stannat i Stockholm?

Anförande nr 28

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Just i dag, ordförande och fullmäktige, känns det inte helt glasklart vem som är ansvarig för vad. Men jag är inte ansvarig för Vägverkets

upphandlingar av ett *call-center*. Det är Vägverket som har det ansvaret, och inte Stockholms stad.

Detta ligger ju också under lagen om upphandling, så det har gått regelrätt till. Från kommunens sida har vi inte haft någon möjlighet att styra det här, även om man spontant kan tycka att det vore önskvärt att de här jobben skulle komma våra medborgare som står utanför arbetsmarknaden till del.

Jag tror i och för sig att de kanske också kan göra det, inte minst ute på Järvafältet där vi jobbar med Stockholm Matchning, som har goda erfarenheter av att jobba med företag inom bemanningsbranschen. Mig veterligen är det just bemanningsföretag som kommer att vara de som har hand om just *call-center*-funktionen. Så det är inte alls omöjligt att detta kommer också stockholmarnas arbetsmarknad till del.

Anförande nr 29

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Ordförande och borgarrådet Lindberg! Du är ju ändå ansvarig för bland annat integrationen i den här staden. Ett av de absolut viktigaste verktygen för att åstadkomma någonting för att minska segregationen och öka integrationen är att skapa arbetstillfällen. Här hade du världens chans att uppvakta Vägverket och att prata med regeringen. Men på samma sätt som ni har suttit helt flata och inte gjort speciellt mycket när det gäller utflyttningen av myndigheter från staden har ni inte lagt två strån i kors för att försöka få de här arbetstillfällena att stanna. Jag tycker att det är anmärkningsvärt.

Du pratar om att en del av arbetstillfällena förmodligen kommer att hamna i Stockholm i alla fall eftersom vi har ett bra projekt som heter Stockholm Matchning. Ja, det heter just Stockholm Matchning. Det heter inte Linköping Matchning, men det är där jobben hamnar.

Anförande nr 30

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige och Kristina! Jag är fortfarande ansvarig för integrationsfrågorna här i staden och inte för Vägverkets upphandlingar, hur gärna jag än skulle vilja det.

Anförande nr 31

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Teres Lindberg! Med den där inställningen kommer det inte att skapas några nya jobb. Jobben i den här staden kommer inte att stanna kvar om man inte gör någonting. Att vara politisk företrädare är att vara ansvarig för vissa saker som äger rum i den här staden. Man kan inte bara skylla på andra, utan man måste på något sätt ändå ha en ledstjärna i vad man tror och tycker och jobba efter den.

Det hade kunnat vara möjligt för dig att till exempel ringa till Vägverket och fråga varför man inte kan lägga arbetstillfällena i Stockholm. Har du gjort det? Har du gjort någonting för att de här hundratals jobben ska stanna i Stockholm? Av dina svar kan jag bara konstatera att du inte har gjort det. Du har låtit tillfället gå förbi,

och därmed hindrat hundratals människor, till exempel invandrare, att få in en fot på arbetsmarknaden. Det är fy skam!

Anförande nr 32

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag är ledsen, Kristina, men verkligheten är sådan att vi inte kan sätta oss över lagstiftning och lagen om offentlig upphandling. Vi upplever nog alla att den är lite besvärande ibland i ett kommunalperspektiv.

Jag tror att nya jobb kommer också stockholmare till del, även om jobben kanske inte finns just i Stockholms kommun. Vi får se det som positivt att just trängselavgifterna skapar nya arbetstillfällen. Det är bra, och det är bra för integrationen.

Om du vill veta mer om vilka det är som kommer att få de där jobben så får du väl ringa till detta *call-center*, som öppnar den 16 maj, och fråga.

Fråga nr 4. Tomträttsavgälder

Anförande nr 33

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande! Fullmäktige beslutade i juni 2004 om avgifter för tomträttsavgälderna. Beslutet överklagades som bekant, och länsrätten har avkunnat dom i ärendet. Den gick ut på att det beslut som vi fattade i den här församlingen var olagligt.

Sedermerna har staden överklagat detta till kammarrätten. Där ligger själva ärendet nu. I dagsläget höjde majoriteten avgälderna från hyresrättsnivån till bostadsrättsnivån för att över huvud taget kunna ta ut några avgälder.

Min fråga till dig, Leif Rönngren, är: Vilka konsekvenser får det här beslutet för byggandet av hyreslägenheter?

Anförande nr 34

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Ulf Fridebäck ger en korrekt beskrivning av hur ärendet med avgälderna har hanterats och vad som har hänt. Till det kan läggas att de överklaganden som vi beslutade om i gatu- och fastighetsnämnden sedermera har överklagats. Staden förbereder nu att lämna en inlaga om det överklagande som fanns av överklagandet på det ursprungliga överklagandet.

Processen kommer alltså att fortgå under ett antal månader. Det är för tidigt att säga nu vad utfallet blir. Men det beslut vi fattade i gatu- och fastighetsnämnden fattades just utifrån att vi inte visste vad som skulle ske. För att inte få ett tvärstopp i bostadsbyggandet när det gäller hyresrätterna fattade vi ett beslut som skulle gälla under tiden som den rättsliga prövningen pågick.

Utifrån det har inte jag fått några signaler om att bostadsbyggandet skulle ha stannat av, tvärstoppat eller något sådant. Det var också det som var syftet med det beslut som vi fattade.

Anförande nr 35

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande och fullmäktige! Nu från maj månad har vi en ny nämnd – marknämnden. Den har sitt första sammanträde nu på torsdag, den 12 maj. Till den nämnden har vi fått ett ärende som handlar om ett byggföretag som hos markkontoret har begärt att få slippa bygga enligt den markanvisning som man har fått. Företaget fick nämligen i anvisning att bygga hyreslägenheter. Nu säger bolaget att man inte har råd att bygga hyreslägenheter. Man vill bygga bostadsrätter för man tror att det blir bättre ekonomi i det hela då.

Byggnationen av hyreslägenheter synes ändå kanske inte tvärstoppa. Det är för mycket att säga, för det här är ju det första ärendet. Hur kommenterar du det, Leif Rönngren?

Anförande nr 36

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige och Ulf Fridebäck! Det är en märklig situation att på en frågestund ta upp ett ärende som ännu inte är avgjort och som vi diskuterar hur vi ska hantera politiskt i både majoritet och opposition.

Det man kan konstatera är att det är det enda ärende med den frågeställningen som har dykt upp. Förutsättningarna i det ärendet avspeglar också en väldigt specifik situation. Det är inte lämpligt att vi står i den här salen nu, innan vi har fattat beslut, och drar några alltför snabba växlar på det underlag som vi har fått till nästa sammanträde. Jag är beredd att kommentera det när vi har fattat det beslut som vi kommer att fatta på marknämnden.

Fullmäktige har enigt beslutat att vi ska bygga 20 000 nya lägenheter. 10 000 ska vara bostadsrätter och 10 000 hyresrätter, varav allmännyttan ska bygga 8 000. Inom ramen för det beslutet går det väl alldeles utmärkt att fundera över de enskilda projekten och bygga hyresrätter där det var tänkt att vara bostadsrätter och vice versa ändå.

Anförande nr 37

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande och borgarrådet Rönngren! Anledningen till att jag nämner det här är att jag pekar på effekter av de beslut som vi i fullmäktige har fattat. Det är en påtaglig och synbar effekt som dina tjänstemän på markkontoret nu har skrivit fram ett *förslag* till beslut om.

Jag sade inte att det här är beslutat, och jag är inte intresserad av att diskutera några detaljer i själva ärendet. Men effekten av det här är att man säger från förvaltningen att man föreslår att man ska bygga bostadsrätter i stället för hyresrätter. Det är förvaltningens förslag. Det är därför jag ställde frågan till dig.

Anförande nr 38

Borgarrådet Rönngren (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att det är alldeles för tidigt att dra sådana slutsatser som Ulf Fridebäck gör trots det tjänsteutlåtande som föreligger på vårt bord. Det är en omöjlig situation att i en frågestund gå in i ett enskilt ärende.

Jag hoppas att den rättsliga process som nu pågår ska avslutas ganska snabbt så att vi får veta vilka förutsättningarna är. Om vi ska uppnå målet så är det klart att det är oerhört viktigt att det finns tydliga spelregler och långsiktiga, hållbara förutsättningar för bostadsmarknaden. Det tror jag att vi är helt överens om.

Sedan är det alltid upp till var och en av byggherrarna att fundera på i vilken form man vill bygga – bostadsrätter eller hyresrätter. Även om det står uttalat i just det här ärendet så vill jag nog höra mer innan jag drar de växlar och de slutsatser som Ulf Fridebäck gör om att detta är kopplat till avgäldsdiskussionen. Det finns nog många olika skäl till att man vill bygga än den ena, än den andra upplåtelseformen. Det tror jag att vi får återkomma till.

Fråga nr 5. Vad händer i Spånga centrum?

Anförande nr 39

Ann-Katrin Åslund (fp): Fullmäktige, ordförande och borgarrådet Rönngren! Spånga centrum är sedan mitten av 50-talet. Många hus är från 40-talet. Sedan dess har tiden nästan stått still. Det byggdes något hus på 60-talet.

Men omvärlden har ändrat sig. Spånga har blivit en trafikpunkt. Pendeltåget tar tolv minuter till stan. Bussar går åt alla håll. Det är ju jättebra, men sedan har det inte hänt någonting. Sedan mer än 15 år har det funnits tankar på, önskemål om och planer på ombyggnad och upprustning av Spånga centrum. Men ingenting har hänt. Jo, en sak har hänt – en ny stationsbyggnad har kommit. Men den står SL för, och den är halv. Det beror på att staden inte kunde komma till skott med sin del. På den tiden handlade det om gatu- och fastighetskontoret.

Jag vill fråga Leif Rönngren vad det är som händer i Spånga. Hur går det med den planerade ombyggnaden och upprustningen? Vem är det som ska ha ansvar för planeringen? Är det mark- eller trafiknämnden?

Anförande nr 40

Borgarrådet Rönngren (s): Ordförande, fullmäktige! Det var en allmänt hållen fråga om vem som har ansvaret. Det får vi väl se utifrån vilka åtgärder som ska vidtas.

Men den bild du ger av Spånga kan nog stämma in på många av de centrumanläggningar och de förorter som finns i ytterstadsområdena runt vår stad. Det finns ett stort antal 40- och 50-talsbestånd, oftast allmännyttan, som är i stort behov av upprustningar.

Förhoppningen är väl att också Spånga ska komma i fråga för att bygga nytt och bygga i 20 K-projektet. Vem som då ansvarar för vad har att göra med om det är trafikfrågor eller om det är markfrågor. Det finns tydligt beskrivet och angivet inte minst i det ärende som vi ska ta upp senare under kvällen. Det gäller ansvarsfördelning och organisationsstruktur och vem som ansvarar för vad.

Det är det svar som jag kan ge nu. Något mer känner inte jag till om Spånga centrum – mer än att det inte har hänt något på 15 år. Fast det har visst hänt en massa när det gäller kollektivtrafik, och det finns många andra stadsdelar som inte har bra kollektivtrafik. Spånga verkar ha fått en god beskärd del under de här 15 åren. Men för att ett samhälle ska fungera måste det finnas en helhet. Spånga blir väl ett av de projekt eller centrumanläggningar som vi får följa upp gemensamt.

Anförande nr 41

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Det har funnits plansamråd och långt gångna planer på att det ska genomföras en omdaning av Spånga centrum. Det gäller trafiksituationen; man skulle dra om vägar och bygga en ny bussterminal. Många Spångabor har varit engagerade. Sedan har man plötsligt dragit tillbaka det. Det är det som är så konstigt. Vart tredje år har villaägareföreningen möte för att tala om vad som händer. Det har hänt att man har ändrat, så att det har kommit till nya saker. Man har hela tiden dragit detta i långbänk.

Under tiden finns det inga infartsparkeringar och inga parkeringar till affärerna. Centrum är så dåligt när det gäller handikapptillgängligheten att handikappade inte kan handla i hälften av affärerna eftersom det inte går att komma in i dem. Det kanske du borde känna till.

Därför är jag bekymrad över förändringen. I dag har jag hört, när jag har pratat med folk på den nuvarande marknämnden, att alla planer ligger nere därför att man nu satsar på 20 K. Spånga ligger alltså i träda. Man kommer inte att göra någonting förrän planarbetet är färdigt när det gäller 20 K. Spånga kommer att få vänta ytterligare.

Anförande nr 42

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Jag känner inte till det som Ann-Katrin Åslund tar upp nu om att detaljplaner och alltihop skulle ha avstannat med anledning av 20 K. 20 K handlar om att bygga bostäder och att göra våra ytterstadsområden, men också andra områden och innerstadsområden, mer sammanhängande. Det är olika delar som måste till där, både bostäder och rekreationsområden och mötesverksamhet i form av lokaler. Det är också trafik och så vidare.

Jag kan inte ge något mer utförligt svar i dag. Självfallet måste vi följa vad som händer i Spånga precis som i många andra stadsdelar runt om i staden som är i skriande behov av upprustning. Det finns program, inte minst när det gäller tillgänglighetsfrågorna. Det kommer också upp senare i kväll hur det kommer att hanteras framöver.

Anförande nr 43

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Nu talar inte jag om bostäder. Jag talar om ett torg som inte är upprustad sedan början av 60-talet. Jag talar om en trafiksituation och infartsparkeringar. Man säger klart och tydligt att man inte får ägna sig åt sådant förrän det är klart med 20 K-arbetet.

Torget är i väldigt dåligt skick. Jag skulle vilja fråga dig om du ser någon möjlighet att upprusta delar, så att det åtminstone blir handikapptillgängligt och något fräschare? Det kan man väl göra innan man tar tag i resten, om det nu är så att allting måste ligga still. Det är beklagligt för de här samhällena att det ska behöva vara på det här sättet. Skulle du kunna tänka dig att man plockar isär vissa delar? Detta är mycket illa för Spångaborna.

Anförande nr 44

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Det här är en frågestund. Det är oerhört svårt att utan ett gemensamt underlag i ett tjänsteutlåtande komma fram till vad som ska göras och inte göras. Det är väl bara att konstatera att det behövs göras och att det ska göras.

För min egen del handlar 20 K om att göra staden hel och ge alla lika förutsättningar och framför allt att se till att folk har någonstans att bo. För mig är det viktigt att detta också sker i förorterna och i ytterstadsområdena. Jag tycker att det borde handla om bostäder också, och man borde kunna göra detta i samband med att man rustar upp en centrumanläggning. Man kan kompletteringsbebygga, och det hoppas jag att man kikar på. Vi får väl titta gemensamt i den nya nämnden på vad vi ska göra för någonting.

Fråga nr 6. Stockholms shems byggnationsmål

Anförande nr 45

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Ordförande! Nu står det klart att Stockholms hem inte kommer att klara det mål som är uppsatt om 500 nya lägenheter per år. Om man hör sig för lite grann så finns det anledning att befara att de två andra bostadsbolagen inte heller kommer att lyckas med sina mål.

Jag tänkte höra med Leif Rönngren vad det här får för följd avseende målet om 20 000 lägenheter fram till 2006.

Anförande nr 46

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Först ska jag säga att jag är en ivrig förespråkare av SPO del tre, som skulle göra det möjligt att ställa frågor till ordförande i de olika bolagen, vilket vi inte kan göra i dag. Men okej, jag ska svara på frågan ändå.

Jag skulle inte dra så snabba slutsatser som Kristina Alvendal gör omkring 20 K-projektet och att vi inte skulle uppnå målet. Två år tillbaka i tiden var det många som

höjde rösten och sade att vi aldrig i livet kommer att klara av att markanvisa för 20 000 lägenheter. Det var hela tiden problem som kastades upp på bordet.

Hela tiden under den här processen och under de här åren har alla inblandade parter från bolagsstyrelserna till de som finns i företagen, stadsbyggnadskontoret och gatu- och fastighetskontoret gjort sitt bästa för att lösa situationen. Det arbetet kommer att fortgå hela mandatperioden ut. Vi kan se något slags ketchupeffekt här under de kommande åren, framför allt under nästa år och året efter. Det kommer att färdigställas lägenheter.

Jag vill inte alls räkna ut 20 K-projektet. Tvärtom tror jag att det gäller att hålla i och intensifiera arbetet och följa upp det mycket mer noggrant. Sedan vet vi att projekt åker ut och in i de olika bolagen, och det kan gå väldigt fort.

Anförande nr 47

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Ordförande och borgarrådet Rönngren! Jag tror också att de flesta gör sitt bästa för att uppnå det mål som ni har satt upp och som fullmäktige har ställt sig bakom.

Men uppenbarligen är bekymret att om en aktör har problem så är det ganska lätt att se och ana att det är fler aktörer som har problem. Det är flera aktörer som ska bidra till att det byggs 20 000 lägenheter. Det är rimligt att ställa denna fråga till borgarrådet, som är ansvarig för bland annat mark och inte bara ordförande i Stockholmshem: Har ni någon reservplan? Vad gör ni om de tre bostadsbolagen som tillsammans ska bygga 8 000 lägenheter inte lyckas med att klara av sina mål? Är det enda sättet som ni ska lyckas att nå målet att shoppa redan färdiga fastigheter till exempel? Eller vad har ni för reservplan?

Det är uppenbart för de flesta att det kan finnas problem med att uppfylla målet på 20 000 lägenheter. Det är ändå värt att kommentera det.

Anförande nr 48

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Det är alltid lätt att se problem. Det är alltid lätt att fokusera på vad som är bekymret. Men det intressanta är hur man löser det. Vi har fört den här diskussionen i fullmäktige ett antal gånger. Hela tiden är det några stycken som går upp och säger: Nu är det kört! Det går inte! Man kan ana en liten underton i det där om att det kanske inte gör så mycket.

Men fullmäktige har ställt sig bakom målet. Det finns ingen reservplan. Det finns en plan som vi följer, och det är de 20 000 lägenheterna. Det handlar om att vi allihop fokuserar på hur varje del fattar de beslut som behövs. Det finns ett sådant beslut som jag skulle vilja se framför mig. Det är bordlagda ärenden som har legat i den gamla gatu- och fastighetsnämnden. Det gäller Olovslund, Åkeshov, Bromma och utåt där det har varit oerhört knepigt och svårt att få fram markanvisning och annat. Det hänger ihop med hur partierna ställer sig i ärendena. Det finns ingen genväg.

Däremot står målet fast. Jag tror fortfarande att det är fullt möjligt att nå det om man inte ger upp. Om man ger upp och inte följer upp varje delprocess och delbeslut och klarar ut förutsättningarna så blir det inga 20 000 lägenheter.

Anförande nr 49

Kristina Alvendal (m): Nej, just det, ordförande och borgarrådet Rönngren! Det är det som är problemet – det finns anledning att befara att det inte blir 20 000 lägenheter, och det vore inte speciellt bra. Det är ett mål som är viktigt, och vi måste se till att det uppnås.

Min poäng är egentligen att den sittande majoriteten med Rönngren i spetsen bör intensifiera arbetet. Vad gör man i bostadsbolagen när man inte ser framför sig att man kan uppfylla målen? Jag tycker förvisso att det är ganska beklagligt att höra att det inte finns någon reservplan. Om de kommunala bostadsbolagen inte lyckas leverera sin del – vad gör den sittande majoriteten då? Ni måste ju börja jobba på en reservplan om det är uppenbart att 20 000-målet inte kommer att kunna uppfyllas under mandatperioden.

Det här med 20 000 lägenheter var ett moderat initiativ. Det är ju färdiga planer. Kom igen nu! Bygg mer! Vi stöder er! Ge absolut inte upp, men ni måste ju intensifiera och ha en reservplan för de kommunala bostadsbolagen.

Anförande nr 50

Borgarrådet Rönngren (s): Det är härligt att höra att det finns någon som är entusiastisk fortfarande. Jag tror att vi gemensamt med råge kan fylla bostadsmålet om 20 000 lägenheter. Det är det vi tänker göra, för det räcker inte med 20 K. Det handlar om att Stockholm måste fortsätta att växa även i framtiden.

Därför måste vi även i framtiden ha en hög takt när det gäller markanvisningar och hitta de objekt, stadsutvecklingsområden och annat som vi behöver för att Stockholm ska kunna vara den storstad som den förtjänar att vara.

Om man tittar snabbt på det här så ser man att planarbetet är påbörjat för 22 000 lägenheter. 15 000 hade markanvisats år 2003. Från 2003 och framåt har vi tagit 6 000 lägenheter som har påbörjats. Vi ser i de planer som kommer nu att det blir en ketchup-effekt. Det kommer att vara oerhört många projekt som kommer att färdigställas. Jag lovar dig, Kristina Alvendal, att jag kommer att göra mitt yttersta för att målet ska uppfyllas och det med råge. Jag tror att vi allihop tjänar på det, och framför allt de stockholmare som i dag inte har någonstans att bo.

Fråga nr 7. Stockholms lokala företagsklimat

Anförande nr 51

Borgarrådet Söderlund (m): Herr ordförande! Det är tur att det finns några här i staden som är ivriga frågeställare. Jag vill ställa denna fråga eftersom finansborgarrådet är närvarande.

Det handlar om företagsrankningen. Svenskt näringsliv genomför varje år en mycket seriös undersökning där man undersöker näringsklimatet lokalt i kommunerna. Stockholm har inte varit på någon särskilt smickrande plats tidigare. Förhoppningen var att vi skulle ha gjort någonting åt det under det här året, men nu visade det sig i dag att vi har tappat i placering. Nu är huvudstaden på 133:e plats bland landets kommuner.

Det finns några saker, herr ordförande, som jag tycker smärta mig mest. Det är dels när företagarna får frågan om kommunpolitikernas attityder till företagande. Då är Stockholm nästan sist, på 279:e plats. När det gäller en rad andra saker som kommunala regler och byråkrati är vi nästan sist. På punkten osund konkurrens från kommunen är vi också nästan sist.

Jag tycker att det skulle vara intressant att höra finansborgarrådet kommentera de här siffrorna. Vad finns det för handlingsplan för att åtminstone ta oss något högre upp på listan?

Anförande nr 52

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill säga ärligt och uppriktigt att jag håller med borgarrådet Söderlund. Jag blir bekymrad och jag tycker att det här är väldigt tråkigt med tanke på att vi har vänt skutan när det gäller nyföretagande. Varslen minskar. Sysselsättningen ökar. De lediga jobben ökar. Företagskonkurserna minskar. Vi ser att den regionala lönesumman också ökar i regionen. Det innebär att vi är på väg ur den lågkonjunktur som vi har varit inne i.

Jag tog också del av detta i dag. Mikael sitter tillsammans med mig och andra i näringslivsbolagets styrelse. Vi har gett ett uppdrag till bolagsledningen och till näringslivskontoret att jobba just med servicefrågorna. Jag blir lite bekymrad över att vi har tappat i stället för att vi har ökat. Vi har branschvisa kontakter. Vi har under hösten, vintern och våren genomfört en mängd olika möten tillsammans med olika typer av företag.

Det jag känner nu är att vi måste fullfölja och intensifiera det arbetet. Ser vi att nyföretagandet ökar, att arbetslösheten sjunker och att den regionala lönesumman stiger så vet vi att vi är på rätt väg. Men kulturellt, byråkratiskt eller vad det nu är så känner inte företagarna sig väl omhändertagna i Stockholms stad. Det gör de däremot i Solna. Solna har i flera år varit i topp när det gäller den här typen av mätningar.

Jag ska på nästa näringslivsbolagsstyrelsemöte kräva en redovisning och ytterligare förslag på åtgärder för hur vi alla gemensamt ska kunna förbättra situationen. Det är ett gemensamt ansvar. Det är oerhört viktigt att vi blir framgångsrika också i de här delarna.

Anförande nr 53

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande! Jag tycker att det är glädjande att finansborgarrådet delar min oro. Därför tycker jag att det hade varit okontroversiellt att rösta för den målsättning som vi lade fram i samband med budgeten om att Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat. Vi ska komma i toppen av svenskt

näringslivs undersökning av det lokala företagsklimatet. Det var ett konkret förslag som vi moderater hade som ni röstade ned senast vi diskuterade frågorna.

Det är lite symtomatiskt för attityden bland ledande socialdemokrater. Det är alltid sådana här fina hyllningstal, och man är bekymrad. Sedan går man tillbaka och fortsätter med att inte konkurrensutsätta, att köra ut kommunala bolag i verksamheter där de konkurrerar ut privata företag, att lägga ned Bromma flygplats, att genomföra biltullar och skattechocker och annat. Då är man inte riktigt trovärdig. Det är på många sätt Stockholm som har gått i bräsch för detta.

Jag tror inte alls att företagarna här i staden delar Annika Billströms syn på tillvaron i Stockholm. Jag vet inte vilka seminarier hon går och lyssnar på, herr ordförande, men konkurserna har inte alls minskat så kraftigt. Tvärtom har de ökat på sista tiden. 27 000 har förlorat jobbet. IT- och bioteknikföretag flyttar till Indien.

Fler är nu i sysselsättningsåtgärder i Stockholm, herr ordförande. Det är det som är hemligheten med att arbetslösheten sjunker något. De riktiga tagen saknas fortfarande i både kulturfrågan och i praktiska åtgärder.

Anförande nr 54

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Det här är lite gnälligt av Söderlund, måste jag säga. Varför bifalla ett förslag som redan är framlagt och beslutat om i näringslivsbolagets styrelse? Det är ju där man ska verka. Det är där man ska se till att man får konkreta återrapporteringar och genomföra ytterligare åtgärder för att förbättra just företagsklimatet. Man ska öka servicen på hemmabanan och sopa runt framför egen dörr så mycket som möjligt.

Det har inte byggts mer i Stockholm sedan 1975. Det har inte byggts när det gäller vägar och infrastruktur på många, många år. Detta hyllar företagarna i Stockholm. De tycker och hoppas att vi ska fullfölja detta under flera mandatperioder framöver.

De siffror jag använder mig av kommer från Handelskammaren och från Konjunkturinstitutet. Det är inget hemmasnickrat eller eget påhittat. Det är konkreta, tydliga resultat som visar att Stockholm är på väg ur lågkonjunkturen. Vi leder tillväxtligan i Sverige. Men vi måste sopa rent framför egen dörr när det gäller bemötandet och servicen till de lokala företagarna.

Anförande nr 55

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande! Jag tycker att det är bra att vi är överens om det senaste. Men som jag sade i det förra inlägget så blir det de här högtidstalen, där det är så fint med företagande. Sedan, när det kommer till praktisk politik, så kommer inte besluten. Nu har er regering haft tio år på sig med Simplex-reglerna till exempel. Man kunde ha undvikit sjukskrivningsreglerna, som nu ställer till väldiga svårigheter för många av stadens småföretagare. Det finns massor med åtgärder som regeringen och ni kunde ha vidtagit som inte vidtas. Det tycker jag fortfarande är väldigt tråkigt.

Ärligt talat gynnar det inte heller Annika Billström att sprida den här glädjebilden. Det är inte trovärdigt att stå här och prata om att allting är åt rätt håll. Alla vet att vi ligger sämre till än jämförbara länder på snart sagt alla områden. Tillväxten i Sverige räddas av att det går ännu sämre i Tyskland. Det är väl ingen tröst!

Nu kommer det, herr ordförande, reportage om att det inte bara är IT-företagen som flyttar till Indien. Nu börjar också bioteknikföretagen, som hittills har varit Stockholms absoluta spjutspets, att flytta till andra världsdelar. Det är en knivskarp konkurrens, och jag tycker att socialdemokratin står handfallen inför den utmaningen.

Anförande nr 56

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Det där är en bild som Mikael Söderlund så gärna vill ska vara sann. Svartmåla så mycket som möjligt så kanske det kletar av sig! Då kanske en och annan tror att detta är sant.

Nej, vän av ordning vet att det inte har byggts mer än vad det görs just nu i Stockholm. Vi satsar på infrastrukturen. Alla vet att det företagen i Stockholm vill ha är leverans när det gäller bostadsförsörjningen och infrastrukturen. Det är just det basala för att klara tillväxten. Vi leder tillväxtligan i Sverige.

Men vad har regeringen att göra med hur kommunala politiker och kommunala tjänstemän uppträder? Det var det som var frågan. Hur förbättrar vi servicen från politiskt håll och också från det professionellas håll gentemot mottagandet av olika lokala företag? På den punkten har jag mycket bestämt svarat Söderlund att detta ska upp för diskussion på nästa näringslivsbolagsstyrelse. Då ska vi också kräva ytterligare åtgärder. Vi ska bli bäst på detta. Det är oerhört viktigt för oss.

Ordningsfråga

Anförande nr 57

F r e d r i k W a l l é n (kd): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Det här är en ordningsfråga som väl i första hand ställs till presidiet. Den är på temat om det verkligen är rimligt att vi över huvud taget har fullmäktigesammanträde i kväll. Anledningen till att jag ställer frågan är att vi har ett övervägande bortfall bland de föredragande borgarråden, och att vi har en mycket ringa lista med ärenden.

Huvudmotivet till att jag tycker att vi borde ha struntat i att ha möte i kväll är ekonomiskt. Det är dyrt att vi samlas här i kväll. Med tanke på bristen på föredragande borgarråd och bristen på ärenden känns det inte rimligt att vi samlas. Jag vet att den skadan redan är skedd, så det är inte mycket att göra åt. Som en eftertanke inför framtiden och för att få en förklaring till i kväll väljer jag ändå att väcka denna ordningsfråga.

Anförande nr 58

M a d e l e n e S j ö s t e d t (fp): Även från vår sida ställer vi oss frågande till hanteringen. Det handlar om varför vi har ett fullmäktigesammanträde, och det har ju Fredrik redogjort för. Många av oss är fritidspolitiker. Vi skyndar oss att bli färdiga på jobbet. Vi skyndar oss hit för att vara med på sammanträdet. Vi tar det ganska allvarligt och tycker att det är lite högtidligt att få vara här. Man blir därför lite förvånad när det var annonserat att hälften av de föredragande borgarråden inte skulle infinna sig. Nu har det ändrat sig. Det är bra att Annika Billström är här.

Varför är det så lågprioriterat av dem som jobbar med detta till 100 %, och varför har vi så lite att prata om? Det känns jättetråkigt. Jag skulle gärna vilja ha svar på det.

Anförande nr 59

O r d f ö r a n d e n : Den första frågan kan jag svara på. Jag är ju här. Jag kan inte svara för dem som inte här. Däremot kan jag svara på den första frågan.

Redan i måndags fick vi en framställan om att ställa in fullmäktige. Då hade annonsen redan gått ut. Vi tittade på ärendena och gjorde en bedömning för framtiden. Det är begärt en extra debatt om bokslutet nästa gång. Det är begärt en extra debatt om detta eftersom det normalt stannar i kommunstyrelsen. Ingen vet vad det leder till. Det kan bli en, två eller tre timmar.

Vi har sedan ett fullmäktigesammanträde kvar. Det är den 13 juni. Vi har ett den 7 juni som vi ska diskutera en del strategiska ärenden.

Med anledning av hur det såg ut i måndags gjorde jag, tillsammans med KF/KS-kansliet bedömningen att om vi ställde in det här mötet kunde vi råka ut för en gigantisk dagordning vid det sista sammanträdet, den 13 juni.

Det var framför allt Moderaterna som hade väckt den här frågan. Jag ringde upp Bosse Bladholm och förklarade att mitt ställningstagande var grundat på att annonsen var ute och vad som väntar oss framöver. Nu hinner vi med tio ärenden i dag. Man får alltid vara beredd på att det kan hända saker från en måndag till en annan. Det går inte att ställa in sammanträdet i dag när man får ytterligare återbud.

Jag håller med Madelene Sjöstedt om att när man är vald som ledamot av fullmäktige ska man prioritera det. Det tycker jag också. Men jag kan inte svara för dem som inte är här. Det måste de själva göra.

Det är förklaringen till att vi har ett fullmäktigemöte i kväll. Jag hoppas att ni förstår att det inte är lätt att ställa in en vecka i förväg.

Anförande nr 60

M a d e l e n e S j ö s t e d t (fp): Jag förstår att presidiet är försatt i en prekär situation. Presidiet kan inte svara för de borgarråd som inte är här. Det finns ett borgarråd här, nämligen finansborgarrådet. Men hon kommer inte att vara här. Finansborgarrådet är nämligen utkvittat. Bara hälften av borgarråden från majoriteten kommer att vara här i dag och prata med oss i oppositionen.

Annika Billström kanske kan svara på hur prioriteringarna ser ut. Varför väljer man att göra andra saker? Jag kan kanske förstå att man gör det någon gång. Annika Billström kanske kan svara för dem som är borta. Varför skriver man inte fram några ärenden?

Anförande nr 61

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Nu nämnde ordföranden att det var Moderaterna som begärde att vi skulle ställa in det här mötet. Jag tyckte att fullmäktige skulle känna till det.

Eftersom jag har varit föredragande borgarråd och varit mycket närvarande tycker jag att det är viktigt att sända signalen att man inte är borta från fullmäktigesammanträden. När hälften av borgarråden är borta från ett sammanträde måste man väl ställa in det mötet. Man kan inte begära att andra, som har ett arbete att sköta, ska komma hit om man inte själv kan komma. Sådant kan hända ibland, men det är orimligt att ha det här mötet med den här listan och med den dåliga närvaron.

Anförande nr 62

F r e d r i k W a l l é n (kd): Jag noterar ordförandens svar, men känner mig inte riktigt nöjd med det. Det kanske kan ge en tanke inför framtiden i synnerhet som jag hör att det viskas i bänkarna om att det har sagts från flera håll och ganska långt i förväg att det väl inte fanns något behov av fullmäktigemöte i kväll.

Jag vill återkomma till att när stockholmarna investerar skattemedel i att vi ska ägna oss åt politisk debatt är det viktigt att det finns ett rimligt antal frågor att debattera. Jag tycker att det är alldeles för få i kväll. Det är också viktigt att det kan bli rätt sorts debattsituation där föredragande borgarrådet i normalfallet ska vara närvarande.

Vem som helst kan få förhinder ibland. Men att en övervägande del är borta från samma sammanträde känns inte acceptabelt. Detta tillsammans med de få ärendena borde vara anledning till att ställa in kvällens sammanträde.

Anförande nr 63

O r d f ö r a n d e n : Om man ska ställa in ett sammanträde måste man göra det på måndagen eller tisdagen. När vi gick igenom det här i måndags hade vi fyra interpellationer. Av erfarenhet vet vi att vi brukar behandla tre, fyra interpellationer. Vi hade tolv ärenden; fyra beslutsärenden och bordlagda interpellationer. Jag hoppas att ni inte tycker att bordlagda interpellationer som ställs av ledamöter är ointressant. Det var vad vi hade att ta ställning till då.

Hade vi förra måndagen haft dagens situation med ytterligare återbud hade vi haft facit i hand och kunnat ställa in. Det är då vi måste ta ställning. Det är inte mycket bevänt med att ställa in i dag, när sista återbudet kommer klockan 14. Då är allt ute. Ni måste ha respekt för våra ställningstaganden.

Man måste också titta på framtiden. Det var det vi gjorde. Bokslutsdebatten är begärd nästa gång. Den kommer vi att ta då. Det är inte bara dagens sammanträde det handlar om. Det handlar om framtiden också.

Anförande nr 64

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag har också varit delaktig i diskussionen huruvida vi skulle genomföra fullmäktigemötet i kväll. Flera partier som jag har diskuterat med har hävdat att man tycker att det är viktigt att genomföra fullmäktiges möten. Det har flera av er framfört. Jag förstår det. Att det råkar sammanfalla med att flera av majoritetens borgarråd inte är närvarande i kväll är jag den första att beklaga. Självklart är det så. Den typ av uppdrag som majoritetens borgarråd är borta på i kväll kanske sker en gång per mandatperiod. Tyvärr har detta sammanfallit i kväll.

Jag har själv bett att punkt 24 på dagens dagordning, en fråga som heter Avveckling av de kommunala bolagen, motion av Jan Björklund, för åttonde eller femtonde gången ska bordläggas. Den har varit på dagordningen och kunnat debatteras från nyår. Björklund har inte varit närvarande och vi har velat ta diskussionen när han är här. Principen säger att man ska kunna ta den här typen av motioner ändå eftersom det är en gruppmotion. Jag har bett att vi ska bordlägga den motionen till nästa fullmäktige. Om ni tycker att det är fel och att vi skulle ha tagit debatten i kväll kan jag självklart ha en tidsbegränsad mycket kortare kvittning.

Problemet är inte att ta de politiska debatterna. Problemet just nu är att frånvaron av ett antal av våra borgarråd olyckligt har sammanfallit just i dag. Jag är den första att beklaga det.

Anförande nr 65

F ö r s t e v i c e o r d f ö r a n d e n : Som fullmäktige förstår har presidiet och jag haft olika uppfattning. Vi försökte ställa in det här mötet.

Jag accepterar det resonemang som ordföranden hade förra måndagen. Det vi nu diskuterar är egentligen inte kvällens möte. Nu har vi börjat diskutera närvaron. Det är en helt annan sak. Jag tror tyvärr inte att vi får några problem att fylla tiden vid kvällens möte.

Presidiet är öppet för detta. I framtiden kommer vi förhoppningsvis att vara mycket noggrannare med att titta över det här.

Anförande nr 66

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Annika Billström är intressant. I stället för att säga att det här är himla trist väljer hon att skylla på någon annan. Hon skyller på Jan Björklund av alla människor. Det är väldigt smickrande att Jan Björklund ges samma ställning som finansborgarrådet. Vi kan hoppas att han kommer att vara det nästa period, men han är inte det just nu.

I dagsläget är majoritetens borgarråd faktiskt lite viktigare än våra borgarråd. Det är jag den första att beklaga.

Den motion som Billström hänvisar till har vi försökt att få bordlagd flera gånger. Majoriteten har inte gått med på att bordlägga den. Den har inte varit bordlagd förut över huvud taget. I dag är den bordlagd på majoritetens önskan.

Vi är fullt beredda att debattera den. Vi har personer som är utsedda för att göra det. Billström är välkommen att göra detta. Jag är ledsen att majoriteten valde att bordlägga motionen. Vi hade gärna diskuterat den i dag.

Anförande nr 67

R o l f K ö n b e r g (m): Jag begärde ordet i ordningsfrågan. Jag håller med Madeleine om att detta inte handlar om något enskilt ärende. Det handlar om principer för fullmäktiges arbetsformer. Jag känner mig ändå lite personligen pikerad utifrån det arbete som vi gjorde i kommunfullmäktiges presidium och KF/KS kansli och saliga demokratiberedningens presidium – borgarrådet Rönngren och jag – i höstas om fullmäktiges arbetsformer på temat: Vilka ärenden ska fullmäktige diskutera? Hur ofta ska man träffas?

Dagens möte, som har alla chanser att bli ett icke-möte, är en perfekt illustration av behovet av just detta. Jag måste med stort beklagande konstatera att det arbete vi gjorde under hösten inte har lett till något alls. Fullmäktige borde nu ha fått ta ställning till ett ärende om fullmäktiges arbetsformer där den här typen av frågor hade kunnat lösas. I brist på ett ärende, i mängden av brister på ärenden, är vi här i kväll och har ingenting att diskutera fast vi borde diskutera just sådant här.

Anförande nr 68

Å s a R o m s o n (mp): Det är deprimerande att oppositionen tycker att det är så ointressant att komma in på de ärenden som fullmäktige har att behandla. Två av ärendena är av ytterst övergripande och av - även för oppositionen – inte ointressant karaktär. Det handlar om jämlikhetspolicy och uppföljning av miljöprogrammet. Det är oerhört övergripande och viktiga frågor för fullmäktige att ta ställning till. Jag tycker att det är deprimerande att ni inte vill diskutera dem.

Jag har all respekt för att man vill ställa in möten. Det måste man ju sköta på det formella planet. Jag konstaterar också att tre av oppositionens fulltidsbetalda borgarråd inte är närvarande vid den här debatten.

§ 14

Lika möjligheter – allas ansvar. Plan för jämlikhet, integration och mångfald
(utl.2005:76)

Dnr 334-3309/2004

Anförande nr 69

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Det som gör oss till stockholmare är att vi bor, lever och verkar i staden. Ungefär hälften av dem som bor i vår stad är inflyttade från en annan del av landet eller från ett annat land i världen. Det bekräftar den mångfald som finns bland oss stockholmare. Vi är inte en homogen grupp. Vi är många olika människor med olika erfarenheter och kunskaper, olika behov och olika levnadsvillkor.

Detta är stadens största tillgång. Vi är summan av de människor och individer som finns just här. Det ger oss många möjligheter, men vi måste också bli mycket bättre på att ta vara på stadens mångfald.

En tredjedel av dem som bor i vår stad har vad som i statistiken kallas för utländsk bakgrund. En femtedel är födda utomlands. En tiondel har ett annat medborgarskap än svenskt. Stockholmare är vi alla.

Den som tror att frågan om integration skulle handla om att integrera invandrare har fått något om bakfoten. För oss i Stockholm handlar det snarare om att möta framtiden och se till att staden fungerar för alla invånare. Staden måste vara värdig sina invånare oavsett om man är fattig eller rik, man eller kvinna, har ett handikapp eller inte och oavsett vilken sexuell läggning man har.

Alla förtjänar att bli behandlade med respekt. Det är en mänsklig rättighet. Det är det som den här planen handlar om.

Staden var föregångare när vi 1997 tog initiativ till stadens första integrationsprogram. Vi är åter föregångare när vi i dag lägger fram Lika möjligheter – allas ansvar, en plan för jämlikhet, integration och mångfald.

Redan i det första integrationsprogrammet definierade staden integration som en social process. Ingen ska behöva ge upp sin särart för att nå likvärdiga ekonomiska, sociala och politiska villkor. Med den definitionen skulle man lika gärna kunna uttrycka det som en fråga om jämlikhet och mänskliga rättigheter. Jämlikhet är uttrycket för idén om allas lika värde, värdighet och rätt. Det handlar om allas lika rätt att råda över det egna livet och det samhälle som man lever i. Alla ska ha lika rättigheter och skyldigheter.

Jämlikhet innebär däremot inte att alla ska vara lika och leva likadant. Tvärtom. Kravet på jämlikhet är ett krav på mångfald, krav på att få behålla sin särart.

Människor ska fritt kunna göra sina egna val och utveckla sin egen identitet utan att begränsas av föreställningar om hur man bör vara. Jämlikhet förutsätter olikhet, men är oförenligt med klyftor. Jämlikhet är frihetens förutsättning. Ekonomiska, sociala,

kulturella och etniska klyftor måste överbryggas. Vårt mål är att skapa en jämlik och jämställd stad med långsiktigt hållbar utveckling, vilket är viktigt för alla stockholmare.

Arbetet för att nå målen att bryta segregation och fördjupa demokratin ska genomsyra alla kommunala verksamheter. Det handlar om att minska klyftorna. Det handlar om rätten till arbete, rätten till bostad och utbildning. Det handlar om att bryta boendesegregationen, bekämpa främlingsfientligheten och krossa rasismen. Det handlar om att synliggöra, motverka och bryta fördomar och diskriminerande strukturer.

Stadens tidigare integrationsprogram har haft en behjärtansvärd ambition, men med handen på hjärtat måste vi också vara självkritiska. Det har inte lett till att hela staden har arbetat med de konkreta ansatserna och det konkreta uppdraget. Med det nya programmet hamnar integrationsarbetet ytterst på fullmäktige och kommunstyrelsen, men i realiteten i varje nämnd och i varje styrelse.

Planen ska ses som det verktyg som saknas för att varje nämnd och styrelse ska ta de av fullmäktige antagna målen för integrationsarbetet på allvar. Detta är ett av våra allra viktigaste uppdrag. Insatserna för att bryta segregationen har hittills inte varit tillräckliga. Detta lägger grunden för ett nytt arbetssätt. Det är den kraftsamling som måste till för ett jämlikt Stockholm.

Anförande nr 70

Kristina Alven dal (m): Ordförande, fullmäktige! En del av mig tillhör den nationalitet som jag tror bäst och mest effektivt har integrerats i det svenska samhället.

De estländare som flydde till Sverige undan kommunisterna 1944 kom till ett helt nytt land, en helt ny kultur och ett helt nytt språk. De flesta tvingades lämna allt bakom sig och hade egentligen bara några få ägodelar med sig. De slussades via avlusning till flyktingläger på olika platser här i landet och därefter till olika delar av Sverige.

De fick begränsad hjälp från stat och kommun. Arbete var vad som gällde i det nya landet. Man hjälpte varandra. Man startade gemenskaper utan samhällets iblandning. Estniska skolan startades, och de flesta trodde länge att de skulle kunna få återvända hem till Estland. Så blev det inte.

Nu har saker och ting förändrats. Jag är inte säker på att det hade gått lika bra för mormor och morfar och deras barn om de hade kommit hit på en flyktingbåt i dag.

Stora invandrargrupper står utanför arbetsmarknaden. Arbetslösheten är nästan tre gånger så hög bland utlandsfödda som hos befolkningen i övrigt i Sverige. Över 40 % av de utrikes födda i åldern 20-24 år är arbetslösa.

Vad gör då den sittande majoriteten åt detta? Socialdemokraterna fortsätter på den inslagna vägen, den väg som har lett till dagens situation som ser så annorlunda ut

mot tidigare. Utanförskapet i Sverige och Stockholm växer. Fler och fler har inget arbete att gå till. Det för inte bara med sig att man inte kan försörja sig själv. Det medför också att bristen på nya sociala nätverk blir större och större. Utanförskapet skapar ett bidragsberoende. Antalet socialbidragstagare är fyra gånger större bland utrikes födda än bland svenskarna i gemen.

Man skapar en passivisering. Det finns två faktorer som är de absolut viktigaste och mest avgörande när det gäller att så många utlandsfödda inte har något arbete. Det är att det lönar sig dåligt. Man tar sig fram på bidrag i den mån det är möjligt. Infasningen på arbetsmarknaden går alldeles för långsamt.

Det är med bestörtning och sorg som jag konstaterar att den viktigaste faktorn för att bryta segregationen och öka integrationen inte är den viktigaste frågan i det integrationsprogram som i dag ligger för beslut.

Det krävs en omläggning av integrationspolitiken, fru ordförande. Det här är tyvärr ett uddlöst program som saknar fokus. Därmed tappar det i trovärdighet.

Bifall till den moderata reservationen!

Anförande nr 71

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Vår majoritet har gjort en hel del för att komma till rätta med segregationen i staden. Vi har förändrat resursfördelningssystemet så att det har blivit mer rättvist. Vi har infört Europas tuffaste antidiskrimineringsklausul. Vi har satsat mer än 90 miljoner på insatser för de arbetslösa. Detta är naturligtvis inte tillräckligt.

Stockholm är fortfarande en segregerad stad. Välbärgade stockholmare bor i vissa delar av staden, de fattigare i andra. Vi har stoppat utförsäljningen av våra gemensamt ägda bostäder. Under det borgerliga styret när människor med pengar kunde köpa sig rätten att bo i attraktiva områden förstärktes tyvärr bostadssegregationen. Det innebär att i vissa stadsdelar är arbetslösheten fortfarande hög och inkomsterna låga. Det innebär att barn och ungdomar i olika delar av staden fortfarande inte har samma möjligheter att få en bra start i livet.

Klassklyftorna har tyvärr också etniska förtecken. Majoriteten av de långtidsarbetslösa i Stockholm har sina rötter i andra länder. Vår absolut viktigaste uppgift är att bryta den ekonomiska och etniska segregationen. Alla nämnder och styrelser i staden måste delta i det arbetet.

Den plan som vi ska besluta om i kväll, Lika möjligheter - allas ansvar, tror jag kan bli ett bra verktyg i det arbetet. Nämnder och styrelser får ett bra redskap så att de kan ta ansvar för att aktivt delta i utvecklingsarbetet. Det är också bra att nämnder och styrelser i tertialrapporter och andra uppföljningar redovisar vad som görs under 2005 och vad de planerar att göra i framtiden. På så sätt kan vi förtroendevalda ha kontroll över vad som händer och se vilka konkreta åtgärder de olika nämnderna och styrelserna genomför.

Med det, fru ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 72

F r e d r i k M a l m (fp): Jag vill ge tre exempel på bra saker för integrationen. Först vill jag nämna en bra sak i Stockholm. Det är tidningarna Stockholm City och Metro. De fungerar jättebra som en trampolin för många människor med utländsk bakgrund när de ska lära sig det svenska språket. Ofta har de etablerade tidningarna sett ned på de här och sagt att det bara är TT-notiser, att det inte är så intressant, att det inte är tillräckligt intellektuellt och välartikulerat och att de inte har så långa artiklar.

De fungerar dock oerhört bra för integrationen.

Sedan har vi en bra reform i Sverige. Det innebär att man nu inte behöver ringa enbart med Telia. I dag kan det kosta mellan 50 öre och en krona att ringa en minut till Turkiet. För tio år sedan kostade det tio kronor. Det har inneburit en revolution för en massa människor i Sverige som kommer från andra länder.

Sist men inte minst har vi ett bra exempel i Europa. När man införde den inre marknaden i EU, som några av er var emot, innebar det att vi i Sverige för några hundralappar kan flyga med Ryanair till Milano. Det är i dag billigare att flyga till Italien än att åka med SJ från Stockholm till Göteborg.

Dessa tre saker har något gemensamt. Det handlar om att politiken lägger en grund för att privat näringsliv, enskilda initiativ och kreativitet ska kunna flöda.

Den plattform man nu vill anta här vill jag yrka avslag på. Det gjorde jag också i integrationsberedningen. Problemet med den är att här syns ingenting av tanken på dynamik, kreativitet, företagsamhet. Här finns inga offensiva satsningar på hur viktigt det är att man lär sig svenska språket för att kunna komma in på arbetsmarknaden. Här finns väldigt lite av tankar om att människor som bor i en tvåa hos ett kommunalt bostadsbolag i en förort ska kunna omvandla sin bostad och kunna äga den. Det står visserligen att man vill ha blandade boendeformer. Men man för en politik som är raka motsatsen.

Det står väldigt mycket om samordning mellan kommunen och det privata näringslivet. Vi kan ha hur mycket samordning som helst. Om det inte finns tillräckligt med jobb har vi ingenting att samordna.

I den del som handlar om språk står det: I det språkrika Stockholm finns stora variationer i det svenska språket, som till exempel uttrycker dialekter, ungdomsspråk och svenska som andraspråk. Det är viktigt med en större öppenhet och acceptans för språkliga variationer.

Jag håller med om att det är ett stort problem att människor som talar en annorlunda svenska får ett dåligt bemötande. Men jag skulle vilja säga att det är ett betydligt större problem när människor som inte talar någon svenska alls inte får något bemötande över huvud taget och stängs ute från samhället och inte har möjlighet att klara en anställningsintervju och komma in på ett arbete med en svensk arbetsgivare. De tvingas hela tiden lita till sin egen språkliga eller etniska grupp.

Här har vi de stora problemen med utanförskap i Stockholm. Det här programmet attackerar inte detta. Socialdemokraterna har misslyckats med integrationspolitiken. Ett av de stora problemen för Sverige i dag är att man inte har formulerat en mer kraftfull politik för en sådan här avgörande fråga som i och med detta utanförskap har inneburit så mycket lidande för människor.

Anförande nr 73

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Jag tycker att du ska läsa budgeten. Det är i budgeten det står hur vi vill genomföra vår integrationspolitik och motverka segregationen. Det här är ju en plan som de olika nämnderna och styrelserna ska ha som verktyg för att genomföra den politiken.

Anförande nr 74

F r e d r i k M a l m (fp): I detta program uttrycks den intention man har. Det står väldigt många fina ord i programmet. Jag är alldeles överens med mycket av intentionerna. Det är jättebra att alla människor ska ha jobb. Jag tycker att det är jättebra att alla människor bör ha en bra bostad. Jag tycker att det är jättebra att alla människor bör bli bemötta med respekt.

För att nå dit krävs ju en annan politik. Det krävs en politik som skapar arbetstillfällena. Det krävs en politik som innebär att människor genom svenska språket får en chans att komma in på den svenska arbetsmarknaden och inte stängs ute. Det är de åtgärderna som krävs.

Egentligen borde man inte ta det här dokumentet utan i stället skriva ett brev till regeringen om att sänka arbetsgivaravgifterna. Det skulle vara långt mycket mer framgångsrikt, tror jag.

Anförande nr 75

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det är spännande att höra att Moderaterna och Folkpartiet fortfarande för fram sitt förlegade tänkande. Det är jätteviktigt med respekt, men ingenting görs för att skapa respekt. Ingenting görs åt diskriminering. Det är det som är annorlunda.

Under många år har både höger och vänster velat undvika konkreta åtgärder mot diskriminering. Det gör man fortfarande, åtminstone på högerkanten.

Vi kan tänka oss en person som kör taxi och är utbildad på KTH. En dag går hans barn ut gymnasiet med högsta betyg och tittar på sin mamma eller pappa som kör taxi och har så höga önskemål om barnets framtid. Alla möjligheter finns. Pappan säger kanske: Vilket universitet kommer du att gå på? Ska du läsa biologi? Ska du bli ingenjör eller läkare? Barnet säger då: Pappa, det är inte nödvändig. Jag kan börja köra taxi direkt.

Det är det som är bristen i det så kallade integrationstänkande som har funnits i Sverige.

Den här planen lägger grunden till att motverka diskriminering och sätta lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter i centrum. Man hör väldigt sällan från Folkpartiet eller Moderaterna hur det ska göras. Det tjasas om sysselsättning. Vi kan skapa sysselsättning för alla i morgon. Vi kan ställa alla arbetslösa på gatan med sopkvastar i händerna. Har vi löst integrationsproblemet då? Det tror jag inte.

Under 1980-talet lades grunden för alla de här frågorna. De fanns redan på 80-talet, under den tid då Sverige hade enormt låg arbetslöshet. Många ville inte se dem då. Därför har vi dem fortfarande.

Anförande nr 76

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige och Paul Lappalainen! Vad är det som är förlegat med tanken att anse att alla människor som har möjlighet ska få jobb och vara med att bidra till att förtjäna till sin lön? Om man inte har ett arbete kan man inte försörja sig själv. Många känner ingen självrespekt när man måste leva på bidrag. Man får ingen möjlighet att förnya eller få nya sociala nätverk. Man har inte språket. Vad är förlegat med det?

Du slår dig för bröstet för ett program där ni verkligen presenterar konkreta åtgärder, säger du. Om det är något som alla remissinstanser är eniga om så är det att det här är ett flummigt och oprecist program. Den flummigaste delen av alla är den som handlar om arbete. Det måste väl ändå du också tycka är viktigt för att öka integrationen, även om du sade att du har en annan uppfattning. Jag skulle vilja höra dig utveckla det.

Anförande nr 77

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Givetvis tycker jag att arbete är viktigt för alla. I de länder som inte sätter arbete som den huvudsakliga frågan i integrationsarbete utan sätter motverkan av diskriminering och lika rättigheter i främsta rummet, till exempel Kanada, får man en helt annan syn på den här frågan.

Man kan diskutera sysselsättningspolitik, men såvitt jag vet är det inte så mycket Stockholms stad kan göra i sådana frågor. Man kan gärna ha ett sysselsättningsprogram. Man kan anställa alla arbetslösa till en väldigt låg lön. Men, som jag sade, kommer det inte att öka integrationen. Om man ställer ut ingenjörer, läkare och jurister och tvingar dem har det inget med integration att göra.

Anförande nr 78

F r e d r i k M a l m (fp): Ordförande! Programmet blir ännu mer diffust sedan man lyssnat på Paul Lappalainen. Det blir luddigt i all oändlighet.

Vi på den här sidan säger att vi vill se mer konkret politik. Vi definierar ett utanförskap i Sverige och ser att det i hög utsträckning beror på brist på arbete och att språkkunskaper begränsar för många människor att komma in på den svenska arbetsmarknaden.

Det är möjligt att du inte håller med om detta. Det är möjligt att Miljöpartiets linje är att arbete inte är lika viktigt, och att man kan ta ett friår i stället. Där skiljer vi oss åt. Det innebär inte att vår syn är förlegad.

Det finns en del gamla dygder som trots allt är ganska bra för ett samhälle. Det är till exempel att människor arbetar, att man kan upprätthålla en arbetslinje för att klara välfärden och att man på olika sätt ställer krav i skolan eftersom det hjälper de elever som har det svårast.

Anförande nr 79

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Man kan naturligtvis säga att alla ska bli och alla ska tänka exakt som Fredrik Malm. Problemet är de människor som kommer från ett annat land, har annan hudfärg och annan hårfärg. Vad kommer du att göra åt det?

Från högersidan vill man hela tiden flytta den här frågan till en sysselsättningsdebatt i stället för att hålla sig till frågan om lika rättigheter och möjligheter. Det är mycket bekvämare. Då behöver man inte vidta några konkreta åtgärder när det gäller antidiskrimineringsvillkor och krogar som diskriminerar eller antidiskrimineringsklausuler vad gäller offentliga upphandlingar.

Jag vet att Folkpartiet har svårt med sådant. Det är väldigt svårt att ställa krav på dem som diskriminerar. Att ställa krav på dem som är utsatta är väldigt lätt och billigt.

Anförande nr 80

H a r d y H e d m a n (kd): Ordförande, fullmäktige! Ända sedan de första grunderna för invandrar- och minoritetspolitiken lades fram i riksdagen 1975 eller 1974 har det varit många, för att tala med borgarrådet, behjärtansvärda program. Men få av dem har lett till något. Även vårt program hade sina brister. Jag kan inte finna att det är någon skillnad. Även det här programmet är behjärtansvärt, men kommer det att leda till något?

Flera i majoriteten har betonat att alla nämnder och styrelser ska medverka. Det skulle man också i det gamla programmet. Den enda skillnaden är att de nu ska med i tertialrapporten. Det kan väl vara bra.

Om man tittar på budgeten och på det som ska gälla en förbättring i stadsdelarna måste man säga att för den radikala förnyelse som krävs i somliga delar av staden räcker inte den här pågående stadsdelsförnyelsen till. Det kommer bara att bli kosmetiska förändringar. Stockholm kommer att välja att ta sociala kostnader årtionde efter årtionde i stället för att göra något radikalt åt stadsförnyelsen och integrationen av arbetsliv och bostäder.

Det står här att man vid olika projekt ska ta hänsyn till vilken effekt projekten får för integrationen. Ett av de dyraste projekt som diskuteras under den här perioden är anläggningen av en ny sportarena vid Globen. Var står det något om vilken betydelse det har för integrationen att man lägger den nära innerstaden?

Det stadsdelarna skulle behöva är statusprojekt utspridda över hela staden. En moderat i Malmö föreslog att man skulle förlägga en polishögskola till Rosengård. På många andra ställen har det kommit sådana förslag. Då och då hör man förslag om att flytta ut förvaltningar och statliga myndigheter.

Stockholm skulle väl också kunna kräva att en del omplaceringar skulle göras till Stockholms förorter? Det senaste exemplet är att Sida ska flytta från bankpalatsläget på Sveavägen till övre Östermalm, till Konstfacks gamla lokaler. Det hade väl varit utmärkt att förlägga det till Rinkeby?

Om vi vill göra något för att förändra staden måste vi ta tillräckligt starka grepp. Varken det gamla eller det nya programmet har lyckats. Det finns ett undantag, nämligen diskrimineringsklausulen som jag varmt hyllar.

Det gäller också samarbete mellan myndigheter. Där kunde vi nog bli bättre. Häromdagen läste vi om en krog i Fruängen som inte får sitt tillstånd indraget trots att man har pistoler under bordet och knark i lådorna.

Anförande nr 81

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Fredrik Malm nämnde tre saker som har varit bra för integrationen i den här staden. Det tråkiga är väl att ingen av dem har folktopartistisk politik bidragit till.

Vi som har läst budgeten vet att de integrationspolitiska målsättningarna egentligen handlar om tre saker. Den första är att skapa förutsättningar för ökad tillväxt och ekonomisk utveckling i hela staden. Inte sedan 1975 har bostadsbyggnadstakten varit så hög som i dag. Målet 20 000 nya bostäder ger också många nya arbetstillfällen. Det ger också möjlighet till upprustning och bättre bostäder i hela staden.

Vi bygger blandat. Vi bygger bostadsrätter och vi bygger hyresrätter. Vi försöker framför allt motverka den utförsäljning av allmännyttan som var allt annat än bra för att bryta segregationen i staden

Vi har också fått fart på olika infrastrukturprojekt när det gäller spår- och vägutbyggnader som lyst med sin frånvaro i decennier. Det är helt avgörande för att vi ska kunna bryta segregationen i vår stad.

Vi restaurerar Skärholmens och Vällingby centrum. Detta är också avgörande för segregationen i vår stad.

De kommunala bostadsbolagen har beslutat att bygga ut bredband till alla hyresgäster i hela Stockholm. Det är helt avgörande integrationspolitiska insatser för dem som bor i vår stad.

Det är mängder av saker som pågår inom de här områdena.

Det andra målet handlar om att minska skillnaderna mellan olika delar av staden. Det resursfördelningssystem som vi har sett över och förändrat har lett till att fler kommer att få det bättre. Vi kommer att kunna öka utbildningsnivåerna. Vi kommer

att kunna öka sysselsättningsgraden. Vi kommer att få bättre hälsa, bättre trygghet och trivsel över hela staden.

Hardy Hedman har helt rätt när han säger att det inte är tillräckligt med stadsdelsförnyelse. Det behövs mycket mer. Den är ändå en bidragande orsak till att vi kommer att ta steg när det gäller att bryta segregationen.

Det sista målet handlar om att synliggöra, motverka och bryta fördomar, rasism och diskriminerande strukturer. Där har fullmäktige fattat beslut om en ny mångfalds- och jämställdhetsplan. Vi har också jobbat en del med opinionsbildning. Krogdiskriminering är ett annat sådant ärende som kommer att komma till fullmäktiges bord. Vi har, inte minst, en antidiskrimineringsklausul som fullmäktige fattade beslut om i början av året.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 82

K r i s t i n a A l v e n d a l (m) : Ordförande! Man tar sig för pannan! Något som verkligen har varit avgörande för att bryta segregationen och som hade alla förutsättningar att lyckas, Teres Lindberg, var att låta de människor som bor i ytterstadens täta områden med hyresrätter ombilda sina lägenheter till bostadsrätter. På så sätt skulle de kunna öka sitt inflytande och äga sitt boende.

Ni har hindrat människor i ytterstaden från att ombilda sina lägenheter och ta det egna ansvar som det innebär att bo i en bostadsrätt. Ni har på det sättet hindrat en integration och ökat riskerna för att segregationen i de här områdena ska öka.

Ni skriver bland annat i programmet att boendeformerna ska blandas. Hur gör ni det? Just nu pågår ett program där det byggs hyresrätter i redan hyresrättstäta områden. Det, om något, ökar segregationen i staden. Det bryter inte segregationen.

Borgarrådet L i n d b e r g (s) : Ordförande och Kristina Alvendal! Man blir förvånad varje gång den här frågan kommer upp.

Det som hände när ni ombildade bostadsrätter så som ni gjorde var att ni förhindrade människor som inte har 3 miljoner på banken att bo i innerstaden. Det, om något, bidrar väl till segregation. Dessutom stred ni med liv och lust och lade ned massor av pengar på att försöka få ytterstadsborna att köpa sina lägenheter, vilket de inte ville.

Vi bygger mer än man har gjort sedan 1975. Vi vill ha blandade upplåtelseformer. Vi bygger bostadsrätter där det i dag saknas bostadsrätter, och vi bygger hyresrätter där det i dag saknas hyresrätter. Det kallar jag för en effektiv bostadspolitik som motverkar segregation.

Anförande nr 83

H a r d y H e d m a n (k d) : Det är bra, Teres, att ni bygger bostadsrätter. Men vad säger du om Östberga? Var det en övervägande majoritet av hyresgästerna där som var emot att köpa sina lägenheter? Jag har aldrig sett så många irriterade invandrare

som den gången. De sade: Det är första gången i mitt liv som jag har haft den här chansen.

Skillnaden var att i innerstaden var det så många människor som var duktiga på att använda ordet, och i ytterstaden satte hela arbetarrörelsen alla klutar till för att förtala att människor skulle kunna äga sina bostäder och sade att detta var emot all jämlikhet.

Akalla och Östberga är två tydliga exempel. I Akalla har den sista bankomaten stängts. Det bara förfaller. I Husby blir de alltmer irriterade över bortfallet. Vad säger du till de människorna?

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Östberga är ju lite av en historia för sig. Vi gick till val på att stoppa utförsäljningen av allmännyttan. Man kan väl inte säga annat än att er utförsäljningskampanj gick alldeles för långsamt i Östberga. Det var några som vaknade och ville köpa loss. Vi kunde faktiskt inte styra över det. I de fall där beslut redan var fattade fick man köpa utom i de fall där länsrätten fattade beslut om att det skulle vara hindrande för S:t Eriksuppgörelsen – det var i alla fall en del av det.

Jag kan inte annat än beklaga. Därtill kommer vi att bygga bostadsrätter när vi bygger på Årstafältet. Det kommer att bli jättebra och jättefint. På det sättet får vi också blandade upplåtelseformer.

Anförande nr 84

F r e d r i k M a l m (fp): Ordförande! Jag vet inte om jag definierar Årstafältet som den mest segregerade platsen i Stockholm. Det är möjligt att majoriteten gör det.

Om man verkligen vill ha blandade boendeformer men inte ställer upp på att människor som bor i hyresrätter i de kommunala bostadsbolagen ska få köpa loss sina lägenheter, hur ska man då förhålla sig till ett område där det i dag i stort sett bara finns hyresrätter i kommunala bostadsbolag? Det enda sättet är att man bygger och att man upplåter mark för att bygga bostadsrätter.

Kan vi få tre exempel på segregerade områden i Stockholms ytterstad där ni i dag bygger bostadsrätter? Jag skulle vilja veta det. Vi kan ta Tensta som exempel. Hur många bostadsrätter har ni bestämt att bygga där? Hur många bostadsrätter byggs det där just nu? Hur ser det ut i Rinkeby? Hur många byggs det där? Hur ser det ut i Hökarängen?

Kom med konkreta exempel på hur många lägenheter som byggs.

Anförande nr 85

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag är ledsen att jag inte kan svara konkret på vilka bostadsrätter som byggs var. Det finns bostadsrätter i olika områden. Halva Östberga är bostadsrätter redan i dag.

Vi har en gluggutredning i den här staden. Det hade du vetat om du hade hållit på med bostadspolitik. Det gör att vi tittar på olika delar i olika stadium. Vi tittar på

olika små projekt där vi faktiskt kan bygga. Vi är en ganska bebyggd stad. Ändå klarar vi av att bygga 20 000 nya bostäder. Vid varje tillfälle måste vi ta ställning till vad vi bygger och varför.

Anförande nr 86

Kristina Alven (m): Ordförande, fullmäktige och Teres Lindberg som kanske ibland håller på med bostadspolitik. Jag gör det ganska ofta.

När den nya majoriteten kom till makten förvandlade man helt enkelt markanvisningar i Rågsved som var bostadsrätter. De blev hyresrätter. Det är ett sätt som ni jobbar på för att öka segregationen här i staden.

Jag tror inte att det finns något Alexanderhugg för att komma till rätta med segregationsproblemet. Man kan åtminstone begära att man utvärderar ett integrationsprogram innan man skriver om det och gör ett nytt. Det har man inte gjort. I programmet finns en massa ord om hur man minskar bostadssegregationen. Socialtjänstförvaltningens remissvar till exempel är väl så nära en sågning man någonsin kan komma. Man skriver bland annat att man inte riktigt förstår det här om att levande stadsdelar förutsätter en mångfald av boendeformer.

Socialtjänstförvaltningen skriver: I policyn anges att samverkan mellan de kommunala bostadsbolagen och stadsdelsnämnderna ska utveckla stadens bostadsområden. Men de kommunala bostadsbolagen upplåter ju endast lägenheter med hyresrätt, eller avser begreppet boendeformer något annat?

Man har sedan en lång utläggning om hur oprecist det är i programmet.

Ni har inte tagit upp de olika aktörer som finns i stadens kommunala verksamheter, eller snarare borde finnas. Hur hade det till exempel varit om den estniska skolan ville starta i dag? Hade det varit möjligt med Teres Lindbergs politik?

Jag använde mitt inledningsanförande till att peka ut en stor problematik på arbetsmarknaden. Stora invandrargrupper står utanför arbetsmarknaden. Arbetslösheten är nästan tre gånger så hög bland utlandsfödda som bland befolkningen i övrigt. Hela 40 % av de utrikes födda mellan 20 och 24 år är arbetslösa. Det finns en politik för att åstadkomma förändring på det. Det är en politik som frigör enskilda människors inneboende kraft. Varför, Teres Lindberg, har ni inte alls fokuserat på arbetslinjen i ett integrationsprogram när det finns så mycket att göra där och när vi vet att ett arbete är avgörande för att man ska kunna delta i det svenska samhället?

Borgarrådet Lindberg (s): Ordförande och Kristina! Uppföljning och utvärdering är kanske det allra viktigaste när det gäller att arbeta med de här frågorna.

1997, när fullmäktige tog det första integrationsprogrammet, som sedan har reviderats två gånger, fattade man samtliga gånger beslut om att stadsbyggnadsnämnden ska göra integrationskonsekvensbeskrivningar vid varje större planeringsprojekt. Det har inte inträffat en endaste gång förrän den nuvarande majoriteten inför budgeten 2004 skrev in det i budgeten. Först då började man arbeta på det sättet.

Detta är ständigt återkommande. Nämnder och styrelser känner inte ansvar. Man känner inte det egna ansvaret för integrations- och segregationsfrågorna i nämnder och styrelser. Det är det planen handlar om. Den handlar om att ge ansvaret till nämnder och styrelser och säga: Ni har ansvaret. Ni ska planera i era verksamhetsplaner. Ni ska följa upp era verksamhetsberättelser. Det är det som är verktyget för att få det att hända.

Anförande nr 87

Kristina Alvendal (m): Det är väl möjligt att det inte har gjorts någon utvärdering och att det finns brister. Men varför ändrar man ett program som inte är utvärderat? Det var ju min fråga. Vi vet ju inte ens om det får några effekter. Om man ska tro remissinstanserna kommer det inte att få några effekter därför att ert program är för flummigt.

Jag noterade att du valde att inte svara på min fråga. Varför fokuserar ni inte på arbetslinjen?

Anförande nr 88

Mehdi Oguzsoy (v): Ordförande, fullmäktige! Kristina, i din nyliberala värld är utbud och efterfrågan i förkrossande hegemoni, det vet du om. Inget byggbolag – det vet du också – skulle kunna tänka sig att bygga bostadsrätter i de segregerade områdena. Ingen skulle över huvud taget riskera att ta ett spadtag där för att bygga bostadsrätter för svenskar som är intresserade av att flytta till Rinkeby eller till något annat segregerat område.

Kristina Alvendal (m): Alltså, detta är ju fantastiskt. Sitter du med i alla styrelser i alla bostads- och byggbolag i hela Sverige eftersom du sitter inne med denna kunskap och kan göra den bedömningen? Det är helt otroligt. Dessutom har du ju inte varit runt och kollat hur det ser ut. Det finns radhus i Rinkeby. I Rågsved ”shoppade” man upp färdig markanvisning för bostadsrätter för att i stället bygga hyresrätter. Det hade man inte behövt göra.

Vi ser exempel på exempel där bostadsrätter byggs i segregerade områden, men de härstammar från den förra mandatperioden. Vi jobbade med att ge markanvisningar både för bostadsrätter och för hyresrätter och framför allt för bostadsrätter i vissa segregerade områden. Detta gjorde vi i kombination med att ge hyresgästerna möjlighet att ombilda och äga sina lägenheter. Det var en lyckad strategi tills ni satte käppar i hjulet för detta.

Anförande nr 89

Paul Lappalainen (mp): Såvitt jag vet gäller fortfarande arbetslinjen som alla från höger till vänster älskar varje dag och varje natt. Men varför ändra ett integrationsprogram utan att det har utvärderats? Det är väldigt många politiska program – särskilt integrationsprogram – som är totalt meningslösa. Så varför inte ändra på dem? Förhoppningsvis kan det komma ut någonting konkret av det här programmet. Under den tid som jag har varit med i politiken är det sällan som man kommer fram med något som fungerar, i alla fall på integrationsområdet.

Anförande nr 90

Kristina Alvendal (m): Ja, men vad härligt, nu har vi fått ett integrationsprogram som är väldigt konkret. Kan inte du då i ditt nästa anförande ge exempel på vilka konkreta förslag som det här programmet innehåller? Lycka till i så fall, för det finns nämligen inga konkreta förslag.

Du säger att från höger till vänster är det arbetslinjen som gäller. Det verkar ju bara vara i Miljöpartiet som integrationen ökar genom friår.

Anförande nr 91

Birgit Marklund (s): Ordförande, fullmäktige! Det är mycket glädjande att man i det här förslaget har inarbetat jämställdhetsperspektivet och att jämställdheten blir en viktig del i integrationsarbetet. Detta framförs från jämställdhetsrådet, Östermalms stadsdelsnämnd och även från Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

För en framgångsrik integration krävs både ett integrations- och jämställdhetsarbete. Det handlar om att utveckla befintliga arbetsmetoder och att hitta nya. Därför är den här planen väldigt viktig. Nämnder och bolagsstyrelser uppmanas att arbeta efter planen och beskriva vilka insatser som görs under 2005 och vilka åtgärder som planeras på längre sikt.

Ett samhälle med mångfald som grund förutsätter jämlikhet och jämställdhet. Ett sådant samhälle utgår från alla människors lika värde och att varje människa ska ha möjligheter att utvecklas efter sina egna förutsättningar och önskningar, oavsett ålder och så vidare.

Jämställdheten mellan könen har i Sverige diskuterats under lång tid. Mycket har hänt, men fortfarande finns det många hindrande strukturer kvar. Statistiken visar att arbetsmarknaden är uppdelad i en manlig och kvinnlig del. Kvinnor finns till övervägande del i arbeten inom vård, omsorg och utbildning.

Arbetet för ett mer jämställt och jämlikt samhälle måste vara bredare än att förändra attityder. Det är viktigt att arbetet inriktas på att förändra maktförhållanden där attitydförändringar är en del av arbetet.

Segregationen hotar att permanenta arbetslöshet, utanförskap och social utslagning. Den hämmar individens möjlighet att utvecklas, och den är ett slöseri med mänskliga resurser.

För att kunna skapa en öppen och integrerad stad behövs en väl förankrad vision och uttalade mål. Förskolan och skolan har ett ansvar för att öka integrationen. Alla barn och ungdomar har rätt att utifrån sina egna förutsättningar erbjudas likvärdiga möjligheter till den utbildning som krävs för fortsatta studier.

Ett självvalt arbete ökar förutsättningarna för en god integration. Stockholms stad bör bli ett föredöme som arbetsgivare när det gäller detta.

Som jag sade inledningsvis är det upp till nämnder och bolagsstyrelser att under 2005 redovisa vilka åtgärder som planeras.

Med detta, fru ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 92

A b i t D u n d a r (fp): Ordförande! Jag råkade öppna min väska och hittade då tidningen Riksdag & Departement. Ett nummer från mars förra året handlar om integration. Första rubriken lyder: "Svensk integration – inget föredöme". När man bläddrar framåt i tidningen står det: "Svensk integration – sämst och dyrast". Jag tycker att det tyvärr sammanfattar ganska bara även den politik som förs i Stockholm.

Oavsett vad de tidigare satsningarna hette – storstadssatsningen, ytterstadssatsningen eller stadsförnyelsen – har de inte gett goda resultat, trots goda ambitioner och välvällighet. Det är vi överens om. Borgarrådet Teres Lindberg säger också i sitt anförande att man inte har lyckats. Det gläder mig att hon erkänner det.

Däremot ställer man inte den kritiska frågan: Varför har vi inte lyckats? Från talarstolen här diskuterar man som att man befann sig i opposition, trots att man själv har haft makten på alla nivåer. Vi diskuterar gång på gång problemet utan man att kommer med några nya och radikala lösningar.

Jag blev glad när Teres Lindberg – ung och kvinna – blev borgarråd, men hon kom tyvärr inte med några radikala idéer, utan det var bara den gamla medicinen som man redan har provat och som inte alls ger någon effekt.

Jag tänkte bidra med mina förslag som förhoppningsvis kan diskuteras.

Mina erfarenheter är att man ska sluta att betrakta invandrare som offer som inte tar ansvar för sina egna liv. Det är väldigt viktigt med denna människosyn.

Man ska förvandla 70 procent av hyresrätterna i Rinkeby och Akalla till bostadsrätter för att höja statusen. Personligen är jag väldigt negativ till omvandlingar i innerstaden, men de är oerhört viktiga i ytterstaden med tanke på integrationen. Det finns hur många studier som helst som visar att fysiska förändringar har stor betydelse för människors sociala beteende och sociala integration. Ni förvägrar akallabor på Saimagatan att äga sina bostäder, vilket förvånar mig väldigt mycket. När jag pratar med mina vänner där fattar de inte varför. De vill själva ta sitt sociala ansvar för sitt område för att förebygga kriminalitet, vandalisering etcetera.

Det är jätteviktigt att bekämpa diskriminering, men om man inte lyckas med segregeringen kommer man inte heller att lyckas med att få bort diskrimineringen.

Anförande nr 93

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande! Det är tur att några av oss har en självinsikt. Ingen kan väl säga att omvandlingen av allmännyttan var ett särskilt lyckat integrationsprojekt.

Det som måste stå i fokus för integrationsarbetet är självfallet arbetslinjen. I er reservation lyfter ni fram Skärholmsmodellen som är en effekt av en socialdemokratisk

integrationspolitik och en effekt av storstadssatsningen. Man blir nästan lite uppretad ibland. Det är klart att vi borde ha kommit längre med de resurser som vi har lagt ned. Det tycker jag ärligt och uppriktigt. Men att säga att det är ett fullständigt misslyckande är inte sant. När dessutom våra misslyckanden skulle vara er framgångsfaktor, ja, då blir man ju lite full i skratt.

Anförande nr 94

A b i t D u n d a r (fp): Med tanke på tiden vill jag inte göra det här till ett partipolitiskt käbbel. Men kan vi vara överens om att akallabor på Saimagatan ska få äga sina bostäder för att kunna förebygga vandaliseringen, för att kunna öka självkänslan och för att kunna ta ansvar för sitt område? Varför försöker ni att förbjuda dessa människor att få äga sina bostäder? Kan du svara mig på den frågan, Teres?

Anförande nr 95

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande! Ordet integration betyder för mig samspel och förståelse mellan olika kulturer och grupper. Ni har en annan tolkning av begreppet integration. Ni vill ställa språkrav på människor som kommer hit från andra kulturer och länder.

Anförande nr 96

A b i t D u n d a r (fp): Jag tänker inte föra någon teoretisk och akademisk diskussion om vad integration innebär. Konkret handlar det om att människor och barn i ytterstaden har det väldigt svårt. Det handlar om att kunna ta politiskt ansvar och försöka att lösa dessa frågor och ge människor makt. Individer växer upp i Stockholm oavsett deras bakgrund. De måste få chanser och förutsättningar.

Den politik som ni tror skulle hjälpa dessa människor har lett till att det har blivit tvärtom. Människorna har tyvärr blivit fångade i sina bostadsområden och de har inte något arbete. De har inte någon framtid utifrån den situation som de befinner sig i. Det är ganska allvarligt att man inte gör något åt de konkreta problemen. Det hjälper inte hur mycket du och jag än har en intellektuell diskussion om vad integration är för någonting, utan det handlar om konkreta handlingar.

Anförande nr 97

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (m): Ordförande, fullmäktige! Det tragiska är ju att Sverige i jämförelse med många andra europeiska länder i dag inte har lyckats särskilt bra med att ta emot ens högutbildad arbetskraft på arbetsmarknaden. En faktor är definitivt avsaknaden av nätverk. Att ha personliga nätverk är oerhört betydelsefullt när man kommer till ett nytt land. Det finns ju rätt så framgångsrika exempel på mentorskap, branschvis matchning och så vidare för att bygga på den generella introduktionen.

Nätverk med myndigheter, till skillnad från personliga nätverk, ger jag inte särskilt mycket för. Det är inte heller alltid som myndigheterna på regional och central nivå drar åt samma håll, det ska ni veta. Det är inte lätt ute i periferin.

Detta med branschvis matchning kan i alla fall vara en väg att bygga vidare på. Bland annat länsstyrelsen kommer nu att titta närmare på detta för att se om det går att regionalisera denna grundtanke.

Från majoritetens sida nämndes det att man skulle bryta det segregerade boendet. Jag tycker att det är att generalisera för mycket. Det finns faktiskt nyanser i detta med boendet. Det är skillnad på om jag som invandrare själv väljer att bo tillsammans med mina landsmän i en segregerad stadsdel – jag kanske känner mig tryggare om jag har mina anhöriga nära mig – och på om jag blir tilldelad en bostad i ett redan segregerat område där jag inte har något val. Jag tycker att vi måste lära oss att visa respekt för individens fria val.

I övrigt yrkar jag bifall till den moderata och folkpartistiska reservationen i borgarrådsberedningen.

Anförande nr 98

Borgarrådet **L i n d b e r g** (s): Yvonne, du säger att högutbildade har svårt att komma ut på arbetsmarknaden på grund av brist på nätverk. Förvisso kan du ha en poäng där, men det handlar ju också om diskriminering. Så jag har bara en stilla fråga: Hur kommer det sig att Moderaterna var emot vår antidiskrimineringsklausul som fullmäktige fattade beslut om och som på allvar kan hjälpa människor som har en annan etniskt tillhörighet att komma ut på arbetsmarknaden. Den etniska tillhörigheten kan vara det allra svåraste problemet för många människor i vår stad när det gäller att få ett arbete, och framför allt ett arbete som man har utbildad för.

Anförande nr 99

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (m): Generell diskriminering är ju förbjuden enligt lag, det vet vi alla. Alla lever väl ändå efter FN:s deklaration om mänskliga rättigheter. Visst finns det många olika skäl till att det har blivit så här. Jag tror mig veta att just personliga nätverk är av oerhört stor betydelse. Man kan börja med akademikergrupper som rimligen lätt borde kunna få ett arbete. Vi behöver kompetens i arbetskraften i Sverige, men vi tar inte vara på den i dag. Vi måste arbeta hårdare med de här frågorna än vad vi har gjort hittills. Den svenska arbetsmarknadspolitiken är ett misslyckande. Tyvärr måste jag erkänna att det är så.

Anförande nr 100

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Uppenbarligen har jag inte varit tillräckligt nyanserad i mina tankar. Jag känner till ett exempel på högutbildade invandrare som har jobb och sysselsättning, och det är jättebra för dem. Det gjordes en undersökning av Svenskt Näringsliv tillsammans med Malmö stad angående de som körde taxi i Malmö. Dessa taxichaufförer hade enormt höga utbildningar. Många hade två examina, en från Sverige och en från sitt hemland. Vad säger detta om integration?

Vi diskuterar sysselsättning hit och tid. Det är jättetrevligt. Men om man inte gör någonting åt den segregerade arbetsmarknaden – inte bara skapar fler sysselsättningsplatser – som dessa taxichaufförer är ett väldigt bra exempel på

betyder alla dessa trevliga ord om integration inte någonting. Ni kan definiera det hur ni vill, men det betyder ingenting.

Det togs upp ett intressant exempel från tidningen Riksdag & Departement. Det som refererades var siffror från OECD. De var givetvis lite onyanserade, men OECD har kommit fram till att de länder som är bäst på att ta emot invandrare och integrera dem som arbetskraft är Australien, USA och Kanada. Dessa länder har enormt starka antidiskrimineringsklausuler, i alla fall i USA och Kanada. De sätter lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter i främsta rummet.

Jag har hört dessa diskussioner i evigheter, och det som jag hör är att politiker inte vill införa en sådan klausul. Det innebär att man måste ställa krav på maktavarna i samhället. Det är hårt att ställa krav på facket, på arbetsgivare, på politiker och på tjänstemän. Men det är det som måste göras.

Man kan gärna göra olika saker angående boende, skapande av sysselsättning med mera. Men om man inte gör någonting när det gäller etnicitet tror inte människor att ni verkligen står för lika rättigheter och möjligheter, oavsett etnicitet. Då är det här bara pladder.

Anförande nr 101

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Paul Lappalainen, jag tror att du blandade ihop den moderata retoriken med det som Socialdemokraterna pratar om. Vi moderater pratar sällan om sysselsättning. Det är någonting som Socialdemokraterna ägnar sig åt för att dölja arbetslösa i en statistik. Vi pratar om riktiga jobb. Jag är inte ute efter någon sysselsättning för invandrare i Sverige. Självklart ska de erbjudas riktiga jobb för att klara att försörja sig själva.

Men på vilket sätt finns det konkreta exempel på det som du pratar om i det integrationsprogram som vi ska besluta om i dag? På vilket sätt har du genomfört några konkreta åtgärder som du efterfrågar?

Anförande nr 102

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Detta är en plan som ska förverkligas genom konkreta verktyg. Vi har redan diskuterat flera av dem. Jag vet inte hur många gånger det behöver upprepas. Ett konkret verktyg är antidiskrimineringsklausul vid offentliga upphandlingar. Det är miljarder per år som går till den privata sektorn. Om man kan minska diskrimineringen kommer fler att få den sysselsättning som har relevans för deras kompetens. Då kommer människor att tro på en framtid här. Det borde vara bra för integrationen.

Det är samma sak med krogdiskriminering. Man måste fundera på utvecklingen mot ett segregerat nattliv. Ungdomarna tror inte på det som vi håller på med. Det är konkret. Jag kan komma med flera exempel, och jag kommer att göra det under den närmaste tiden.

Anförande nr 103

H e n r i k G E h r e n b e r g (kd): Jag begärde replik därför att jag slås av att majoriteten är väldigt bra på att beskriva problemen. Alla är någorlunda överens om vad problemen består i och vad de har fått för effekter. Men jag undrar vad det har för praktisk betydelse för taxichauffören i Malmö att han vid upprepade tillfällen omnämns i den här salen. Enligt mitt sätt att se är huvudproblemet att majoriteten bara talar om problemen och om lösningarna i generella termer. Men för den som är arbetslös, står utanför stora delar av samhället och behöver konkreta åtgärder är det något led som fattas mellan fullmäktigedebatt, fullmäktigebeslut och en jättebra antidiskrimineringsklausul.

Är det inte så att du har lite för stor tilltro till systemåtgärder?

Anförande nr 104

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag är lite konservativ i de här frågorna. Jag tycker inte att vi politiker ska skapa jobb. Vi skapar förutsättningar för jobb och för att människor ska behandlas lika på den arbetsmarknad som finns. Det borde vara bra för integration och lika rättigheter.

Jag kanske borde ha varit försiktigare i min användning av ordet sysselsättning. Du sade att anledningen var att vi inte kommer med några åtgärder. Det som jag har sett är att när alla politiker pratar om sysselsättning rimmar det ganska bra med det som jag kallar för pysselsättning. Från höger till vänster har man ganska ofta skapat pysselsättning för invandrare samtidigt som det ger sysselsättning för tjänstemän.

Anförande nr 105

F r e d r i k M a l m (fp): Ordförande! Vi definierar problem, det vill säga att det finns ett utanförskap i Sverige. Men när vi diskuterar åtgärder eller vad problemet beror på är Paul Lappalainen inne på den linjen att i stort sett allt utanförskap i Sverige beror på diskriminering. Jag avfärdar inte på något sätt att det finns en omfattande diskriminering och att det behövs en kraftig lagstiftning. Det är oerhört viktigt.

Men vad vi på den här sidan säger är att avsaknaden av jobb i Sverige möjligen, eventuellt kan ha något att göra med hur skattesystemet ser ut, hur bostadspolitiken ser ut, hur lönebildningen fungerar, hur infrastrukturen ser ut i Sverige, hur utbildningsnivån är, hur räntenivån är, hur öppna eller stängda våra gränser är, hur den globala konjunkturen ser ut och så vidare. Det här gör att integrationsfrågan inte enbart handlar om att definiera svenska arbetsgivare som diskriminerande, utan den handlar också om hur man kan bryta utanförskapet som är mycket bredare än så.

Jag tycker att det är ett litet problem att du avfärdar arbetslinjen och tanken på att bristande språkkunskaper kan hämma integrationen. Du siktar bara in dig på ett av områdena.

Anförande nr 106

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag avvisar inte arbetslinjen. Vad jag avvisar är meningslösa diskussioner om integration där politiker blandar in alla möjliga politik-områden och säger: Just vår politik är bra för integrationen. Då kan man diskutera vad som helst.

På 80-talet var det nästan full sysselsättning, men fröna till integrationsproblemen i dag fanns redan då. Men de människor som då var aktiva i politiken var totalt blinda för dessa. Det gäller inte bara fröna, utan alla invandrare visste att diskriminering var ett problem. Det gjorde däremot inte politikerna. Det är en väldigt långsam process för att de ska förstå det.

Anförande nr 107

D i d a r S a m a l e t d i n (fp): Ordförande, fullmäktige! Nya planer, nya program, integration, fram och tillbaka – vad har det lett till under alla år? Vi har inte klarat av mycket i det här landet. Jag jobbade i Tensta-Rinkeby för 25 år sedan, och jag var där förra veckan igen. Där har inte hänt särskilt mycket. Problemen har för all del blivit större, och de som jag arbetade med under 70-talet är i dag pensionärer. De har blivit gamla och tyckte att det var roligt att se mig igen. Dessa pensionärer har barn och barnbarn. Jag har sett många som i tredje generationen uppbär socialbidrag. Är det så vi vill ha det?

Någon sade att Folkpartiet ställer krav på dem som redan är utsatta. Du måste kunna svenska om du ska kunna bli någonting i det här landet, om du ska få ett arbete och inte gå i sysselsättning. Sysselsättning har man på dagis för att barnen ska hålla sig lugna. Då sätter man dem på små stolar och plockar fram papper och kriterior för att hålla dem sysselsatta.

Våra invandrare behöver ett arbete och egenförsörjning. Det finns ingenting annat som hjälper när det gäller integration. När mina föräldrar kom hit för 60 år sedan började de jobba med en gång. De lärde sig svenska och fick svenska kamrater som de umgicks med tills de dog. Det är det som gäller.

Dessa tre mål är inga nya saker. Det är inte ens gammal skåpmat – usch! Man ska synliggöra, motverka och bryta fördomar. Hur många år har vi haft en diskrimineringsombudsman i det här landet? Är det i 16–17 år? Fullmäktige, tala om hur många domar har verkställts!

Anförande nr 108

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det är lätt att säga, det är en dom. Problemet skapades inte nödvändigtvis av Diskrimineringsombudsmannen 1986. Det intressanta var att den svenska riksdagen i sin stora förmåga bestämde sig för att man inte skulle förbjuda diskriminering på samma sätt som man hade förbjudit könsdiskriminering och tillåtit möjligheten att stämma och få skadestånd. Man skapade en ombudsman mot etnisk diskriminering med makt att ringa upp arbetsgivare och säga: Aja baja! Det var den svenska politiska lösningen på den tiden.

Det är bara i fyra fem år som vi har haft en någorlunda meningsfull lagstiftning. Det tar tid för den att påverka samhället. Men det är inte bara en lag mot diskriminering som har effekt. Makthavare måste också påverkas för att ändra sitt beteende.

Anförande nr 109

D i d a r S a m a l e t d i n (fp): Paul, om du har en lag som är fullkomligt tandlös, vad hjälper den då, om du inte ens kan få någon fälld för diskriminering? DO behandlar just nu restaurangärendena. Vi får väl se vad som händer.

Anförande nr 110

M e h d i O g u z s o y (v): Jag håller med dig om att språket är nyckeln till att lyckas på arbetsmarknaden i dag i Sverige. Språkravet från Folkpartiet har mest ett populistiskt värde, inget annat. Jag känner många människor som behärskar språket som vilken svensk som helst, men de blir inte ens kallade till jobbintervjuer på grund av annan etnisk bakgrund och annan etnisk kulturell tillhörighet, trots att de har meriter och erfarenheter som gör dem kvalificerade för de jobb som de söker.

Anförande nr 111

D i d a r S a m a l e t d i n (fp): Din svenska är precis lika bra som min, och vi klarar oss bra båda två. Men alla gör ju inte det. Alla har inte den svenska som du och jag har. Om de inte har det får de ju inga jobb. Tycker du att det är för mycket att säga att man måste lära sig svenska om man vill bli anställd i Sverige?

Anförande nr 112

F r e d r i k M a l m (fp): Ordförande! Det är jätteroligt att vi kan diskutera den här frågan så pass länge som vi gör nu och att dessa möten inte bara handlar om biltullar.

Jag vill bara nämna några saker som jag tycker är ganska intressanta. Det talas väldigt mycket från vänstermajoriteten men också från vår sida om strukturer. Det talas om makthierarkier och strukturer i samhället som på olika sätt begränsar människors frihet. Men dessa strukturer är inte något som bara har kommit sådär. Det är inget som är av Gud givet. De strukturer, mönster, könsroller och annat som vi ser i samhället är sådant som har byggts upp av individer och individuella handlingar. Det betyder också att de bara kan brytas ned av detta.

Om vi vill ha detta makt- och hierarkiperspektiv måste vi se efter hur människor upplever det. De upplever det inte bara som en teoretisk modell för hur det se ut i samhället, utan de upplever det i vardagssituationer. Det innebär inte bara att den person som kommer till en anställningsintervju och inte får jobbet kan uppleva sig diskriminerad. Det är en struktur, ja, Men den personen kan också uppleva att han eller hon inte får jobbet därför att kunskaperna i svenska språket är så pass svaga att arbetsgivaren inte vågar anställa vederbörande. I sådana fall är det svenska samhället också en struktur i det perspektivet att människor är maktlösa.

Vi har en minst lika stark struktur i Sverige som hindrar integrationen därför att människor är maktlösa. Det privata ägandet är för svagt. Möjligheterna att starta företag och växa med dessa är för små. Människor upplever på olika sätt att man inte ställer tillräckliga krav i den svenska skolan så att de elever som har det svårast lär sig mer. Det är en minst lika stark struktur som hämmar individer därför att de har blivit maktlösa.

Man kan säga att det svenska språket inte är så viktigt. Sedan kan man säga att det är viktigare att man blir respekterad för sin dialekt eller hur man talar svenska. Man kan göra det i USA. Det är inte ett särskilt stort problem för många latinamerikaner i USA. Det är inte heller ett särskilt stort problem för många indier och pakistanier i London. Men det är ett väldigt stort problem för många invandrare i Sverige. Det svenska samhället har inte alls samma sociala rörlighet som exempelvis USA eller Storbritannien har. Genom höga skatter, regleringar, världens starkaste fackförbud, planekonomi, bostadsmarknad, starkt reglerad invandring och mycket annat har vi format ett Sverige som innebär att statsmakten är starkare, att det privata ägandet är svagare och att den sociala dynamiken är mindre. Någonstans blir man mer beroende i Sverige.

När språkkunskaperna brister hämmas integrationen, och utanförskapet blir långt mycket större än vad det blir för en kuban i Miami eller för en indier i London. De har mycket starkare nätverk och lättare att ta sig upp. Men vi ser problem i Sverige som är mycket större. Därför är det viktigt att man fokuserar på språkkunskaper i svenska. Annars kommer vi aldrig att lyckas bryta de här strukturerna heller.

Anförande nr 113

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): När jag träffar ungdomar tycker de att det är kul att prata engelska med mig. När jag frågar dem hur det går i skolan säger de att de jobbar jättehårt med engelskan. Jag frågar då: Vad gör ni resten av tiden? Hur går det med svenskan? Då undrar de varför de ska fokusera på svenska. De kommer ändå att få jobb på en pizzeria. Det är där det förödande kommer i den här typen av debatt.

Nyss skedde det en glidning från språk till sysselsättningspolitik i USA. Det hördes inte ord om hur beteendet ska brytas. Etnisk diskriminering kostar pengar i USA, så där skapas ett annat beteende.

Anförande nr 114

F r e d r i k M a l m (fp): Paul Lappalainen, problemet är att om du ser hur situationen i Sverige i dag ser ut i en rad bostadsområden, inte minst här i Stockholm, är det en väldigt hög arbetslöshet som ökar med ett konstant långvarigt socialbidragsberoende hos stora grupper. Om du ser hur stora problemen med att bryta detta är måste du någonstans komma till slutsatsen att såsom Sverige ser ut med ett starkt etniskt homogent etablerat Sverige – som vi alla kritiserar – är språket en av nycklarna för att komma in på arbetsmarknaden. Om vi inte kan enas om den analysen är det väldigt svårt att gå vidare.

Anförande nr 115

M e h d i O g u z s o y (v): Det är märkligt att Folkpartiet skyller på skatter, fackets starka inflytande och allt som man inte gillar. Jag nämnde i min replik till din partikamrat att jag känner otaliga människor i den här stan och i det här landet som behärskar språket ypperligt, men trots det nekas de jobb av arbetsgivare som söker folk. Det är naturligtvis viktigt med språket, men det är inte där som skon klämmer. Det gäller kanske vissa människor, men grundorsaken är att människor nekas jobb på grund av sina etniska tillhörigheter inte på grund av språket, som du säger. Dessa människor diskrimineras också av banker när de vill starta eget, kan jag upplysa dig om.

Anförande nr 116

F r e d r i k M a l m (fp): Jag tror att vi talar om delvis olika grupper. När jag talar om språket talar jag inte om välutbildade akademiker från andra länder som pratar flytande svenska men ändå diskrimineras. Jag talar inte om dem. De grupper som jag talar om består av människor som har bott lång tid i Sverige och som vill komma in i det svenska samhället, men de har väldigt svaga verktyg för det. Här har vi ett långt större problem som man måste kunna bryta genom att hela tiden betona hur viktigt det är att kunna kommunicera för att man ska kunna komma in i det svenska samhället.

Jag talar inte om dem som bryter på svenska. Jag talar om dem som knappt kan tala svenska alls och därmed aldrig släpps in i vårt samhälle. Vi har ett ansvar att stödja dessa människor och på alla sätt och vis betona hur viktigt det svenska språket är. Samhället ser ut så. Den sociala rörligheten är för svag. Vi har för svaga nätverk vid sidan av stat och offentlig sektor, och vi har ett för svagt privat näringsliv som inte kan suga upp allt detta. Det gör att vi blir ännu mer beroende av politiken i Sverige, och politiken har brustit därför att Socialdemokraterna har styrt för länge.

Anförande nr 117

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande, ledamöter! Det har gått sex sju år innan ni erkände att det fanns diskriminering. Jag kommer ihåg att 1998–1999 var det första gången som jag och Paul pratade om diskriminering. Ni på den andra sidan har nekat till att det finns en diskriminering. Men det är bra att du, Fredrik, erkänner att det existerar en diskriminering.

Dagens ärende handlar om lika möjligheter och allas ansvar. Det sammanfaller med firandet av 60-årsdagen sedan nazismens fall. Det är viktigt att vi inte glömmer det. Vi måste lära oss av historien. Ofta talas det om att man ska lära av kommunismens fall, men det är lika viktigt att också lära sig av nazismens fall. Det var inte så länge sedan, 60 år sedan i dag. Vi måste lära oss av det andra världskriget att angripa sådana problem i vårt samhälle.

Denna plan handlar om att vi alla har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden, oavsett olikheter. Det handlar om jämställdhet, pluralism och lika rättigheter. Man ska bekämpa främlingsfientlighet med tanke på denna minnesdag. Främlingsfientlighet drabbar ofta människor av annan etnisk bakgrund än majoriteten i samhället.

Det behövs ett fungerande rättsväsende, men vi hör från rapporter på TV och i tidningar att vi inte har något fungerande rättsväsende i Sverige. Vi måste motverka rasistiska organisationer. Jag är glad att vi har skapat ett center mot rasism i Stockholm.

Rätten att söka asyl och bo var som helst som man önskar i världen är viktig. Det var någonting som vi beslutade om på Miljöpartiets kongress i förra veckan.

Det är allas ansvar att också tänka globalt. Men vi lever på ett sätt som inte jordens fattiga kan leva upp till. Vi måste därför ha ett ekonomiskt system så att alla andra i världen får samma möjligheter. Det är allas vårt ansvar. Det gäller inte bara i Stockholm lokalt. Vi har också ett globalt ansvar.

Anförande nr 118

Kristina Alven d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker naturligtvis att det finns anledning att uppmärksamma att det i dag är 60 år sedan som nazisterna förlorade kriget och det blev fred i Europa. Det är också jättehärligt att uppmärksamma att det i dag är Europadagen. EU bildades för att säkra freden i Europa.

Men det är skämmande att konstatera att det bara är 15 år sedan som kommunismen föll samman. Det är inte så länge sedan. Du har helt rätt i att vi bör lära oss av historien.

Däremot skulle jag vilja fråga dig en sak. Du använde hela ditt anförande till att prata väldigt bra om just detta. Men tycker du att arbete är viktigt för att minska segregationen?

Anförande nr 119

Rebwar Hass a n (mp): Jag tycker att arbete är jätteviktigt, men det räcker inte bara med att förbättra språket. Nu talar jag svenska, men vid andra tillfällen pratar jag med brytning, och då kan jag diskrimineras för det. Språket är viktigt, men att motverka diskriminering är att skapa arbete. Vi i Miljöpartiet har skapat arbete genom friåret. Det är många som nu söker friår. Jag har jobbat på arbetsförmedlingen, och jag vet hur många som har ansökt om friår och hur många friårsplatser som det finns i Stockholm

Anförande nr 120

Fredrik M a l m (fp): Ordförande! Friåret innebär bland annat att den som har jobb byter jobb med en som inte har jobb. När den personen inte vill glida längre tar man tillbaka sitt jobb och då blir den andra arbetslös igen. Det innebär ju inte att det skapas något nytt jobb. Det är det som vi på den här sidan kritiserar. Det finns inga åtgärder för att skapa nya jobb, utan bara för att byta sysselsättning.

Min fråga till dig är: Med den definitionen som ni har av diskriminering, är det inte i så fall höjden av diskriminering att en person som bor i en hyresrätt som ägs av ett kommunalt bostadsbolag inte har rätt att köpa loss den, medan en person som bor i en hyresrätt ägd av ett privat bolag har rätt att göra det? Är det inte höjden av

diskriminering som dessutom är proaktivt framdriven från er sida? Eller är bostadssektorn och just boendet ett område där man inte kan diskrimineras, enligt er?

Anförande nr 121

I n g a N ä s l u n d (s): Ordförande, fullmäktigeledamöter! När Östberga togs upp i debatten kände jag mig inspirerad att gå upp och säga någonting, eftersom jag har bott i Östberga i tio år under 90-talet. Jag har fortfarande kvar oerhört många vänner där och god kontakt med den socialdemokratiska föreningen.

Det här med att omvandla hyresrätter till bostadsrätter i Östberga var det minsann inte alls någon stor enighet om. Det var väldigt många som var väldigt rädda för att de skulle bli tvingade att flytta på grund av att det skulle bli för dyrt för dem att köpa loss sina lägenheter. Vissa blev också oerhört lättade över att det blev som det blev.

Jag tror att omvandlingen till bostadsrätter betyder mycket lite för integrationen. Lokalt inflytande, bra skola, grönområden, god kvalitet och service betyder mycket mera för de boende. Det är viktigare.

Det är en sak som jag skulle vilja fråga Moderaterna och Folkpartiet om. Ni vill ju ta bort stadsdelsnämnderna, och det tycker jag är bra mycket sämre för integrationen i ytterområdena än omvandling till bostadsrätter.

I den här salen, till exempel, har vi en mycket bättre integration. Vi i Stockholms stad ska vara stolta över den integration som vi har i vårt fullmäktige och i våra nämnder och styrelser. Stadsdelsnämnderna har betytt oerhört mycket för att vi har fått in så många nya politiker i dem, även politiker med invandrarbakgrund. Att ta bort stadsdelsnämnderna skulle vara mycket sämre för integrationen. Så det kravet tycker jag att ni ska ta bort från ert program.

Jag är gift med en invandrare och mor till en son som har hemspråksundervisning i skolan. Jag är dessutom auktoriserad translator. Jag översätter betyg åt folk som vill in på arbetsmarknaden. Jag tror inte att det finns så stor skillnad mellan dessa två grupper. Det var någon från Folkpartiet som sade att det finns en grupp som består av välutbildade akademiker och en grupp som i princip inte kan svenska alls och som av det skälet aldrig kommer in på arbetsmarknaden.

Jag tror att det är väldigt blandat. Det är absolut inte så stora skillnader som man pratar om. Det kan vara så att den välutbildade akademikern har en mor som inte lärt sig svenska tillräckligt för att komma in på arbetsmarknaden. Men det är ändå delade problem. Kompetensen hos de invandrare som kommer hit är så mycket större än vad ni någonsin kan tro. När man ser deras betyg får man den uppfattningen.

Vårt integrationsprogram som vi lägger fram i dag kommer att betyda en förbättring på det här området. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 122

H e n r i k G e h r e n b e r g (kd): Vi hörde att vissa var rädda i Östberga. Då vill jag bara påpeka att som alltid för vänstermajoriteten är minoritetens intressen

och åsikter viktare än majoritetens, oavsett om det skulle drabba minoriteten att ett visst beslut genomförs. Det här var ju trots allt en åsiktsminoritet och inte en etnisk minoritet, vilket i och för sig skulle göra det hela värre.

Men jag vill bara fråga: Vem var det som skrämde upp alla i Östberga? Det var ju ni i Hyresgästföreningen och i diverse olika organisationer som är emot detta av princip. Då är det lätt att säga efteråt att de var rädda. Det är inte så enkelt som det låter.

Inga definierar vad som vore bättre för folk i stället för att tillåta folk att själva bestämma hur grönplassen i området ska se ut. Det tycker jag är beklämmande.

Anförande nr 123

I n g a N ä s l u n d (s): Jag förstår fortfarande inte hur det skulle ha integrerat de människor som hade varit tvungna att flytta från Östberga efter det att bostäderna hade omvandlats till bostadsrätter. De skulle då troligtvis inte ha hamnat i andra bostadsrätter någon annanstans, utan de fick kanske i så fall flytta längre ut i ytterstaden där hyrorna är lägre. Jag förstår bara inte hur de blir mer integrerade av det.

Anförande nr 124

F r e d r i k M a l m (fp): Det diskuteras stadsdelsnämnder och en del andra saker. Det finns ju olika sorters inflytande. Det finns ett individuellt inflytande som jag har när jag har makt över min vardag och det finns ett kollektivt inflytande som vi har tillsammans, till exempel i olika typer av brukarinflytande, i stadsdelsnämnder, i kommunfullmäktige, i byalag eller vilken modell man nu väljer.

Problemet är att er politik har kantrat någonstans. Det där med det individuella inflytandet är inte lika viktigt. Att människor i Östberga skulle kunna äga sina bostäder är inte särskilt viktigt, men att ha kvar stadsdelsnämnden där är oerhört viktigt. Någonstans här kantrar politiken till slut till att man bara har en fokusering på det gemensamma. Men man ser inte att människors självkänsla, makt, möjligheter och viljan att engagera sig väldigt mycket bestäms av hur ens situation ser ut också i det privata, och här skiljer vi oss åt.

Vi i Folkpartiet, Moderaterna och Kristdemokraterna har en väldigt stark fokusering på det som vi kallar för *empowerment* som handlar om enskilda människors kapacitet, makt och vilja att förändra medan ni har ett väldigt starkt fokus på strukturen, statsmakten och det offentliga.

Anförande nr 125

I n g a N ä s l u n d (s): Det finns redan i dag många i Östberga som äger sina bostäder. Ungefär en tredjedel av Östbergas bostadsbestånd består av bostadsrätter. Tyvärr finns det segregation till och med inom området mellan bostadsrätterna och allmännyttan. Det krävs mycket mer åtgärder än att bara omvandla till bostadsrätter. Det krävs livskvalitet, trygghet och service. Det är att göra det alldeles för enkelt för sig att säga att man, bara för att man köper sin bostad, blir integrerad.

Tyvär var det många som ville köpa sin bostad i Östberga som ville köpa sin bostad för att sedan kunna sälja den och flytta någon annanstans, till en ny bostad i ett bättre område. Jag tycker att det är mycket viktigare att alla de krav som man i Östberga har fört fram på kommunikationer blir uppfyllda. Då kan Östberga bli integrerat.

Anförande nr 126

Kristina Alven (s): Ordförande! Jag tyckte att det var ett ganska häpnadsväckande uttalande om att stadsdelsnämnderna skulle vara någon form av garant för att integrationen i Stockholm fungerar. Hur då? Är det för att det är fler politiker i staden eller för att det är fler tjänstemän? På vilket sätt bidrar stadsdelsnämnderna till att öka integrationen? Det blir fler politiker och mindre personligt inflytande.

Väldigt många av dem som inte kommer från det här landet värdesätter de egna privata gemenskaperna framför styrda gemenskaper som politiker beslutar över. Det är ju därför som många känner sig utanför när de inte kan söka sig in i de olika beslutsprocesserna i det svenska samhället som har byggts upp under alla år.

Sedan säger du att det med det här programmet kommer att bli bättre för ditt arbete med att göra betygsöversättningar. Var någonstans finns det ett enda ord om validering av erfarenheter och betyg från andra länder? Inte ett enda ord nämns om detta i det integrationsprogram som du röstar för i dag.

Anförande nr 127

Inga Näslund (s): Nu görs ju valideringen av Högskoleverket, och det ligger inte under kommunen. Dessutom är det inte själva arbetet med betygen som skulle bli bättre, utan det handlar om att kunna värdera de människor som kommer hit på ett annat sätt och ta in dem i arbete i kommunen och på andra sätt.

Än en gång stadsdelsnämnderna: Jag var Östbergas förste representant när stadsdelsnämnderna tillsattes, och det var en oerhört stor förväntan och entusiasm från stadsdelen inför detta. För första gången skulle man få någon som företrädde de som bodde där. För första gången skulle man få vara med och bestämma.

Precis som Teres sade finns det mycket mer att göra, men stadsdelsnämnderna är ett stort steg framåt. Det är bara att titta en den politiska representationen. Den är en direkt följd av stadsdelsnämnden som nu har fungerat snart i tio år. Det tycker jag att vi i Stockholm ska vara väldigt stolta över.

Anförande nr 128

Peter Cederholm (m): Jag är unik här i salen. Såvitt jag kan se är jag den enda som sitter i rullstol. Av egen erfarenhet vet jag tyvärr ganska mycket om hur det här fungerar i verkligheten. Stadsdelsnämndernas blotta existens bidrar till ökad diskriminering. I

I Sverige innebär utsugningsskatten – det som felaktigt kallas för utjämningsskatt – att vi i Stockholm betalar massor av pengar till andra delar av landet. Därmed får vi

ett underskott och tvingas att skära ned mycket mer på till exempel handikappade än vad andra kommuner gör.

Dessutom behandlas man olika beroende på vilken sida av Västerbron man råkar bo på. Ju fler stadsdelsnämnder, desto mer olika behandling av oss. Avskaffa stadsdelsnämnderna nu för att öka demokratin och minska diskrimineringen!

Anförande nr 129

I n g a N ä s l u n d (s): Jag vill bara helt kort säga att stadsdelsnämnderna och fördelningen av skatterna inte har med varandra att göra.

Anförande nr 130

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är alltid mer spännande när det är få ärenden på föredragningslistan. Det blir väldigt bra debatter och diskussioner. Det gör att vi aldrig ska ställa in ett sammanträde, tycker jag.

Jag begärde ordet för ungefär en timme och tjugo minuter sedan, och det handlade då om detta med att bygga blandat. Kristina Alvendal tog upp Stockholms hem och Rågsved, och då kändes det väldigt angeläget för mig att säga några ord om det.

Stockholms hem har gjort upp med ett privat byggföretag som heter JM och som hade ett antal markanvisningar som man inte skulle kunna förverkliga. Just när det gäller Rågsved är det en markplätt som inte har kunnat bebyggas på 30–40 år, i princip inte sedan Rågsved byggdes. Hade inte allmännyttan klivit in och träffat detta avtal med JM hade det blivit varken bostadsrätter eller hyresrätter i Rågsved. Dessutom blir det ett antal radhus där, någonting som ökar mångfalden. Nu finns det bara hyreslägenheter och några privata bostadsrätter och hyresrätter. Det blir alltså en blandad bebyggelse.

Det här är inte det enda stället. Genom denna överenskommelse har Stockholms hem också sett till att det kommer att bli hyresrätter i Långbrodals park, ett projekt som annars innehöll bara bostadsrätter. På punkt efter punkt skulle jag kunna räkna upp ett antal projekt där det blir blandad bebyggelse därför att vi har både-och-perspektivet i målet om de 20 000 lägenheterna, där 10 000 ska vara privata och 10 000 ska vara hyresrätter.

Fredriks uppmaning var: Säg fyra objekt! Jag har informationsmaterial från 20 K-projektet som för övrigt alla kan gå in på Stockholms stads hemsida och titta på statistiken över, www.stockholm.se/20000. Där kan ni följa statistiken för byggstarter, för markanvisningar, för detaljplaner och var de ligger någonstans. På det senaste bladet står det Årsta torg, Östbergahöjden där JM bygger 56 bostadsrätter bland hyresrätterna, kvarteret Tapetrabatten i Hässelby-Vällingby där Skanska bygger 48 lägenheter, kvarteret Ekdalen i Hagsätra där Järntorget nu påbörjar 22 villor.

Detta är bara några byggprojekt. Men om ni verkligen är intresserade av att ta reda på fakta gå in på den hemsidan, för den oerhört nyttig att titta på. Man får en översiktlig bild av hur det ser ut. I dagsläget är det ungefär hälften-hälften i bostadsbebyggelsen. Men jag håller med: Ska det bli blandat måste man verkligen

följa upp det för jag ser nu en ökad risk. Söderort och västerort tar sitt ansvar, men vad händer i de norra stadsdelarna där det finns väldigt kraftfulla opinioner från befintlig villabebyggelse och andra? Man vill inte se en enda kåk uppföras, oberoende om det är fråga om hyresrätter eller bostadsrätter. Detta är någonting riktigt hårt att bita i, om vi vill skapa mångfald och lika förutsättningar i vår stad.

Det handlar om att ta ansvar för bostadsbyggandet över hela linjen i hela staden och också se till att det blir blandade upplåtelseformer.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 131

H e n r i k G E h r e n b e r g (kd): Frågan om plätten i Rågsved har varit uppe på tidigare fullmäktigesammanträden. Jag vill bara upprepa vad jag då sade.

Två hundra meter därifrån såldes bostadsrätterna som smör av en annan byggherre. Det hade kunnat vara en variant att ni lät en annan byggherre bygga bostäder där som kanske hade bättre kontakter för att sälja bostadsrätter. Men en spännande tanke är ju att ni ombildar dessa bostäder när folk har flyttat in. Då blir det ju bostadsrätter. Ni kan pröva den varianten. Men den politiken har ni ju satt på för.

Anförande nr 132

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag sade det då, jag sade det nyss och jag säger det igen: Det hade inte blivit några bostäder under överskådlig tid oavsett upplåtelseform. Nu blir det hyresrätter och hyresradhus. Det blir ett värdefullt och riktigt bra tillskott till Rågsved, vilket också kommer att öka underlaget för det lokala affärslivet och annat. Exempelvis kommer Lidl att etablera sig strax intill, lite längre bort i ett bra kollektivtrafikläge invid nybebyggelsen i Rågsved.

Detta är ett utmärkt exempel på att man samverkar i stället för att bara konkurrera. Det är precis det som Stockholmshem gjorde i det här fallet med JM, och jag är övertygad om att det kommer att komma fler sådana exempel. Man flyttar fram allmännyttans position och ser till att det händer saker. Hade vi inte haft den majoritet som sitter nu så hade det blivit nej. Då hade det tagit kanske 10, 20 eller 30 år till innan någon hade pratat om att exploatera den markplätten i Rågsved.

Anförande nr 133

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Men så där ser det ju inte ut på bostadsmarknaden, Leif Rönngren! Det du säger nu går inte alls ihop med det som du sade tidigare – att det var så många människor som ville bygga i Stockholm och att det går så bra med 20 000 lägenheter. Om man ska tro dig nu så går det så dåligt att staden måste gå in och köpa alla markanvisningar som ni har gett till alla fastighetsägare eftersom ingen vill bygga i den här staden. Då kommer ni att få det jättejobbigt med de 20 000 lägenheterna.

Om man alltid utger sig för att vara räddaren i nöden och talar om för alla privata aktörer att om ni inte gör det här så gör vi det i alla fall och att vi dessutom kan köpa

det av er till ett bra pris så är det klart att man lägger viss hämsko på bostadsmarknaden och även på bostadsrättsmarknaden. Det är ju hela poängen i det här. Staden ska inte agera finansiell garant för privata aktörer på det sätt som ni gör nu.

Jag blir lite skrämmd när du säger att du hoppas att du får se fler exempel på detta. Det innebär ju att bostadsbolagen använder sina pengar till att shoppa färdiga markanvisningar i stället för att bygga på nya platser och bidra ordentligt till de 20 000 lägenheterna.

Anförande nr 134

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Det som är riktigt fiffigt i de affärer som är gjorda för att få till stånd byggnationen av hyresrätter i Rågsved är att det inte bara är så att Stockholmshem har köpt de färdiga byggrätterna. Det har också ingått andra markbyten i affärerna. Det är värdefull, mycket exklusiv mark som vi aldrig skulle kunna bygga hyresrätter på. Där kan de privata byggarna bygga bostadsrätter och få avkastning på sitt insatta kapital. Följaktligen har detta lett till att vi kan bygga både hyresrätter och bostadsrätter. Det tror jag är den enda riktigt sanna och bra vägen om vi ska uppnå 20 000 lägenheter.

Jag ser fram emot att samverka mer. Men man ska absolut ställa krav på de privata byggherrarna. De har ett stort ansvar. Därför är det viktigt att vi har goda rutiner och att 20 K-arbetet fortsätter på det sätt som det har startat på.

Anförande nr 135

H e n r i k G e h r e n b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag kom på vad det var som jag skulle säga, nämligen att vi har skäl att vara lite misstänksamma när majoriteten på punkt efter punkt har taggarna utåt när det gäller bostadsrättsbyggande eller ombildningar i den här staden. Exempelvis sade ni tidigare, när ni var i minoritet, nej till bostadsrättsbyggande i områden med bara hyresrätter.

Men nu har vi det här programmet, och det kommer att gå igenom här i dag. Jag vädjar till majoriteten att hitta nya sätt att jobba med attityder hos tjänstemän och era egna förtroendevalda. Jag ska ta några exempel.

Ni måste fokusera från problem till möjligheter. Det tycker jag görs alldeles för lite av majoriteten. När det gäller storstadssatsningen sade utvärderaren som utvärderade mitt eget område att han aldrig hade sett tjänstemän som var så negativa i sin beskrivning av deras eget område, där de jobbar. Han hade jobbat i hårt utsatta områden i Paris och New York, och ingenstans där beskrev man miljonprogramsområdena på samma sätt som vi gör här i Sverige.

När det gäller stadsdelsförnyelsen är det tyvärr så att förvaltningarna ägnar sig åt att stärka sin egen organisation med motiveringen att den verksamhet som man redan har ju ändå är så bra. Man säger nej till enskilda och privata initiativ som har visat erkänt goda resultat när det gäller integrationsarbetet.

I min stadsdel har vi ett företagarråd. Vi har haft *en* träff med *en* företagare. Det är inte en attityd från majoriteten som leder till att det blir fler arbetstillfällen i mitt område, som är ett av de segregerade i Stockholm. Man säger på löpande band nej till goda initiativ som tas från minoriteten i min stadsdelsnämnd till hur man skulle kunna arbeta med näringslivsfrågor för att förändra strukturen på vårt område, som ju är ett av problemen.

På mitt senaste stadsdelssammanträde sade majoriteten nej till ett bostadsrättsbygge i mitt område, och förespråkade hyresrätter. Det gäller ett hus med över 70 likadana 33 kvadratmeter stora lägenheter. Det ville ett bostadsrättsbolag erbjuda till ungdomar i sin interna kö. Alla vet vad som händer om man har drygt 70 ettor på en enda plätt och upplåter dem med hyresrätt i ett redan segregerat område. Det är den typen av attityder som bidrar till en ökad segregation i den här staden. Det måste ni jobba med när det gäller era egna förtroendevalda och tjänstemännen. Att ha 90 procent hyresrätter i ett område är segregerande. Det är en attitydfråga som ni måste jobba med.

Anförande nr 136

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Det är någonting som vi alla måste ha med oss jämt och diskutera. SPO-utredningen som vi har jobbat med tillsammans i den här salen handlar bland annat om det. Den vände upp och ned på beslutandeprocesserna när det gäller att föra ut ansvar och befogenheter. Stadsdelsförnyelsen handlade om det också. Det gäller att vända på perspektiven så att människor ska få mer att säga till om. Vi som är politiker och tjänstemän ska lämna ifrån oss makt till medborgarna och skapa utrymme för det.

Jag begärde ordet för att säga någonting om det här med bostadsrätter. Nyss, för en och en halv timme sedan, sade ni att det inte fattas beslut om några markanvisningar för privata bostadsrätter. Det är en missuppfattning. Det är bara att gå in på stadens hemsida så ser ni svart på vitt – eller om ni har färgskärm – att det lyser väldigt fint där. Det är en bra blandning i de markanvisningar som vi beslutar om. Det är viktigt att fortsätta med det arbetet om vi ska se till att Stockholm växer. Vi ska skapa förutsättningar för att Stockholm ska kunna växa. Det gäller näringslivet och det gäller att människor ska ha någonstans att bo.

Anförande nr 137

H e n r i k G E h r e n b e r g (kd): Borgarrådet säger att folk ska få mer att säga till om med stadsdelsförnyelsen. Men han svarar inte på det som jag påstår, nämligen att förvaltningarna ute i den här staden ägnar sig åt att använda de här pengarna till att stärka sin egen organisation i stället för att säga ja till privata, enskilda och väl etablerade initiativ som leder till ökad integration.

Tyvärr gör det sätt som ni har utformat stadsdelsförnyelsen på att pengarna går att använda till precis vad som helst. De används till stor del av förvaltningarna själva, och det är ett misslyckande.

Anförande nr 138

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Henrik G Ehrenberg påpekade en del viktiga frågor. Jag vet inte exakt vad som pågår med stadsdelsförnyelsen för närvarande.

Om man däremot funderar på alla satsningar som har gjorts under både höger- och vänsterregeringar i den här staden så ser man att de flesta utvärderingar har visat att det som görs är att man skapar mer sysselsättning åt tjänstemännen, och i bästa fall lite pysselsättning åt dem som bor i dessa områden.

Det var inte länge sedan som Carl Cederschiöld stod här och försökte förklara varför bostadsbolagen inte hade gjort någonting under ytterstadssatsningen. Jag är säker på att vi i alla fall någon gång har varit tvungna att förklara varför bostadsbolagen inte har gjort någonting i storstadssatsningen. Det är sådana frågor som vi tyvärr måste fundera på.

Anförande nr 139

H e n r i k G E h r e n b e r g (kd): Paul Lappalainen ska ha ett erkännande för mycket av det som du har sagt i debatten och som faktiskt är rätt vettigt. Tyvärr tycker jag inte att det får något genomslag i majoritetens totala politik. Det är lite tråkigt.

Du har helt rätt i att det har pågått satsningar hit och dit både under vänster- och högermajoriteter i den här staden. Jag säger ingenting om det. Det jag säger är att vi måste vakna någon gång. Det är ju *business as usual* i vår förvaltning av bolagen. Jag undrar vad majoriteten gör för att bryta detta. Sedan jag blev aktiv i kommunpolitiken i Stockholm har jag ständigt och jämt påpekat detta, också i slutet av vår egen mandatperiod. Det var under den förra mandatperioden, när jag kom in i en stadsdelsnämnd.

Men nu är det på ert ansvar att vakna och att göra någonting för att bryta det oerhört negativa beteendemönster som våra bolag och förvaltningar har.

Anförande nr 140

B o r g a r r å d e t L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag begärde ordet för ganska länge sedan. Även om jag har rätt till företräde så tänkte jag inte använda den. Men jag begärde ordet därför att jag kände att diskussionen hamnade lite väl långt ifrån det som jag tycker är det allra viktigaste och vad den här planen faktiskt handlar om. Den handlar om att få en modell för att på ett nytt sätt kunna jobba med integrationsfrågorna, där alla nämnder och styrelser också bär ansvaret.

Jag begärde ordet också därför att man hamnade i en diskussion om vad som var viktigast och inte viktigast när det gäller integrationsarbetet. Det som för mig som socialdemokrat är den enskilt viktigaste faktorn för välfärd men också för integrationsfrågan är alla människors rätt till ett arbete.

Det är klart att man måste fundera på de integrationspolitiska målen. Hur ser man på dem? Jag ser att de är tre stycken. Det handlar om tillväxt, om rättvisa villkor och minskade skillnader och om metodutveckling för att motverka diskriminering, rasism

och diskriminerande strukturer. Alla de faktorerna är för mig metoder för att kunna uppnå ett samhälle där alla människor har rätt till ett arbete. För mig handlar det också om riktiga jobb och ingenting annat.

Vad som får mig att bli så oerhört fascinerad är när man minns den budgetdebatt som vi förde och de budgettexter som finns. Ni på den där sidan – hela oppositionen – hävdar att tio miljoner skulle kunna rikta hela staden till att jobba med Skärholmsmodellen. Jag är den första att säga att det är en mycket bra verksamhet där ute i Skärholmen. Men det är också så att stadsdelsnämnderna har bidragit till att våra stadsdelar jobbar med en ganska stor och bred mångfald när det gäller insatser för invånare i vår stad för att de ska komma ut i arbete.

Bara under förra året lade den här majoriteten mellan 100 och 150 miljoner kronor på insatser i det som kallas för Kompetens Syd, vilket är en utveckling av Skärholmsmodellen – om man nu ska kalla den så. Kompetens Nord är en motsvarande verksamhet på norrsidan, men inte riktigt likadan eftersom man inte har samma behov där. Det handlar om Stockholm Matchning, om Lunda Nova arbetslivscentrum och så vidare. Det finns massor av olika projekt som vi arbetar med. Där räcker tio miljoner inte ens till det minsta.

Om man tittar på den politiska debatt som förs dagligen i tidningarna kan man bara konstatera att i en moderat politik ska invandrarna städa de rikas hus utan anställningstrygghet. Vi ser det inte minst i debatten om Vaxholm och möjligheten till kollektivavtal. För mig handlar alla människors rätt till ett arbete också om rätt till trygga arbeten för alla.

Anförande nr 141

H e n r i k G E h r e n b e r g (kd): Teres Lindberg! Problemet är att det program som ni lägger fram för att fatta beslut om i dag inte handlar om någonting så länge som de attityder består som gör att det är lyx att ha belysning på parkeringsplatser i förorten. Det är möjligt att ansvaret för styrelser och nämnder förtydligas i det här programmet, men det vore helt konstigt att säga att de aldrig har haft något ansvar för integrationsfrågorna.

Det är därför jag menar att det måste finnas någonting annat som majoriteten ska visa att den jobbar med när det gäller attityderna bland dess egna, och för all del våra, ledamöter i styrelser och nämnder. Det gäller också attityderna bland beslutfattare i förvaltningar på tjänstemannanivå. Annars kommer det här programmet inte att betyda någonting.

Anförande nr 142

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Henrik! Det är just det som det gör. Det betyder att ni ute i Vantörs stadsdelsnämnd i varje verksamhetsplan och i varje verksamhetsberättelse ska tala om hur ni ska skapa förutsättningar för ökad tillväxt och ekonomisk utveckling. Det handlar om att ni ska tala om hur ni ska minska skillnaderna mellan olika delar av staden och framför allt minska skillnaderna i er del av staden. Det handlar om vad ni kan göra för att synliggöra, motverka och bryta

fördomar, rasism och diskriminerande strukturer. Det handlar om att ni i er nämnd ska vara konkreta.

Anförande nr 143

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Jag trodde möjligen att jag befann mig i kommunfullmäktigesalen i Stockholms stadshus och inte på någon SSU-kurs på Bommersvik. Nu kommer väl borgarrådet att säga i nästa inlägg att moderater äter små barn också. Det ska bli spännande att se vad som kommer ur den där munnen i din kontrareplik.

Det är väl ändå så att vi har pratat om riktiga jobb. Det är väl ändå så att vi i ett replikskifte här under frågestunden konstaterade att du har stoppat 300 jobb på Järvafältet genom att inte se till att Vägverket lägger sitt *call-center* för biltullsaktiviteterna här i Stockholm. Det är väl ändå så att det inte finns ett enda ord, Teres Lindberg, i integrationsprogrammet om hur du ska bryta utanförskapet och den stora arbetslöshet som många invandrare står inför.

Det finns inte ett enda förslag på hur du ska se till att det ska löna sig att arbeta. Det finns inte ett enda förslag till hur infasningen på arbetsmarknaderna ska kunna speedas upp. Det finns inte ett enda förslag! Det är därför du inte har ett enda mål som kan mäta detta. Du är rädd för vad resultatet ska bli.

Anförande nr 144

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ja du, Kristina, vi befinner oss i fullmäktigesalen i Stockholm. I den här salen fattade vi också precis före årsskiftet beslut om ett arbetsmarknadspolitiskt program som var mycket konkret för hur vi ska komma till rätta med de problem som vi har på arbetsmarknaden och med de människor som står utanför den i den här staden.

En sak är säker – du kommer aldrig att komma på en SSU-kurs på Bommers. Att äta små barn får du faktiskt göra själv. Jag tar hand om mina egna.

Anförande nr 145

F r e d r i k M a l m (fp): Ordförande! Det låter betryggande att Teres Lindberg betyder att det här dokumentet ska vara vägledande för alla nämnder, förvaltningar och annat.

Hur blir det då med de blandade boendeformerna? Det undrar jag. Kommer du att säga åt Socialdemokraterna i marknämnden att nu börja anvisa mark för att bygga bostadsrätter på i de områden där det inte finns några sådana i dag? Kommer vi att få se det? Eller kommer vi kanske, hör och häpna, att få se att människor i de områden där det i dag i stort sett bara finns hyresrätter i de kommunala bostadsbolagen kommer att få rätt att omvandla sina bostäder?

Jag tror inte det. Det som står i det här programmet är inte riktigt i fas med den politik som förs, och det är detta som är problemet.

Ni säger att man ska utjämna skillnader. Jag förstår mycket väl att den egalitära rättvisan är ett honnörsord. Problemet är att arbetslösheten i vissa grupper i Stockholm i dag är över 80–90 procent. I vissa bostadsområden är den 30 procent. Där handlar det inte om att utjämna några skillnader mellan arbetslösa. Det handlar om att människor ska få jobb. Det handlar om att man måste bejaka en kraft för att skapa nya jobb, och inte bara utjämna.

Anförande nr 146

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande! Jag får be om ursäkt, men man börjar känna sig som en papegoja i den här salen.

Majoriteten har som ambition och målsättning att klara av att bygga 20 000 bostäder. Vi har en byggnadstakt i Stockholm som inte har varit så hög sedan 1975. Hälften av dessa 20 000 bostäder, alltså 10 000, kommer att vara bostadsrätter och den andra hälften kommer att vara hyresrätter. Det handlar om att i varje enskilt fall fundera på vad det är som vi bygger just här.

Vi vill ha blandade upplåtelseformer, och vi vill inte ha det som ni vill. Ni sålde ut allmännyttan så att det knappt finns en hyresrätt i innerstaden i dag. Det var nästan bara i innerstaden som ni sålde lägenheter, vilket har gjort att vi har en stor brist på hyresrätter i innerstaden i dag. Det gör att människor som inte har en kraftig plånbok inte har någon möjlighet att flytta dit.

Det rimmar för mig illa med det som du säger. Du använder en retorik som slår emot din egen politik.

Anförande nr 147

G o d f r e y E t y a n g (s): Herr ordförande! Jag vill ge mig in i den här lite förvirrade debatten. Jag tycker inte alls att debatten handlar om det som står i dokumentet, och det gäller från båda hållen.

Dokumentet säger tre saker. Vi som stad måste ta vårt ansvar och jobba för ökad tillväxt och en ekonomisk utveckling. Vi måste jobba för att minska skillnaderna i de olika delarna i vår stad både när det gäller bostadsförsörjning och sysselsättning. Vi måste synliggöra, motverka och bekämpa rasism och diskriminering. Det är för mig det som det handlar om.

Uppdraget ska ges till alla nämnder och styrelser. Det tycker jag är det viktigaste budskapet här. Sedan kan varje styrelse och varje bolag jobba upp konkret hur de ska uppnå de här målen. Det är vägledande för mig.

Jag tror att vi delar synen på problemframställningen alldeles oavsett vilken del av staden som vi pratar om. Men någonstans måste vi börja jobba. Det här tycker jag är en bra grund. Det är ett bra direktiv och en bra policy att jobba med.

Henrik sade någonting som jag tyckte var fascinerande. Han sade att förvaltningen jobbar med *business as usual*. Då måste vi påverka dess attityder. Jag kanske kan hålla med honom, och det är precis därför vi lägger fram ett sådant dokument. Varför

avslår ni då detta? Någonstans måste vi som politiker ta ansvar för det som händer i det här stadiet. Annars förvärras situationen.

Jag har väldigt svårt att förstå de argument som framförs här när det gäller bostadsomvandlingarna. Nog omvandlar vi många bostäder, men tyvärr har segregationen också ökat. Det kan jag tala om för er. Vi måste prata samma språk på alla våra förvaltningar, och det här dokumentet gör det på ett bra sätt. Jag tycker inte om bostadsomvandlingarna eftersom vi har en stor bostadsbrist i Stockholm. Vi måste bygga 20 000 lägenheter, men det kommer inte heller att räcka. Stockholm måste växa. Vi måste skaffa förutsättningarna för att Stockholm ska öka och ha en hållbar tillväxt. Då är bostadsförsörjningen väldigt central.

Den sista grejen som jag tycker att ni från borgerligt håll är dåliga på – ni har inte nämnt det över huvud taget – är att det förekommer diskriminering. Vi måste bekämpa den och ta detta på stort allvar. Vi har en befolkningsstruktur med få unga och många äldre. Det finns också många friska människor som stängs ute från arbete och som skulle kunna bidra till den tillväxt som vi alla vill ha.

Om vi inte jobbar med diskriminering så är det att begå självmord. Vi måste dels försörja de friska människorna, dels dem som vi bör försörja. Det är ett slöseri med resurser. Jag tycker att ni från borgerligt håll måste ta mycket mer allvarligt på diskrimineringen.

Jag yrkar bifall till dokumentet.

Anförande nr 148

F r e d r i k M a l m (fp): Ordförande! Problemet är att Socialdemokraterna uppenbarligen sprider en rad lögnar om hur situationen ser ut. Vad ni säger är att det knappt finns några hyresrätter kvar i innerstaden. Det är bara att slå upp s. 199 i den bok som dukades upp framför oss. Där ser man att fördelningen är ungefär 80 000 hyresrätter och 90 000 bostadsrätter inne i stan. Det är ungefär fifty-fifty.

Den fråga vi bör ställa oss är hur fördelningen ser ut i Tensta. Hur ser fördelningen ut i Hökarängen? Hur ser den ut i andra delar av staden? Där är inte fördelningen likadan; där är den mycket skevare.

Det är klart att jag över huvud taget inte betvivlar Socialdemokraternas ambition att bygga. Men jag vill se resultat. Man kan inte bo på en markanvisning. Dessutom bör man ställa sig en fråga. Om hälften av de nya bostäderna ska vara bostadsrätter – var ligger de då? Hittills har vi hört om Årstafältet som den stora integrationsåtgärden. Jag tycker inte att det räcker.

Anförande nr 149

G o d f r e y E t y a n g (s): Fredrik! Vi pratar om lite olika saker. Jag tycker också om blandad bebyggelse. Det är en förutsättning för integration. Så har vi gjort sedan miljonprogramområdenas tid. Jag har tittat på miljonprogrammet. Jag var inte ens i Sverige då, men i det byggde man ungefär fifty-fifty. Det var blandat.

Nu bygger vi också blandat. Men ni vill ta det befintliga beståndet i en situation där 100 000 personer söker bostäder och omvandla det. Då för ni fel politik. Det bidrar inte till någon ökad integration.

Anförande nr 150

F r e d r i k W a l l é n (kd): Jag måste vända mig emot det som Godfrey var inne på och som han också fick en replik på från Fredrik Malm. Han säger att ombildningar och omvandlingar på något sätt har ett integrationshämmande syfte. Det är ju tvärtom! En bra mix är kanske fifty-fifty. Det är vad vi har nu i innerstaden. Glöm aldrig det! Det finns ungefär lika många hyresrätter i Stockholms innerstad som det finns bostadsrätter.

Men under den förra mandatperioden lyckades ni på din sida, Godfrey, skrämja bort en massa bostadsrättsomvandlare från till exempel Kista, där jag verkade. Det gällde också Tensta, Hjulsta och Akalla. Det är en anledning till att vi har en dålig mix där nu.

Jag tycker att det är ett ihåligt argument att säga att ombildning till bostadsrätter på något sätt hämmar integrationen eller till och med, hör och häpna, hämmar bostadsutvecklingen och antalet bostäder. Trots det oerhört höga kostnadsläget på bostadsrätter i Stockholm är det fortfarande ofta billigare att ta lån till en bostadsrätt än att betala hyran i en nyproducerad fyra eller femma.

Anförande nr 151

G o d f r e y E t y a n g (s): Halleluja – så Stockholm har en integrerad innerstad! Det har jag väldigt svårt att tro. Det har blivit en enormt stor segregation. De som har pengar har köpt sig bostäder i innerstaden, och de som inte har pengar har stannat kvar i ytterstaden. Det är precis det som jag menar. Segregationen har ökat med bostadsomvandlingarna. Det är en väldigt enkel matematik.

Anförande nr 152

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Jag hade tänkt fortsätta med integrationsdebatten. Jag tycker att den är rätt spännande. I och för sig har den hållit på ganska länge, men nu har ansvarigt borgarråd gått ut från salen. Hon är ansvarig för i princip ett enda område, och det är integration. Jag tycker att det är mycket anmärkningsvärt att hon lämnar salen. Nu får väl någon annan av sossarna ta replik.

Borgarrådet sade tidigare att alla har rätt till ett arbete. Men man kan inte prata sig till jobb i den här talarstolen, utan man måste se till att man skapar förutsättningen. Jobblinjen saknas helt och hållet i integrationsprogrammet, vilket är anledningen till att jag hela tiden pratar om jobb, jobb och jobb här uppe.

Man kan inte ha ett recept med friår och tro att det skapar fler arbetstillfällen för invandrare som står utanför arbetsmarknaden. Det måste till nya jobb. Ska man få till stånd nya jobb så borde man i det här programmet också ha med en hel del handlingsplaner för hur man hanterar kommunikationen med regeringen till exempel.

Vi har från Moderaterna många förslag på hur man skulle kunna se till att segregationen minskas i Stockholm och integrationen ökar. Det kan ske till exempel genom lärlingsintegration, genom att undervisning i svenska kombineras med förvärvsarbete och genom att man får skatterabatter för arbetsgivare. Man kan införa omstartsjobb för nyanlända. Ingen arbetsgivaravgift behöver då tas ut från arbetsgivaren. En introduktionsersättning för alla kan betalas ut i tre år. Man ska satsa på företagande. Men det blir bara fler och fler pålagor. Snart kommer inte ens de som i dagsläget har det lätt att komma ut på arbetsmarknaden att göra det, för det finns ingen kvar som kan anställa dem förutom offentlig sektor.

Vi borde forcera valideringsarbetet. Det tar alldeles för lång tid för nyanlända flyktingar att få sin utbildning värderad. Ännu färre har fått yrkeserfarenheten bedömd. Varför har ni inte med någonting av detta? Det är konkreta förslag där Stockholms stad i vissa fall skulle kunna utgöra försökskommun på flera områden. I stället har ni på något sätt gett upp, och koncentrerar er på andra saker. Det finns inga konkreta idéer om hur invandrare och andra som har svårt att komma ut på arbetsmarknaden ska få ta det första klivet. Det är totalt visionslöst, och det är sorgligt.

Anförande nr 153

P a u l L a p p a l a i n e n (mp). Nu är det dags för de där orden sysselsättning och pysselsättning. Okej – högern har nya idéer för pysselsättning. Det är väldigt trevligt. Men återigen är det här ett sätt att flytta frågan från en riktig arbetslinje där människor har en chans att utnyttja sin potential och individen har en chans att använda sin kompetens.

Kristina nämnde idén om validering. Det är ett av de spännande exempel som alla politiker tar upp, särskilt de som inte kan någonting om det här området. Som nämndes tidigare finns det bland annat en utvärdering som visar att de som hade fått sin validering under 90-talet inte kom in på något jobb lättare än dem som inte hade en validering. En validering betyder alltså ingenting.

Anförande nr 154

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Om man resonerar så där, Paul Lappalainen, så kan man lika bra ge upp. Då finns det ju ingenting som vi kan göra. Varför skriver du då fram ett integrationsprogram över huvud taget?

Det finns ett antal människor här som har lämnat hus och hem och alla ägodelar för att fly från ett land. De får inte med sig sina betyg. Det är inte det de tänker på i första hand. Då är det självklart att validering och en bedömning av yrkeserfarenhet är ganska relevant för de här människorna. Det är inte någonting som man bara tar till när man inte vet bättre, utan det är de facto ett bevis på att man gör någonting åt människor som har en gedigen yrkeserfarenhet och som hade ett arbete innan de kom hit till Sverige.

Anförande nr 155

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag får väl först be om ursäkt för att naturens behov trängde sig på, vilket gjorde att jag tvingades lämna salen för en kort stund.

Kristinas inlägg säger en del om problemet i frågan. Du efterfrågar idéer om lärlingsjobb och säger att det finns sådana idéer. Vi har ett jättebra projekt tillsammans med företagarna just nu som utbildningsförvaltningen driver. Det handlar just om lärlingsjobb och lärlingspraktik.

Vi har också en annan fråga, som gäller valideringscentret. Vi har ett sådant i Stockholm. Visste du det? Det ligger på Södermalm. Stockholm är en av de städer som driver detta allra mest. Vi gör det tillsammans med Botkyrka kommun. Vi går i bräsch för det arbetet i landet just nu. Det gäller både yrkesvalidering och betygsvalidering. Det är just detta det handlar om.

Vi har inga uppföljningssystem och inga utvärderingssystem. Det system som finns i den här staden är budgeten. Det är den budget som fullmäktige först fattar beslut om och som nämnder och styrelser sedan jobbar med utifrån fullmäktiges beslut. Integrationsplanen handlar om att få till de besluten och den uppföljningen.

Anförande nr 156

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Validering infördes under förra mandatperioden, så det vet jag mycket väl att vi har i staden. Det är jättebra.

Men varför finns det inte något mål när det gäller arbetslinjen i ett integrationsprogram som läggs fram av Arbetarepartiet Socialdemokraterna? Är ni inte ett arbetarparti längre? Tittar ni på andra saker nu? Om det nu är så självklart att arbete är en linje för dig – varför har du då inte skrivit in det?

Anförande nr 157

P e t e r C e d e r h o l m (m): Att dissä eller inte dissä diskriminering – det är frågan. Det är flera här som har anklagat oss i alliansen för att dissä diskriminering och säga att den inte finns. Nu kommer det ett avslöjande: Givetvis finns den!

Det finns också en diskriminering oavsett hudfärg och annat. Handikappade diskrimineras jämlikt, oavsett hudfärg. Otillgänglighet är lika med en form av diskriminering som inte har kommit fram här, tycker jag. Min tes är att man borde ändra lagen så att man själv, individen, får pengar i stället för att staten betalar till sig själv. Det behövs monetära morötter i lagen.

Det finns tre skäl för detta. Det första är att vår tandlösa bygglag från 1966 då äntligen kommer att börja funka. Den funkar inte när stat och kommun betalar till sig själva. Det ser vi dag ut och dag in i Sverige. Det andra skälet är att det fungerar bättre när man själv får pengar. Jag har rest i flera länder som har mycket bättre tillgänglighet än vad Sverige har. Det tredje skälet handlar om mänskliga rättigheter. Man ska komma in överallt.

Avslutningsvis vill jag säga att monetära morötter minskar diskrimineringen på grund av otillgänglighet. Låt oss införa monetära morötter i det här förslaget också!

Anförande nr 158

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag upphör inte att fascineras av den här diskussionen. Hela planen har sin utgångspunkt i just frågan om jämlikhet, mänskliga rättigheter och mångfald. Alla människor i den här staden har rätt att bli respekterade för den man är, oavsett vem man är.

Planen har också sin utgångspunkt i de fyra diskrimineringsgrunder som finns. Vi har fyra stycken sådana, för det har lagstiftaren bestämt. Sedan kan man föra en diskussion om hur många diskrimineringsgrunder som ska finnas, men detta är vad lagstiftaren säger i dag. Det är klart att man kan ändra det på riksplanet om man vill.

Vi har kommit ganska långt med tillgänglighetsprogram och vi jobbar konkret med diskriminering, mångfaldsfrågor och mänskliga rättigheter när det gäller tillgänglighetsfrågorna. Det måste vi också göra på alla andra område, och lägga dem där de hör hemma.

Anförande nr 159

P e t e r C e d e r h o l m (m): Vi har inte alls kommit långt i Sverige när det gäller att genomföra tillgänglighet jämfört med många andra länder. Där har man monetära morötter som ger en själv *incentive* att åtala. Det ser vi bara på hur dåligt vår bygglag sedan 1966 har genomförts.

Jag tycker att det är upprörande att någon kan hävda att vi i Sverige har en fungerande tillgänglighets-*approach*. Som managementkonsult i fyra år på Price Waterhouse Cooper kan jag säga att den grundlektion som jag tycker att ni ska ta till er är att om man har ett mål så ska det vara mätbart och tidsbegränsat. Icke mätbara mål är meningslösa. Jag vill ha konkreta, mätbara mål, tack!

Anförande nr 160

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag vill tacka Peter Cederholm för hans inlägg. När man diskuterar lika rättigheter är det ganska lätt att man glömmer frågan om funktionshinder och tillgänglighet. Det är en form av diskriminering, och det är helt rätt att det behövs ekonomiska incitament – antingen positiva eller negativa.

Förhoppningsvis är det också det som kommer att bli en del även i det här programmet. Jag hoppas att vi kommer att få åtminstone Peter Cederholms stöd för våra förslag, som kommer att innebära att diskriminering kostar för arbetsgivare och att det kostar för krögare som diskriminerar. Vanligtvis har de konkreta verktygen också en utgångspunkt i att människor med funktionshinder inte ska diskrimineras.

Anförande nr 161

M o h i b u l E z d a n i k h a n (v): Ordförande, kommunfullmäktige! Kristina Alvendal! Jag vet inte om jag ska gråta eller skratta när ser att Moderaterna skulle

driva en bättre integrationspolitik. När jag står här och tittar i salen ser jag att det är integration på den här sidan – på vår sida. Här ser man hur man ska integrera invandrare av utomnordisk härkomst.

Jag är invandrare. Jag vet vilka problem vi har. Det är därför vi har lämnat de här förslagen om att förbättra integration och mångfald. Försök först förbättra era egna partier! Ni sitter här, och det finns inte någon enda med utomnordisk härkomst som representerar er. Tittar vi åt vårt håll i salen så ser vi en helt annorlunda bild. Här har det kommit en dam tidigare som har varit gift med en man med invandrarbakgrund. Hon vet lika mycket om problemet som jag. Det här handlar om oss. Det är våra egna problem.

Det handlar inte om att sälja allmännyttan. Om jag inte har något arbete kan jag inte köpa en bostadsrättslägenhet. Fredrik Malm! Du säger att det inte är arbetsgivarens fel, men jag säger att det är arbetsgivarens fel. Felet ligger där. Det är arbetsgivarna som diskriminerar invandrare. Vi ska försöka förbättra på något sätt så att arbetsgivare inte gör det jobb som de gör i dag. Jag jobbar på en arbetsplats där världens alla nationaliteter arbetar. Jag träffar dagligen människor från Afrika, Asien, Sydamerika och hela Europa. Det är på Årsta postterminal som jag arbetar.

Jag möter dagligen diskriminering. Det finns mångfaldsplaner och integrationsarbete på min arbetsplats. Jag jobbar fackligt där, och därför vet jag vilka problem som finns på arbetsplatserna. Försök inte importera USA:s modell till Sverige, Fredrik Malm! Det är ingen trygghet. Det ger inte oss någon trygghet. Som du säger har vi i och för sig ett arbete i dag, men i morgon vet vi inte om det arbetet finns kvar eller inte med det systemet. Sverige har en bra modell som ger trygghet. Jag vet att jag har en fast anställning. Jag jobbar tills vidare.

Det är ingen lösning att som du säger sänka skatterna eller arbetsgivaravgifterna. Det är er politik som ni driver här. Det är alltså ingen lösning. Lösningen är att vi ska försöka samarbeta med de fackliga organisationer som bedriver politik tillsammans med det här som vi har lämnat i dag. Det är en bra lösning.

Anförande nr 162

P e t e r C e d e r h o l m (m): Under den förra mandatperioden anställde vi fler kvinnor i förvaltningen än vad ni gör i dag.

Det görs påhopp på USA här. Om man ser till det nationella planet så är Sverige faktiskt ett mycket sämre land än USA när det gäller att ha kvinnor, och dessutom kvinnor med invandrarbakgrund, i ledande befattningar både i regering och i näringsliv.

Anförande nr 163

M o h i b u l E z d a n i k h a n (v): Jag menade att i USA kan man ha ett arbete i dag, men i morgon förlorar man det direkt. Det är alltså ingen trygghet. I Sverige har vi en trygghet. Vi har en möjlighet och en framtid som invandrare, eller oavsett vilket medborgarskap man har. Man har ett arbete och efter tre månader är man fast anställd. I USA har man ingen trygghet. I och för sig kan man få jobb dagligen, men

nästa dag blir du *fired*. Så fungerar det i USA. Så försök inte importera USA:s modell till Sverige! Vi lever bra här med den trygghet som vi har i dag på Sveriges arbetsmarknad.

Anförande nr 164

F r e d r i k M a l m (fp): Om detta nu ska vara en tävling i vem som är gift med flest, vem som känner flest eller vem som har jobbat mest fackligt så kan jag säga att också jag är förlovad med en invandrare. Hon kommer från norra Kurdistan i östra Turkiet. Men jag har inte valt att stoltsera med detta för att vinna lite poäng på att jag är förlovad med en invandrare. Jag tycker inte att det är intressant.

Det jag tycker är intressant i den här debatten är argument, politik och sakfrågor. Det sägs att jag har sagt att det inte är arbetsgivarnas fel att diskriminering finns. Nej, det har jag aldrig sagt. Jag har sagt att det inte *bara* är arbetsgivarnas fel, och det är någonting helt annat. Det kan finnas andra saker som också påverkar hur segregationen och integrationen fungerar.

Jag har inte heller sagt att vi ska importera någon amerikansk modell. Jag har beskrivit två olika modeller – en modell med betydligt starkare social dynamik och rörlighet och en modell med ett ganska stelt socialt system där det är svårare att göra karriär och svårare att ta sig fram och där risktagandet är betydligt mindre. Det finns för- och nackdelar med båda systemen. Men man ska inte säga att någon säger saker och ting som de inte har sagt.

Anförande nr 165

M o h i b u l E z d a n i k h a n (v): Så länge vi inte kan ändra arbetsgivarnas syn så löser vi inte problemet. Så enkelt är det. Det är därför jag har sagt det.

Anförande nr 166

E w a S a m u e l s s o n (kd): Jag betackar mig för den typ av omdömen som du stoltserade med här för en liten stund sedan. Du har ingen aning om vilka vi är. Du har ingen aning om vilka erfarenheter vi har. Jag håller helt och hållet med Fredrik. Jag tror att många av oss här skulle kunna berätta historier som du inte har en aning om. Vi har både positiva och negativa erfarenheter. Jag är tacksam om du inte för in den delen i debatten. För övrigt vet vi också hur många engagemang på er sida som tyvärr har blivit köpta.

Anförande nr 167

M o h i b u l E z d a n i k h a n (v): Jag är inte född i går. Jag har bott i det här landet i 30 år snart. Jag vet vad du säger. Jag känner till din åsikt. Jag vet vad du vill säga.

Men jag vill säga det som jag upplever dagligen i det svenska samhället. Jag som invandrare möter dagligen de här problemen. Det är det som jag försökte förklara här. Säg inte att jag inte vet någonting! Jag vet allt om hur det fungerar.

Jag menar att ni i Moderaterna, som sitter här på andra sidan, ska visa er integrationspolitik. Integrera invandrare i ert parti i första hand! Visa att det i kommunfullmäktige sitter människor av utomnordisk härkomst även på er sida. Här på vår sida ser man en integrationspolitik.

Hur skulle er integrationspolitik fungera? Det är det jag undrar.

Anförande nr 168

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag ska korrigera någonting som Folkpartiet antydde tidigare. Man sade att hyresgäster hos privata hyresvärdar, men inte hos offentliga, får köpa sina lägenheter. Så vitt jag vet har ingen hyresgäst rätt att köpa sin hyresrätt och omvandla den till en bostadsrätt om inte hyresvärderna är med på detta.

Mohibul! Jag ser gärna en USA-politik. Allting är inte dåligt som finns där. Det som diskuteras som integrationspolitik i USA är inte sysselsättningspolitiken, inte boendepolitiken och inte den fria företagsamheten. Det är antidiskriminering. Majoritetssamhället tillåts inte babbla om allt annat.

Det finns ett organiserat motstånd i USA. I Sverige har man inte haft det. Vi skulle inte tillåtas diskutera jämställdhet som en sysselsättningsfråga eller skapande av arbete för kvinnor där. Vi skulle bli halshuggna. Men när det gäller integration här får man diskutera sysselsättningspolitiken i all oändlighet och låtsas som om den betyder någonting.

Vikten av språket har diskuterats här. Jag sade tidigare att jag tycker att språket är jätteviktigt. Men då måste man ge individen anledning att tro på sin framtid i Sverige. Människor är inte dumma. De vet att de behöver svenska i det här landet. Problemet är när politiker inte gör någonting. Nu specificerar jag. Folkpartister och moderater säger ingenting angående diskriminering av den som kan språket och den som har utbildning. Vad säger det till hans grannar – till dem som inte har arbete, som inte har språk och som inte har utbildning? Det säger till dem att politiker inte vågar diskutera diskriminering och inte vågar göra någonting åt det. Det säger att politiker inte bryr sig. De pratar om att de bryr sig, i alla fall på valdagen. Men i övrigt struntar de i det.

Anförande nr 169

F r e d r i k M a l m (fp): Om man anser att den som talar mest om någonting vinner därför att den personen har störst engagemang så tror jag att man är lite fel ute. Jag är mer intresserad av resultat och vad man faktiskt gör.

Paul Lappalainen talar väldigt mycket om diskriminering. Det gör hela majoriteten. Men det enda ni har åstadkommit konkret i det här är en antidiskrimineringsklausul. Vi hade en sådan tidigare. Den enda skillnaden mot er klausul är att man nu kan upphäva avtal innan det finns en lagakraftvunnen dom. Det betyder att ni har kört över rättssäkerheten och ett antal grundläggande principer på det området för att någonstans manifesteras att ni är ännu mycket mer mot diskriminering än vad vi är.

Det är inte seriös politik. Kom upp med ett batteri av åtgärder! Presentera dem, driv på och skriv till regeringen. Visa att ni kraftfullt vill göra något i stället för att bara säga att ni gör någonting och att vi inte gör någonting. Ni presenterar faktiskt väldigt lite konkret.

Anförande nr 170

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag förstår att det här med diskriminering är väldigt svårt för Folkpartiet. Man pratar jättegärna, men man gör ingenting.

Som jag sade precis när jag inledde så tycker jag att delar av USA:s politik är bra. Antidiskrimineringspolitiken har varit bra. Varifrån tror du att jag fick idén till klausulen och till formuleringen i den? Den har haft effekt där, till skillnad från den klausul som ni införde. Den var en trevlig symbol, men den var inte ämnad att påverka dem som har makten att diskriminera. Detta beteende upprepas i politiken. Det är i sig en form av diskriminering och en förnekelse av problematiken. Man springer ifrån meningsfulla verktyg.

Anförande nr 171

R e b w a r H a s s a n (mp): Herr ordförande, ledamöter! När vi pratar om lika rättigheter och möjligheter så pratar vi om att man på något sätt ska försöka att med olika verktyg ta bort de barriärer som finns mot att integrera alla individer i Stockholms stad. Det gäller bland annat diskriminering, som är det största hindret för oss att få en integrerad stad. Därför är det jätteviktigt att antidiskrimineringsarbetet genomsyrar alla områden i Stockholms stad. Det handlar om att skapa förutsättningar att minska skillnaderna mellan olika delar av Stockholms stad, att värna sysselsättningen och utbildningsnivån och att synliggöra, motverka och bryta fördomar och diskriminering i Stockholms stad.

Jag tackar Peter Cederholm. Han pratar om diskrimineringen av personer med funktionshinder. Jag tycker att du har rätt. Bristande tillgänglighet är diskriminering, och det måste på något sätt uppmärksammas. Det gäller också dem med dolda funktionshinder.

Såvitt jag förstår omfattar programmet också att staden ska vara mer tillgänglig. Man ska ta bort den bristande tillgänglighet som finns i Stockholms stad.

Anförande nr 172

F r e d r i k M a l m (fp): Herr ordförande! Jag tycker att det har varit en intressant debatt. Den har varit ganska belysande och den har varit lagom polemisk.

Jag vill börja med att påpeka några saker ganska tydligt. Bara för att man säger någonting tillräckligt många gånger så innebär inte det att den person som inte säger någonting riktigt lika många gånger är totalt ointresserad av frågan. Vi i Folkpartiet har föreslagit en rad saker på antidiskrimineringsområdet. Vi har också i den här kammaren drivit och lyft fram frågan om oidentifierade ansökningshandlingar exempelvis. Det är en viktig fråga när det handlar om diskriminering på arbetsmarknaden.

Vi stöder den antidiskrimineringsklausul som fanns – den som också innebar att det fanns lite rättstrygghet kvar. Vi vill också utveckla den så att det skulle bli tydligare i skrivningarna när staden kan upphäva avtal. Vi har ett batteri av åtgärder som vi har föreslagit för att kunna bryta den folkrörelse i maktlöshet som har brett ut sig i Sverige. Det gäller alla de hundratusentals människor, upp till 25 procent enligt LO – fast den rapporten fick man dra tillbaka, tror jag – som i dag inte har riktiga jobb utan som tvingas att hela tiden leva på andra människors insparade pengar. Detta är den största diskrimineringen av alla – diskrimineringen av stora grupper människor som inte kommer in på arbetsmarknaden.

Vi har också tagit tag i vad vi och många andra människor upplever som en diskriminering. Det gäller att man inte får rätt att köpa sin bostad fast man vet att människor bara några kilometer bort har fått göra det ett år eller två år tidigare. Man upplever att politiken har begränsat ens makt något helt enormt därför att ett maktskifte innebar att det stora projekt och de drömmar som man hade plötsligt grusades. Man drömde om att kunna bo kvar i sitt område, att få köpa loss sin bostad och göra karriär men samtidigt bo kvar där man bott i många år och kunna förena detta med att växa och få en ny och lite annorlunda tillvaro. Det är också en sorts diskriminering.

Diskriminering handlar också om att människor saknar makt i sin vardag. Det är lika mycket strukturer och det är lika mycket hinder. Vi vill se att människor är positiva. De har en inneboende kraft. Genom att man släpper företagandets fri och genom att man på olika sätt bejakar enskilda initiativ kan man ge människor makten tillbaka över sina liv. Man ska inte koncentrera så mycket makt hos statsmakt, hos det offentliga, hos tjänstemän och hos den här församlingen.

Precis där tror jag att den stora skiljelinjen går mellan en liberal politik som utgår från individen och en politik som mer utgår från systemet. Den utgår från stadsdelsnämnder och att de är viktigare än att människor får äga sin bostad. Den utgår från olika typer av politiska lösningar eller oerhört välartikulerade och fint stilistiska program med välmenande skrivningar om att alla ska ha rätt till ett arbete. Det räcker givetvis inte. Det räcker inte att bara formulera en politik om inte åtgärderna finns där.

Därför yrkar vi från Folkpartiets sida avslag på detta program och bifall till reservationen i borgarrådsberedningen.

Anförande nr 173

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Återigen är det trevliga idéer, och sedan flyttar man position och gör ingenting åt diskrimineringen. Det som kommer är tomt prat. Det är svårt att veta vad man ska göra åt detta. Man ska diskutera bostäder och man ska diskutera sysselsättning. Men sedan, när det blir dags att göra någonting angående diskriminering så är det svårt. Då sätts det in en låtsasrättssäkerhet.

I USA finns det i alla fall en rättssäkerhet kring det här med klausuler och offentliga upphandlingar. Där hade man inga sådana krav som Folkpartiet lade till. Anledningen till att Folkpartiet lade till dem är ungefär det som företagarnas representant

sade till mig: Vi hade inget emot den gamla klausulen. Vi visste att den inte skulle fungera över huvud taget.

Anförande nr 174

F r e d r i k M a l m (fp): Men, Paul Lappalainen, det enda konkreta som ni har kommit fram med i debatten förutom bostadsrätterna på Årstafältet, som var den stora integrationsåtgärden, är den antidiskrimineringsklausul som kommunfullmäktige fattade beslut om för några möten sedan. I övrigt finns det väldigt lite konkret i det här programmet. Det är klart att man kan beskylla oppositionen, som har radat upp mängder av konkreta åtgärdsförslag här, för att vara diffus och bara svänga sig med vackra ord.

Men om man läser protokollet efteråt och försöker göra en liten analys av vad som har kommit fram konkret så tror jag att det skiljer sig ganska mycket mellan de två delarna av salen.

Anförande nr 175

M e h d i O g u z s o y (v): Fredrik! Om ni omvandlade allmännyttan i syfte att minska och förebygga segregationen så måste du inse att ni har misslyckats totalt. Ni började nämligen omvandla allmännyttan i de mest segregerade områdena, i ordets positiva bemärkelse. Det är bra att du erkänner att ni har misslyckats med er politik när ni omvandlade de mest attraktiva bostadsområdena, där segregation inte var något stort problem. Med facit i hand borde ni i stället ha börjat i andra änden.

Anförande nr 176

F r e d r i k M a l m (fp): Men nu är det inte fråga om omvandlingen av innerstaden. Det vi diskuterar nu är ju att ni har förbjudit människor att omvandla sina hyresrätter i ytterstaden, vilket innebär att vi står inför en situation där vi har bostadsområden med en kompakt majoritet, nästan hundra procentig på sina håll, av hyresrätter i kommunal regi. Det är väldigt enkelt att genom ett politiskt beslut förvägra människor detta. Men i praktiken handlar det om människor. Det här är människors livsdrömmar och projekt. Det är människor som i flera år har sparat pengar, som verkligen vill någonting och som drömmer om det här som nu har sett sina idéer grusas. Det är ju den stora diskrimineringen.

Anförande nr 177

H a r d y H e d m a n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det har blivit en lång och spretig debatt. Det man finner är att integration och mångfald är ett område där de vanliga patentlösningarna inte fungerar. Att utveckla ett samhälle med radikal mångfald tar faktiskt längre tid än en mandatperiod. Men då blir det så att vi tar på oss de politiska glasögonen och ska slå ned de andras försök. Om vi kunde ta av oss de där partikikarna ett ögonblick och inse att vi inte har en riktigt bra metod i något parti, och vi har försökt med olika program, så kanske vi kan finna en del bra som vi kan enas om. Alla borde nu sätta i gång, i nämnder och andra grupper, att verkligen jobba praktiskt med detta, oavsett om det råkar vara ett program som är framlagt av den här majoriteten.

Det är också svårt att kritisera därför att man genast hamnar i partifällorna på grund av att man kritiserar innehållet i programmet. Därför kan det vara intressant att läsa vad Skärholmens stadsdelsnämnd skriver. De har samma majoritet som här. De beslöt att lämna förslaget till policy utan eget ställningstagande samt att föreslå kommunstyrelsen att skriva om policyn i dess helhet till en konkret handlingsplan där arbetslinjen sätts i centrum. Det var majoriteten som hade uttalat det.

Jag skulle bara till slut i den här debatten vilja slå ett slag för den civila sektorn. I den här salen har vi en övertro på vad politiker, nämnder, styrelser, bolag som vi äger och andra myndigheter på statlig nivå kan göra. Det kommer inte att gå att integrera Stockholm med hjälp av de sakerna. Vi måste få fart på den civila sektorn och säga: Ni kan någonting som många av oss kanske inte kan.

Vi hörde någon förut tala om att försöka få fram yrkeskontakter för människor som här handikappade eller invandrade och snabbt få in dem på arbetsmarknaden. Det finns mycket att göra där. Förra mandatperioden startade vi ett jobb med att försöka koppla ihop människor med samma intressen. Jag tror att det skulle gå att komma mycket längre både i staden centralt och ute i stadsdelsnämnderna om vi sade åt människor att bjuda in sin granne på kaffe. Du kanske känner till någon arbetsgivare som har ett jobb. De flesta som får jobb får nämligen inte jobb via arbetsförmedlingen. De får det via kontakter. Och de kontakterna skapar man inte i nämnder och styrelser. De skapas bara av vanligt folk på golvet.

Språket, till slut. Den som tror att man kan lära sig svenska genom att gå på en sfi-kurs i en segregerad förort och inte har någon nytta av att få ett jobb för att lära sig svenska har missförstått alltihop. Svenska lär man sig nämligen på jobbet.

Nu hoppas jag att vi kan enas om att köra en riktigt bra integrationspolitik, oavsett vem som har hittat på den för tillfället.

Anförande nr 178

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Jag tycker att Hardys inlägg är väldigt sympatiskt. Men, Hardy, när det första förslaget till den här planen kom – det är alltså en plan och inte ett program, som flera säger, utan en plan för hur man ska genomföra de här integrationsinsatserna – gjorde vi ju om den just efter att ha tagit del av de olika remissinstansernas åsikter. Den är ju ett resultat av vad till exempel stadsdelsnämnderna har tyckt.

Sedan vill jag faktiskt när det gäller just arbetsmarknadsfrågorna peka på alla de stora arbetsmarknadsprojekt som vi har startat, Projekt nord och Projekt syd. Det är just att man ”coachar”, att man sammanför arbetslösa med arbetsmarknad och verkligen siktar in sig på praktikplatser och svenska i kombination.

Anförande nr 179

H a r d y H e d m a n (kd): Familjebostäder har lustigt nog skrivit: Familjebostäder är frågande till att namnge förslaget policy då det i sin form är en vision. Om det är en vision, en policy eller ett program vi pratar om spelar väl ingen roll. Det är integrationen vi ska lyckas med.

Anförande nr 180

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Återigen kan man tacka Hardy för i alla fall något slags krav på ödmjukhet i den här frågan. Det finns en anledning till att man kan säga att integrationen är misslyckad. Det är inte bara fråga om misslyckat socialdemokratisk styre. Högerpolitiker har bidragit i lika hög grad. Man har undvikit kärnfrågorna och man fortsätter att göra det.

Tyvärr nämndes språket igen. Jag vill gärna veta varför ni tror att det finns en massa människor som tror att de inte behöver det svenska språket i Sverige. Det är någon sorts inbillning som finns. Människor vet det. Människor behöver inte politikers hjälp för att förstå detta. Människor behöver politikers hjälp för att tro på sin framtid här.

Anförande nr 181

G o d f r e y E t y a n g (s): Ordförande! Jag ska försöka fatta mig väldigt kort den här gången. Jag tycker också, precis i linje med Hardy Hedman, att det har kommit många kloka idéer från båda håll. Det är insikten att integration kanske är någonting väldigt stort och att den ingår i alla områdena. Vi behöver verkligen synpunkter från båda sidorna.

Men jag blev också väldigt bekymrad, ordförande. Antingen hörde jag dåligt eller också missförstod jag, men jag hörde nämnas att på en sida i salen är man köpt. Jag förstod inte riktigt vad det syftade på. Eftersom det sades i den här salen vill jag gärna ha en förklaring.

Anförande nr 182

A b e b e H a i l u (s): Ordförande, kommunfullmäktige! Jag är också en av dem som gärna vill veta vad Ewa Samuelsson menade när hon sade att vi på den här sidan är köpta. Kan du förklara hur jag är köpt? Kan du säga det? Jag vill gärna veta det. Eller jag kanske missförstod dig. Det är mycket viktigt.

Anförande nr 183

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Om du tar åt dig av det får det stå för dig själv. Jag sade att det förekommer. Jag har hört invandrare själva berätta hur de har kunnat få positioner utifrån engagemang i olika föreningar. Det är det jag bygger detta på.

Anförande nr 184

G o d f r e y E t y a n g (s): Herr ordförande! Jag ska göra detta väldigt tydligt. Jag tror att jag pratar för samtliga invandrare som sitter på den här sidan i salen. Vi har faktiskt stått på valsedlar och blivit valda enligt svensk gängse sed. Många av oss har drabbats av svår kris. Det är väldigt främmande för mig när man säger här att man har hört från vissa invandrare att någon har blivit köpt. Det är en sådan debatt som jag inte tycker borde föras i den här salen. Jag har jättestor respekt för Ewa Samuelsson, men just det här uttalandet, herr ordförande, tycker jag är emot alla demokratiska principer, i synnerhet när man diskuterar integration och mångfald. Då

håpnar man. Det är ungefär som att säga att det finns två klasser av personer här, klass a och klass b, och klass b köps. Det är väldigt kränkande. Jag tycker faktiskt att Ewa Samuelsson skulle kunna be om ursäkt för det uttalandet.

Anförande nr 185

E w a S a m u e l s s o n (kd): När jag uttryckte mig på det sättet i min replik var det efter att en annan ledamot, jag är ledsen men jag kommer inte ihåg ditt namn, pekade på den här sidan av salen och skulle ha fram att vi inte hade någon aning om integration bara för att det inte satt någon med annan hudfärg på den här sidan just i dag, även om det finns olika grad av mörka och ljusa även på den här sidan. Jag tycker inte att man kan gå in i debatten och föra den på det sättet. Då tycker jag att den är låg. Därför ville jag ge tillbaka och berätta vad jag har hört från invandrargrupper inte minst ute i Tensta och Rinkeby. Jag kan inte tala om vilka de personerna är för vi har yttranderätt att berätta men man får inte söka efter källan. Men det är så det har berättats för mig och det står jag för och kan också tala om här i talarstolen.

Anförande nr 186

B o r g a r r å d e t L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag måste säga att det faktiskt blivit ett oanständigt avslut på denna ganska bra debatt. Jag tycker att det är på sin plats att man faktiskt ber om ursäkt. Jag vet inte hur det är i Kristdemokraterna men i mitt parti blir man medlem utifrån att man delar de socialdemokratiska värderingarna, att man kan skriva under på det partiprogram som den socialdemokratiska kongressen ställer sig bakom. Det gör alla partikamrater som representerar Socialdemokraterna i den här salen. De är också mycket kompetenta politiker och är det därför att de har ett brinnande intresse, och de delar våra värderingar. Hur det går till i Kristdemokraterna vet faktiskt inte jag, men jag tycker att det vore på sin plats att du ber de ledamöter som faktiskt känner sig träffade om ursäkt.

Anförande nr 187

E w a S a m u e l s s o n (kd): Hur den demokratiska processen går till i Socialdemokraterna bevitnar vi ju både i medierna och inför öppen ridå. Det vet jag inte om jag behöver kommentera så mycket mer. Men jag vet att Olof Palme i en radiointervju en gång lär ha sagt att Socialdemokraterna är bra på demokrati på håll. Det kanske också stämmer.

Anförande nr 188

B o r g a r r å d e t L i n d b e r g (s): Skäms, Ewa Samuelsson!

Anförande nr 189

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag kan bara säga att jag har vänner på båda sidor här i salen och det är vänner på båda sidor som har utländsk bakgrund. Jag hör rykten om alla möjliga, både höger och vänster. Jag är inte säker på att det är just

olika rykten som den här debatten tjänar på. Det är snarare lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter som man bör hålla i fokus.

Anförande nr 190

A b e b e H a i l u (s): Det är inte så enkelt, Ewa Samuelsson. Du måste förklara vad du menar. Är det till exempel dina partikamrater i Rinkeby eller någon på din sida som säger om mig att jag är köpt? Jag har jobbat i det här partiet i 17 år. Jag började med politik när jag var 14 år. Jag kom som politisk flykting till Sverige. Jag har inte lärt mig politik här. Självklart har jag lärt mig om demokrati och så vidare. Vad menar du med att säga: Du är köpt? Du sade ju att på den sidan, som helhet, är ni köpta. Du sade inte "du". "Ni" sade du. Vad menade du med det? Du måste förklara det här. Du är gruppleddare. Det här är viktigt. Så enkelt är det inte. I en stor församling kan du inte säga så. Vad menar du med det? Du har nyligen varit på amerikansk resa. Är du smittad när du kommer tillbaka eller vad är det som händer? Du måste förklara.

Anförande nr 191

E w a S a m u e l s s o n (kd): Jag bara frågar varför ni tar åt er om det inte är så.

*§ 16 Uppföljning av Stockholms miljöprogram under perioden 2002–2004
(utl. 2005:78)*

Anförande nr 192

Borgarrådet Gunnarsson (mp): Ordförande, fullmäktige! Vi ska försöka att på 40 minuter klara av en framtidsfråga, en långsiktig fråga och en väldigt viktig fråga.

Det är halvtid för miljöprogrammet Hur mår Stockholm? Det är väl tungt att andas. Vi är störda av buller, men det finns också fler cyklister och mer miljökrav i upphandlingen. Det visar uppföljningen av stadens miljöprogram. Vi har i kommunen fortfarande många utmaningar på miljöområdet men ett miljöprogramms övergripande målsättning är ju att kommunen ska utvecklas till en ur miljösynpunkt långsiktigt hållbar kommun. Den uppföljning som vi har framför oss ...

(Ordföranden: Det är väldigt mycket surr i salen. Kan jag få be dem som för samtal att gå utanför salen.)

Jag tackar jättemycket för att jag över huvud taget fick komma hit och prata om miljöprogrammet någon sekund. Jag försöker berätta någonting som jag tycker är intressant efter att alla andra har hållit på i tre timmar och pratat om det de tycker är intressant. Men jag tror att det faktiskt finns ca 760 000 personer i denna kommun som är väldigt intresserade av att kunna fortsätta andas frisk luft, att kunna fortsätta cykla, att kunna fortsätta att existera här, vare sig man tillhör den ena eller andra nationaliteten.

På era bord har jag lagt lite material för att ni ska kunna se hur det står till med miljöprogrammets uppföljning. Detta är en sammanvägning av de olika nyckeltal som finns i miljöprogrammet. Man ska tolka det så att vi är på väg åt ett håll om det är en grön tumme upp. Om det är en röd tumme ner har vi inte kommit riktigt så långt. Det tråkiga är väl att det finns en del saker som vi inte har kommit så långt med. Men det positiva är att det är många som vi har kommit långt med.

Det är 43 stycken delmål. Av dem är vi på väg i positiv riktning i 17. Det är nästan hälften. Det tycker jag är jättebra. 14 är ganska svåra att hantera ur mätsynpunkt. Vi måste jobba mer på det. Men det finns inget som säger att vi inte skulle komma till rätta med det också. Med 10 stycken är det svårt. De svåraste handlar om det område som vi har mest problem med i vår storstad. Det är trafikområdet. Men det är ändå positivt att, som jag sade, fler åker kollektivt och cyklar. Fler börjar förstå problemen kring trafiken.

Vi har inte heller i detta miljöprogram ett klimatmål. Däremot har vi ett klimatprogram. På era bord har ni också fått en del material som handlar om klimatprogrammet. Det blir också uppföljningar av klimatprogrammet så småningom och även ett brev som handlar om att vi ska ha ett ungdomsfullmäktige om klimatfrågorna i november i år. Det tycker jag är bra effekter av hur man kan jobba med miljöfrågorna långsiktigt i en kommun som vår.

Därmed vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 193

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Ordförande, fullmäktige! Jag börjar med att yrka bifall till Moderaternas och Folkpartiets reservation där man delvis tillstyrker föredragande borgarrådets förslag. I uppföljningen av miljöprogrammet finns det mycket som är bra. Stora delar är bra, det ska jag börja med att säga.

Men det finns också vissa problem. Det är att miljöfrågorna, som de hanteras i den här staden, så ofta leder till konflikter kombinerat med förelägganden och annat. Jag tror att det här har flera orsaker. Delvis tror jag att det beror på att man är pigg på att fatta vad man kanske kan kalla rigida beslut där man inte vill ha någon dialog. Man för ingen dialog. Det kan vara i strid med folkviljan och även utan ordentliga beslutsunderlag. Man bara dammar på och tar det som kommer senare när det är dags. Det här tror inte jag alls är bra därför att det motverkar planeringen av en långsiktig och hållbar utveckling här i staden.

En vanlig konflikt är att tillväxt och miljö ställs mot varandra när de tvärtom hänger ihop och är en förutsättning för varandra. Man är pigg på att komma med förelägganden för företag och så vidare. Det är det som präglar verksamheten. Lagstiftningen är många gånger oklar, och det är långa processer med överklaganden. I slutändan är det små människor som kommer i kläm.

Det är tvärtom så att ett bra företagsklimat leder till tillväxt som i sin tur leder till teknisk utveckling som leder till en bättre miljö. Det här hänger ihop. Det är synd att man i den här staden så ofta ställer dem mot varandra.

Jag tror att en orsak till att det är så här, utöver det jag tidigare har sagt, är att man fortfarande avskiljer miljöfrågor lite för mycket från andra frågor. Det tror jag är lite problematiskt därför att arbetet för en bättre miljö måste genomsyra arbetet i alla verksamheter mycket bättre än i dag.

Ett exempel som majoriteten efter mycket tvekan och funderande ändå inte genomförde var ett förslag att miljönämnden skulle gå in och förelägga Stockholms stad och nämnder att göra en massa saker under tvång. Det tycker jag är ett bra exempel på hur det är när man avskiljer miljöfrågorna från de övriga verksamheterna i staden. Men det bordlades i miljönämnden, och till slut genomförde inte majoriteten förslaget att tvinga andra nämnder och staden till en massa saker. Det tycker jag var bra. Det är ingen bra ordning att använda tvång på det här sättet. Miljöfrågorna ska ju debatteras i demokratisk ordning i de nämnder som har ansvaret för olika delar. Där ska miljöperspektivet finnas med överallt. Det är inte vettigt att miljönämnden ska agera någon slags polis med piska och ge sig på andra nämnder i staden. Det var klokt att majoriteten i sista sekund inte gick in med storpiskan på det sättet mot sina kolleger runtom i staden.

Anförande nr 194

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag ska bara kommentera en av de här sakerna och kanske komma tillbaka senare och kommentera mera. Det är just det

Magnus Hellström tar upp om att miljöförvaltningen gick in med piskan på en massa saker. "En massa saker" var åtgärdsprogrammet när det gäller PM₁₀, där vi hade blivit förelagda av regeringen att göra saker.

Anförande nr 195

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Det här innehöll många kontroversiella saker som förtjänar en demokratisk debatt i de nämnder och organ som har att hantera de här frågorna. Det insåg ju ni också till slut i och med att ni inte gick in med piskan. Men det var nära, vad jag förstår.

Anförande nr 196

P a t r i c i o R o d r i g u e z (v): Ordförande, fullmäktige, åhörare och medborgare! I februari 2003 antog kommunfullmäktige miljöprogrammet *På väg mot en hållbar utveckling*. Som beskrivits tidigare omfattar programmet 6 viktiga punkter, 43 delmål och 98 nyckeltal. Man kan summera att vi verkligen har lagt grunden för en hållbar utveckling. Sådant är inte lätt att åstadkomma.

Det finns ett framgångsrikt resultat när det gäller effektiviseringar av transporter. Viktigt att påpeka här tycker jag är att det finns ett omfattande program för att utvidga cykelvägar. Det finns en omfattande upphandling av miljöbilar inom alla stadens förvaltningar. Miljöavgifter kommer att minska utsläppen av koldioxid. Det är också positivt att det när det gäller utsläpp till sjöss finns en omfattande katalytisk avgasrening av fartygsmotorerna. Det är en lyckad insats.

Det finns naturligtvis tveksamma delmål som förmodligen inte kommer att uppnås. Man kan peka på att till exempel andelen förnybara bränslen för produktion av fjärrvärme har minskat. Då måste vi vidta åtgärder. Staden måste söka statsbidrag för att kunna utvidga solcellsanvändningen.

När det gäller miljöanpassad upphandling finns det också områden där vi inte kan nå det vi vill, till exempel inköp av ekologisk mat för de olika verksamheterna. Men vi har som sagt lagt grunden för en hållbar utveckling i Stockholms stad.

Anförande nr 197

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Det här är ju mycket teknisk och komplicerad materia att hålla reda på. Vi ska vara ödmjuka inför varandra. Det är svåra frågor vi hanterar. Men jag kan ändå inte låta bli att fråga: Hur vet man att utsläppen av koldioxid kommer att minska med biltullar? Kommer det att köra färre lastbilar och långtradare i Stockholm då?

Anförande nr 198

P a t r i c i o R o d r i g u e z (v): Jag hade förmånen att besöka London för en vecka sedan. Det är solklart att politiken måste styra utvecklingen för att utsläppen ska kunna minska. Miljöavgifter är en av de batteriåtgärder som man kan använda sig av.

Anförande nr 199

Björn Ljung (fp): Herr ordförande, fullmäktige! Det här är faktiskt en väldigt bra trycksak. Jag skulle uppmana er att läsa den och dra lärdom av att det är precis så här man ska göra med sina program. Prova att göra något så här tydligt och konkret med integrationsprogrammet som ni just har fattat beslut om så ska ni se att det aldrig kommer att funka.

Så långt är allting bra. Sedan kan man ju fundera över innehållet. Då blir det lite värre. Den här majoritetens miljöpolitik har ju präglats av ganska många populistiska utspel och en hel del ovetenskap. Titta på den här skriften! Hejda stadsjeeparna! säger man. Det är ingen som vet vad en stadsjeep är ens. Det intressanta vore väl att begränsa koldioxidutsläppen på ett lämpligt sätt. I stället pekar man ut en speciell bilsort.

Här är en annan grej. Hårda miljökrav hindrar bostadsbyggande. Det vet vi också. Man talar så väl om dessa normer. Det är så bra att vi har de statliga normerna och regleringarna. Men 30 000 bostäder i Stockholms innerstad skulle inte ha fått byggas om dagens normer hade gällt när de byggdes. I de här 30 000 bostäderna skulle jag tro att ungefär 100 000 människor bor. Det är många som tycker att det är väldigt attraktivt att bo där. Men sådant ska helst hindras och förbjudas.

Det finns fler bekymmer med det här. Det är EU-normerna när det gäller partiklarna. Man talade om PM₁₀ alldeles nyss. Stockholmsluften är mycket ren, renare än den någonsin har varit. Vi har några få dagar om året problem med kväveoxidutsläppen när det är väldigt otjänliga väderleksförhållanden. Samma sak gäller partiklarna. Vad är nu dessa partiklar igen? EU-normen har sagt att det finns vissa gränsvärden som inte får överskridas. De har satts efter diesellavgaserna som finns i Syd- och Mellaneuropa. Våra problem är dammpartiklarna som kommer upp för att vi sandar. Det måste vi göra när det är halt. Och så finns det eventuellt en del problem med rester av metall som kommer ur dubbdäcken. Då säger man: Förbud dubbdäcken!

Utan att göra analyser kommer man gång på gång med sådana här käcka utspel och tillrop. Så här ska man göra. Samma sak har det funnits tendenser till när det gäller 3 G-master. Man kommer med ovetenskapliga utspel. Man förbjuder till exempel kopparrör i varmvattenledningar därför att de ger utsläpp. Kärnkraftsindustrin i Tyskland jublar för de får tillverka svindyra rostfria ledningar som exporteras hit, och de undrar: Var har ni användning för alla de här någonstans? Man tänker inte på att plast, som är ett annat exempel, ger andra miljöskador.

Anförande nr 200

Borgarrådet Gunnarsson (mp): Björn Ljung! Miljöprogrammet är utformat för att man ska behålla hälsan. Det är det gränsvärdena går ut på.

Sedan har jag inte sett att det står någonting om stadsjeepar i miljöprogrammet. Det står ingenting om 3 G-master heller. De hårda miljökraven som vi inte klarar förstår jag inte riktigt vad du menar med. Normerna är ofta satta för hela landet. Vi måste naturligtvis också bidra till att man upprätthåller dem. De är ju satta ur ett hälsoperspektiv. Jag antar att det är bullernormerna som du pratar om. Det handlar ju inte om att man inte kan bo i innerstaden. Det handlar om att man måste hantera situationen

som den är där. Man måste kanske sätta in bättre fönster. Man kanske måste bygga bullerskydd. Man kanske måste minska trafiken på vissa gator och så vidare.

Sedan har vi PM₁₀ som det är knepigt att prata om. EU-direktivet är satt och det gäller oavsett om det är den stora partikeln eller den lilla partikeln.

Anförande nr 201

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige! Lyssna på det borgarrådet sade senast! Normerna är satta oavsett om det gäller den lilla eller den stora partikeln. Det är precis det här som är ett av de stora bekymren. Man sätter normer, men sedan vet man inte om det är äpplen eller päron det gäller. Då mäter man en sak och får helt andra jämförelsevärden än andra delar av EU till exempel.

Det är ett faktum att om de bullernormer som du gärna vurmar för hade fått gälla hade 30 000 bostäder i Stockholms innerstad aldrig fått byggas. Det tycker jag inte är riktigt rimligt.

Anförande nr 202

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det är naturligtvis så att hälsan handlar om människors hela livssituation och att vi enskilda personer också har ett ansvar för vår livssituation och hur vi lever våra liv. Samtidigt har vi naturligtvis också ett stort ansvar som politiker att medverka till att folkhälsoarbetet hela tiden flyttas framåt.

De senaste rönen när det gäller utsläpps- och partikelfrågan måste vi naturligtvis ta på stort allvar även om det finns frågetecken, precis som några tidigare talare har lyft fram. Inte minst gäller det dubbdäcksfrågan där det finns länder som har partikelproblem trots att man har förbjudit dubbdäcken.

Jag skulle vilja framhålla vikten av att vi inte så mycket lyfter fram biltrafiken som så negativ. Bilen betyder frihet för väldigt många människor och är till stor hjälp i det dagliga livet för att få tider och annat att passa och gå ihop. Samtidigt har vi naturligtvis vikten av att hela tiden förbättra kollektivtrafiken för att möjliggöra för människor att välja andra alternativ.

Det är också viktigt att vi tittar på hur mycket verksamhet som koncentreras till innerstaden och att vi fortsätter arbetet med den flerkärniga huvudstaden så att inte trafiksituationen hela tiden fokuseras mot innerstaden utan att man kan sprida trafiken över ett större område. Där kan vi vara med och påverka. Men det långsiktiga folkhälsoarbetet har vi, som sagt, ett stort ansvar för. Men varje enskild person har naturligtvis också ansvar för sin egen livssituation.

Anförande nr 203

J a n V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! Eftersom jag kommer in sist i debatten tänkte jag övergå till att något kommentera det som oppositionen, åtminstone Moderaterna och Folkpartiet, skriver i sin reservation och det som har sagts här i talarstolen.

Det Moderaterna och Folkpartiet bland annat skriver i sin reservation som en kritik mot miljöprogrammet är att det finns ett delmål som är att minska antalet fordon. Ett sådant finns faktiskt inte. Det finns något som heter kvävedioxidmål, att vi under den här programperioden på fem år ska minska kvävedioxidutsläppen med 25 procent. Den siffran bygger på uppgifterna från Stockholms och Uppsala läns luftfartsförbunds prognos som gjordes 2002 när programmet skulle börja gälla. Hade det då varit oförändrat antal fordon skulle det ha stått 30 procent i det målet, kan jag upplysa om. Ett annat problem är att vi bara verkar uppnå 18 procent. Det är en viktig fråga att analysera hur vi ska hantera det i det fortsatta programmet.

Men ni kritiserar också i er reservation att vi skriver i programmet att det är viktigt att effektivt utnyttja det befintliga vägnätet för att minska behovet av nya vägutbyggnader. Det är lite märkligt. Jag tycker att man ändå kan konstatera att det inte är något egenvärde i att vi investerar i vägar och trafikleder i Stockholm. Det gör vi för att Stockholm växer och för att vi måste ha en infrastruktur på både väg- och spårsidan som gör att Stockholm kan fungera som storstad och världsstad förhoppningsvis även i framtiden. Då ska vi naturligtvis också utnyttja det vägnät som finns så effektivt som möjligt. Jag vet att det också är något som ni från den borgerliga sidan i praktiken kräver eftersom ni tidigare har krävt att man ska göra om enkelriktade gator i vissa stadsdelar till dubbelriktade just för att utnyttja vägnätet mer effektivt, för att ta ett sådant exempel. Även på den punkten är det ihållig kritik.

De stora frågorna om buller och partiklar hinner jag kanske inte gå in på. Men jag trodde att vi kunde vara överens i hälsofrågan. När vi bygger ska vi kunna ha tysta sidor. Man ska kunna öppna fönstren på gårdssidan utan att man riskerar allvarliga bullerskador. Barnen ska kunna leka på en innergård utan att få allvarliga bullerskador.

Folkpartiet är väl som i många frågor det parti som kör med mest dubbelmoral. Jag hade nöjet att läsa propositionen om bullerfrågor och riktvärden som antogs 1996 i riksdagen. Tro det eller ej, de som då var kritiska mot att riktvärdena var för generösa, att man borde ha hårdare riktvärden, var Folkpartiet. Lars Leijonborg hade undertecknat den partimotionen. Det är verkligen dubbla budskap från fullmäktige och från riksdagen.

Anförande nr 204

B j ö r n L j u n g (fp): Dubbla budskap – när du och jag har diskuterat miljö förut, Jan Valeskog, har jag beklagat den inställning som Socialdemokraterna har haft när det gäller miljö kontra ekonomisk tillväxt. Ni har lagt er helt för Miljöpartiets och Vänsterns tillväxtfientliga syn i de här delarna. Jag tycker att du har nyktrat till lite grann på den punkten. Meningen med den motion du hänvisar till är att man ska se Sverige som en helhet, och då är det så att storstäderna har sin miljö och landsbygden har sin miljö. Det framkommer inte riktigt tydligt i motionen, men så är det. Man måste skilja på de olika delarna.

Det finns ytterligare bekymmer när du talar om effektiva vägnät. Det du egentligen säger är att om vi inför biltullar effektiviserar vi vägnätet. Det är vi, som ni vet, definitiva motståndare till.

Anförande nr 205

J a n V a l e s k o g (s): Det är väl självklart att man ska utnyttja vägnätet så effektivt som möjligt och få trafikströmmar och trafikföring att fungera så bra som möjligt. Sedan behövs det naturligtvis investeras i ny infrastruktur också. Det jobbar vi för. I motsats till förra mandatperioden händer det en hel del på det området.

Men när det gäller buller bör du nog gå och titta på er partimotion från riksdagen 1996 där ni kräver hårdare bullerkrav än regeringen gör i sin proposition. Det är naturligtvis dubbla budskap. Det har vi sett ofta, inte minst i miljöfrågor där ni är kritiska mot lagstiftningen och annat som ni i riksdagen har röstat för. Men i er partimotion är det till och med så att ni kräver hårdare tag. Det är ändå uppseendeväckande.

Anförande nr 206

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Det trista med miljöpolitiken i det här landet och i den här staden är att det styrs mycket av dogmer. Man bestämmer först att man ska avveckla kärnkraften. Man bestämmer först att man ska införa biltullar. Sedan börjar man leta argument, nöjer sig med ofullständiga beslutsunderlag och fattar beslut. Man vill till exempel inte miljöpröva miljöeffekterna på Essingeleden sedan man infört biltullar. Det är en stor brist i beslutsunderlaget där. Men det tas det ingen hänsyn till.

Jag måste kommentera det som sades om stadsjeepar. Det är väldigt intressant. Gatu- och fastighetsnämnden i Stockholms stad har alltså fattat beslut om att man vill förbjuda stadsjeepar, men det finns ingenting som heter så. Det finns ingen definition. Det är inte ens klart om de är miljöfarliga. Det är inte ens klart om de utgör någon trafiksäkerhetsrisk. Ändå fattar gatu- och fastighetsnämnden i den här staden sådana beslut. Jag tycker att det är häpnadsväckande.

Jag tror att det egentligen handlar om ren moralism. Man är ute efter människor med en viss livsstil, de som verkar ha tjänat lite pengar, ger lite amerikanskt intryck och kommer i stor bil. Dem vill man åt. Jag tror att det är rent moralistiska grunder till det där.

Avslutningsvis har jag en fråga till Viviann Gunnarsson. Det finns tung forskning som visar att det verkar vara väldigt allvarliga partikelproblem i tunnelbanan med stora risker. Med den logik ni brukar använda, ni säger att man ska ta det säkra för det osäkra och så vidare, borde ni ha totalstängt tunnelbanan på en gång. Hade det varit bilar hade ni gjort det. Men när det gäller tunnelbanan vill ni utreda och se om man kan byta ut bromsar, öka ventilationen eller jobba på annat sätt. Det pågår ett arbete där man vill samla kunskap. Men jag undrar: Kommer ni att införa trängselavgifter på tunnelbanan om det visar sig att det är ett partikelproblem där nere som verkligen är allvarligt? Kommer ni att vara konsekventa och behandla tunnelbanan på samma sätt som ni behandlar biltrafik?

Anförande nr 207

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Det kunde vara klokt, Magnus, om du tog reda på vad gatu- och fastighetsnämnden egentligen har beslutat innan du börjar

kritisera besluten. Det är inte fråga om förbud utan om restriktioner när det gäller en bilsort som har blivit en modefluga. Det finns olika typer av restriktioner. I London utreder man till exempel högre trängselavgifter. I Roms stadskärna är det helt förbjudet att framföra dessa bilar. Även i Paris utreder man samma restriktioner.

Gatu- och fastighetskontoret har fått i uppdrag att utarbeta en definition på samma sätt som vi har en definition när det gäller miljöbilar och vilka restriktioner som kan vara lämpliga att införa i Stockholm. Sedan återkommer det hela till trafiknämnden för beslut. Detta är vad det är fråga om. Det finns bilar som inte är lämpliga att framföra i stadstrafik. En del är för stora, de är inte miljövänliga och de är trafikfarliga. Det är vår uppfattning.

Anförande nr 208

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Ni vet ju inte om stadsjeepar är miljöfarliga eller om de utgör en trafiksäkerhetsrisk. Det finns som sagt ingen definition.

Men jag har en fråga. Stora bilar, säger du allmänt att du är ute efter. Stora bilar gillar du inte. Kommer det här förbudet också att omfatta stora så kallade raggarbilar och familjebussar med åtta platser? Är ni ute efter att förbjuda dem också därför att de är skrymmande i trafiken?

Anförande nr 209

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Magnus Hellström! Ditt stora intresse för partiklarna just nu är intressant. Vi har haft väldigt många diskussioner i miljö- och hälsoskyddsnämnden om detta, vi har haft seminarier och vi har haft de nordiska länderna här på besök. Då har du kanske inte varit där så väldigt mycket. Men nu är intresset väldigt stort. Då tycker jag att man ska försöka föra den diskussionen seriöst också.

Självklart finns det olika storlek på partiklar. De har också olika effekter. Men det man kan säga är att de som är väldigt små, som de har i Sydeuropa, avgaspartiklar, inte är mindre farliga än de vi har här som är stora. De bara orsakar lite olika symtom. Sedan dör man inte av en partikel som man får en dag. Det handlar ju om en påverkan på längre sikt ur hälsosynpunkt. Det tror jag att du också förstår när du tänker efter.

När det sedan gäller det du tar upp om tunnelbanan är det självklart att vi vill titta på alla projekt som är möjliga för att få ned partikelhalten även i tunnelbanan.

Anförande nr 210

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Det är just det jag menar. När det gäller tunnelbanan finns det en eftertänksamhet. Man vill ha ordentliga fakta innan man vidtar vilda åtgärder. Men när det gäller partiklar och biltrafik finns inte det. Då dammar man på. Då sprätter man i väg några miljarder på ett försök som det inte ens finns stöd för utan att visa samma eftertänksamhet, utan att utveckla tvättmetoder eller försöka minska problemen de få dagar per år som det är problem med partiklar

på vissa gator i staden och utan att jobba vidare med däckutveckling, dubbdäcksfrågan och vägbeläggning.

Men vad man framför allt kan göra på kort sikt, väldigt snabbt, är att förbättra tvättningen av gatorna. Det finns olika metoder. Det finns andra nordiska städer och nordamerikanska städer som använder andra metoder än vi gör med mycket gott resultat. De har minskat partikelproblemet på det sättet. Men när det gäller bilar finns inte den eftertänksamheten. Jag tror att det finns en bilfientlighet i grund och botten som visar sig i förbudet av så kallade stadsjeepar och när ni vill planera nya bostadsområden utan att bygga tillräckligt antal p-platser utifrån invånarnas behov och efterfrågan.

Anförande nr 211

P e r B o l u n d (mp): Ordförande, ledamöter! Både Björn Ljung och Magnus Hellström har varit uppe i talarstolen och sagt i sina inlägg att man måste luckra upp miljö kvalitetsnormen för att ”göra avvägningar mot andra samhällsintressen”. Det kan ju låta bra. Men då måste man i ärlighetens namn också kunna meddela hur många människoliv extra per år man är villig att offra för att göra de här avvägningarna. Det är väl ett rimligt krav man ska kunna ställa, tycker jag.

Det är faktiskt bortom alla vetenskapliga tvivel fastlagt att Stockholms halter av luftföroreningar faktiskt leder till hjärt- och kärlsjukdomar, faktiskt leder till cancer och faktiskt leder till allergier. Det finns väldigt långsiktiga och djupgående undersökningar som visar på att det är så. Jag måste säga att jag anser att det är höjden av dubbelmoral att Moderaterna och Folkpartiet som utan att tveka ställer sig bakom nollvisionen i trafiken, att man ska ha noll svårt skadade och dödade i trafiken, samtidigt inte verkar ha några som helst problem med de minst lika många som dödas i det här landet på grund av det som kommer ut i bakändan av bilen. Den logiken hänger faktiskt inte ihop för mig.

Jag skulle gärna vilja ha ett svar från Moderaterna och Folkpartiet: Hur många extra fall av barnleukemi kan Moderaterna och Folkpartiet acceptera i den här staden för att man vill luckra upp miljökraven? Hur många månaders kortare livslängd ska stockholmarna ha för att göra avvägningar mot andra samhällsintressen? Det vore rimligt att få ett svar på de frågorna.

Sedan vill jag också bemöta Magnus Hellström som säger att det finns ett helt linjärt samband mellan tillväxt och miljö kvalitet. Det tycker jag är ett intressant påstående. Det skulle innebära att man skulle kunna gå ut till olika länder som har olika BNP per capita och mäta miljö kvaliteten på det sättet. Man kan faktiskt inte se något sådant samband. Det skulle innebära att till exempel Luxemburg hade mycket bättre miljö kvalitet än Sverige har eftersom de har bättre BNP per capita. Det finns inget sådant samband över huvud taget.

Sedan säger Magnus Hellström också att miljökrav är ett hot mot tillväxten – Björn Ljung säger det också implicit – eftersom man måste göra avvägningar mot andra samhällsintressen. Då vill jag också höra vilka bevis ni har för det. Vad är det som visar att miljökrav minskar tillväxten i ett samhälle? Det spelar ingen roll om man är för eller emot tillväxt i sig, men upp till bevis! Titta till exempel på Kalifornien där

man har ställt väldigt höga miljökrav, inte minst på trafiken. Hur har det drabbat deras tillväxt? Det vore väldigt intressant att få svar på den frågan.

Sedan måste jag också bemöta några saker Björn Ljung sade i sitt anförande. Han säger att metallen i dubbdäcken bidrar till partikelhalterna på Hornsgatan. Det är inte metallen över huvud taget. Det är slitaget på asfalten av dubbdäcken. Så det är egentligen ett organiskt material som det handlar om.

Sedan säger han att kärnkraftsindustrin i Tyskland gör stålrör som levereras till Sverige. Det tror jag inte heller att de gör faktiskt. Det är nog så att stålet framför allt görs i Sverige, skulle jag vilja säga.

Dessutom vill jag ställa en fråga till Kristdemokraterna. Vi vet att Kristdemokraterna har lite dubbelmoral i miljöfrågor. Men när de samtidigt säger att det är omöjligt att avstå från bilen men ändå är väldigt viktigt att satsa på kollektivtrafiken vill man ju veta hur det hänger ihop.

Anförande nr 212

B j ö r n L j u n g (fp): Herr ordförande! Det är alltid lika trevligt, för man vet att man ska trycka på replikknappen när Per Bolund pratar därför att han säger så mycket som jag tror att han vet inte stämmer. Han tycker väl att det är roligt att säga det därför att han tror att det ska vara provocerande eller något sådant. Men fakta är ju att om man låter miljökraven vara så stränga att de hämmar den ekonomiska tillväxten finns det inte pengar att lösa miljöproblemen för. Det är ett väldigt enkelt samband. Det finns massor av nationalekonomer som har kunnat säga att det är precis så. Men du kanske har en annan form av vetenskap där.

När det gäller partiklarna vill jag gå så långt som att säga att här tvistar de lärde. Jag vill inte längre säga att det inte finns några samband. Det har jag sagt förut. Men jag har också sagt att om det kommer ny forskning kommer jag att successivt ändra mig. Men det är så att de lärde tvistar, och det blir inte särskilt seriöst när man här i debatten talar om att barn får leukemi av att bo i Stockholms innerstad. Det är skrämselpropaganda. Det ska inte vi politiker ägna oss åt i denna sal.

Anförande nr 213

P e r B o l u n d (mp): Jag förstår att Björn Ljung skulle önska att det var skrämselpropaganda, att det inte fanns någon faktabakgrund. Men faktum är att det har gjorts långvariga studier där man har följt människor som har vuxit upp i avgasutsatta miljöer. Ett exempel är Lucas, som är en studie av lungcancer i Stockholm, där man väldigt tydligt har kunnat visa att boende på Hornsgatan har högre risk att få cancer än man har i andra delar där det inte är lika mycket avgaser. En alldeles ny studie visade ju att sambandet mellan hjärt-kärlsjukdomar, stroke och liknande är betydligt mycket högre på de platser där man har höga luftföroreningshalter jämfört med platser där man inte har det. Att sedan komma och försöka säga att det inte finns något statistiskt samband eller några vetenskapliga bevis är ju "green-wash". Det är att försöka blunda för den problematik som finns. Det ägnar inte vi oss åt i Miljöpartiet i varje fall.

Sedan är det väldigt glädjande att det verkar som om Björn Ljung faktiskt håller på att ändra sig lite grann i partikelfrågan. Den linje som han höll tidigare var en extrem variant, måste man säga, där det inte fanns några som helst hälsorisker med partiklar. Men om det nu är så att det finns osäkerheter om hälsotecknen, ska vi då bara blåsa på och strunta i dem eller ska vi kanske minska riskerna så mycket som möjligt?

Anförande nr 214

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Men, Per Bolund, det finns olika metoder för att få en bättre miljö, och Miljöpartiets metod är inte den enda. Det står flera metoder till buds här i världen. Att beskylla oss för att släcka människoliv för att vi inte tror på era metoder utan vill ta till andra metoder är en typ av påstående som jag egentligen inte behöver kommentera.

Med din egen logik när det gäller hur försiktig man ska vara borde väl du ta initiativet till att vi stänger tunnelbanan omgående. Där finns det ju forskning som pekar på att det kan vara en mycket allvarlig situation.

Du kopplar inte ihop ekonomin med en god miljö, att en god ekonomi hänger ihop med utvecklingen av modern teknik. Det tycker jag är ganska uppenbart om du jämför med hur bilar i det gamla Kommunistsovjet luktade jämfört med bilarna i väst.

Du oroar dig för människors hälsa. Hur får människor bättre hälsa, och hur får vi stopp på växthuseffekten när ni vill elda olja och kol i stället för att använda kärnkraft och producera ren el?

Anförande nr 215

P e r B o l u n d (mp): När det gäller det sista om kärnkraften har vi ett väldigt bra program för det på nationell nivå, så jag tycker att du får vända dig till våra rikspolitiker som faktiskt äger den frågan.

Jag vill inte stänga tunnelbanan. Jag vill inte stänga Hornsgatan heller, fastän partikelhalterna är för höga där. Jag vill vidta kraftfulla åtgärder som gör att partikelnivåerna faktiskt kommer ned på båda de ställena, som gör att vi klarar de hälsokrav som jag tycker att vi kan ställa.

Sedan förvränger du det du sade och det jag svarade på, vilket var att det fanns ett fullständigt linjärt samband mellan tillväxt och miljöåtgärder. Det var ju bara att tillväxten ger teknikutveckling, att teknikutvecklingen löser miljöproblemen och så vidare i en cirkel. Det borde rimligtvis innebära, tycker jag, att om man har ett land med hög tillväxt borde det vara bättre miljö kvalitet där. Men du kunde inte visa några sådana samband, till exempel att Luxemburg skulle ha bättre miljö än Sverige. Det finns ju inga sådana samband.

Anförande nr 216

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag vet inte om jag ska tacka eller vad jag ska göra för att Magnus Hellström tillskriver Miljöpartiet patent på hur vi hanterar

miljöfrågorna här i kommunen. Det är väldigt intressant, tycker jag, särskilt som det finns globala överenskommelser, det finns EU-överenskommelser, nationella överenskommelser och ett allmänt känt tänkande kring hur man borde attackera och hjälpa till så att man får en bättre miljö. Det är lite tveksamt, känner jag. Jag skulle gärna vilja tro att vi har lyckats påverka en hel del, men jag tillskriver mig inte så mycket makt att det är jag som har hittat på alla de här olika sätten att förbättra miljön.

Ewa Samuelsson sade att bilen är en frihet och en stor hjälp. Ja, jag kan hålla med om att bilen kan vara en stor hjälp i vissa sammanhang. Men den frihet man har i bilen kan också bli någon annans ofrihet, nämligen dens ofrihet som kanske blir sjuk av avgaser eller partiklar. I den uppföljning vi har av vårt miljöprogram kan vi se att just trafikproblemen är de problem som är väldigt svåra att komma till rätta med. Det gäller bullret i trafiken. Det gäller kvävedioxidutsläppen. Det gäller också någonting som inte finns i programmet, nämligen PM₁₀, som vi har miljökvalitetsnormer för. Det är en stor utmaning att arbeta med de målen. Utan att lägga ned bilen för gott, för det vill inte jag heller göra, arbetar jag väldigt kraftigt i Miljöbilar i Stockholm för att få till den biltrafik som är nödvändig. I viss mån har man ju också nöje av en viss biltrafik. Det ska ingen sticka under stol med. Men i framtiden måste det faktiskt ske en reduktion av bilåkandet om vi ska klara de här normerna. Om vi ska klara hälsan måste det bli så.

Ett annat mål som det är väldigt jobbigt att vi inte når upp till är femprocentsmålet i den ekologiska livsmedelshanteringen. Det är ett väldigt lågt satt mål som var och en av våra verksamheter borde kunna komma upp till. I Köpenhamn har man ett mål på 50 procent ekologiska livsmedel i sina verksamheter, och man når upp till det. Varför är det så svårt att nå upp till det i Stockholm? Varför är det sådana hinder just för ett sådant mål som borde vara helt klart att det är hälsopåverkande och ger en bättre hälsa?

En tredje sak som jag skulle vilja hålla fram är våra uppvärmningssystem och energianvändningen, där vi har stora problem med att få till de förnybara bränslen som vi borde. Här kommer vi absolut inte att nå målen. Här krävs det mycket arbete.

Anförande nr 217

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Jag tänkte bara säga att väldigt många här kanske upplever att det inte köps så mycket ekologiska livsmedel i Sverige, men det är svårt att få pengarna att räcka till. Det kan vara en anledning till att det är så.

Men sedan skulle jag vilja säga att det faktiskt inte finns några internationella avtal som tvingar Sverige att införa biltullar och inga internationella avtal som tvingar Sverige att avskaffa kärnkraften. Tvärtom är det många andra länder som satsar på kärnkraften.

Anförande nr 218

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Det mål vi har på 15 procent handlar ju inte om privatpersoner. Det är inte riktat mot privatpersoner utan det är riktat mot våra egna verksamheter. Sedan är det ju väldigt bra om privatpersoner också gör detta.

Jag kan bara tänka mig att om man lägger om och struntar i vissa av sina smågodisar, chips och sådant och försöker äta lite sundare kanske man mår lite bättre.

Anförande nr 219

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige! Nu är vi alltså inne på en annan sak som gör att det börjar bli ännu mer spekulationer, nämligen om det är mer hälsosamt att äta ekomat än annan mat. Blir man sjuk av att inte äta ekomat? Är det slutsatsen? Då är vi igen inne på näringskedjorna och allt det. Det blev ju en logisk kullerbytta förra gången vi tog upp det i talarstolen för några månader sedan. Det tror jag att vi ska akta oss lite grann för.

Men, Per Bolund, nu har jag chansen att svara på den fråga jag inte hann med. Det handlade om de rostfria rören. Det lät ju konstigt att säga att den tyska kärnkraftsindustrin jublar för att de får exportera sina svindyra rostfria rör till Stockholm. Det är så. Leverantörerna till tyska kärnkraftsindustrin gör högklassiga rostfria rör som vi använder i våra byggen. Vi får inte använda kopparrör därför att kopparrör faller ut sådant som hamnar i sedimenten här ute, du vet hur det är. Då kan man undra om det är rimligt att vi fördyrar byggandet på det här sättet. Mig gör det ingenting om tyska kärnkraftsindustrin får avsättning för sina produkter. Det gör absolut ingenting. Men det borde inte vara logiskt i din värld.

Sedan kan man fundera över andra saker när det gäller hälsoeffekterna. Om vi fortsätter med diskussionen om koppar en liten stund kan jag som exempel peka på att det finns plast. Norge och Danmark har kommit fram till att det kan finnas ganska stora hälsorisker med att skicka speciellt dricksvatten och tappvarmvatten genom plastledningar. Det är inte bra, säger de, apropå forskning. Men vi ska, hej och hå, rekommendera det i stället för våra kopparrör. Logiken brister på många håll och kanter.

Jag har nyss beställt en ny bil. Den drar betydligt mer bränsle än den gamla. Jag skäms inte ett dugg för det. Det är en bättre bil, den lastar mer och det tycker jag är jättebra. Det kommer att bli ett problem därför att jag måste utanför staden, för mackarna i Stockholm vill ni ju också stänga en efter en.

Sist men inte minst finns det så enkla åtgärder när det gäller partiklarna. Magnus Hellström har varit inne på det och sagt att det man måste göra betydligt mer i Stockholm är att våtsopa gatorna. Vi måste helt enkelt se till att det är renare och göra det i stället för att börja förbjuda dubbdäcken. Det var någon som sade: Herre Gud så många det är som råkar illa ut därför att det finns partiklar. Jag skulle gärna vilja ha en analys av hur många liv det är som går till spillo därför att vi förbjuder dubbdäck. I er värld ska vi förbjuda dubbdäcken. Vad betyder det när det gäller nollvision och annat?

Anförande nr 220

P e r B o l u n d (mp): Ja, Björn Ljung, jag kan gladeligen ge dig svar på den sista frågan, hur många liv vi förlorar för att vi har dubbdäck. Svaret är noll. Det har nämligen gjorts en väldigt bra uppföljning alldeles nyligen av Vägverket där man har visat på att det inte går att hitta några skillnader i trafiksäkerhet mellan bilar som har

dubbdäck och bilar som har vinterdäck utan dubbar, alltså finns det inte någon livsfara med att inte använda dubbdäck. Nu kan vi stryka den biten för gott i den här salen, hoppas jag.

När det gäller kopparrör nämnder du inte, men du antyder – jag förstår att du inte nämner det – att koppar faktiskt är giftigt. Det är därför det finns skäl att inte använda det. Om man slår upp i ett ekotoxikologiskt lexikon, alltså ett lexikon om vilka miljöeffekter olika ämnen har, kan man följa koppar sida upp och sida ner och se alla de studier som visar att det finns klar giftighet med koppar och att det skadar allt liv. Därför finns det starka skäl till att gå över till andra ämnen, till exempel stål eller plast.

När det gäller våtsopning är det självklart så att vi också vill genomföra de enklaste och snabbaste åtgärderna först. Visst, är det så att det räcker att våtsopa enligt de miljö kvalitetsnormer som vi har blir vi bara glada. Men de studier som vi har hittills visar inte att enbart det räcker, tyvärr.

Anförande nr 221

B j ö r n L j u n g (fp): Lyssna noggrant när Miljöpartiet talar. Det glider alltid in små insinuationer överallt. Nyss fick vi höra vad ekotoxikologiska lexika, som det heter i pluralis, säger om koppar. Jag är tillräckligt gammal och det är du också, Per Bolund, för att komma ihåg PCB. Det var toppen. Det fanns inget i ekotoxikologiska lexika på den tiden om hur illa det var med PCB. Det var en toppengrej för att foga samman till exempel byggnadsenheter och sådant. Det visade sig sedan att det var ett av världens farligaste ämnen och vi måste sanera.

Det finns rader av forskare som säger att plast inte alls är hälsosamt. Men vi ska rekommenderas att använda denna plast i stället för den välkända koppar vi använt sedan urminnes tider. Det finns ingen logik i ert resonemang.

Anförande nr 222

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Först vill jag säga till miljöborgarrådet att verksamheterna i staden klagar på att de har för lite pengar. Skolor till exempel anser att de har för lite pengar. Och inte tror jag att det beror på att de köper chips i stället för mat. Det är inte där skon klämmer.

Jag har noterat att man i majoriteten pratar väldigt lite om att tvätta gator. Det ansvarar man för och det är någonting man väldigt fort skulle kunna sätta i verket. Men det gör man inte. Man väljer att smälla i väg några miljarder på biltullar i stället för de här åtgärderna som skulle vara billigare. Det finns många intressanta nya metoder från annat håll som har bättre resultat än våtsopning, vad jag förstår. Man kör med tryckluft på sina håll med gott resultat. Man kör med basiska vätskor som inte fryser och inte har någon negativ miljöpåverkan på många ställen. Det finns en helt ny teknologi även när det gäller att tvätta gator. Men där gör ni ingenting, för ni satsar allting på biltullar i stället för att vidta de här billigare och förmodligen bättre åtgärderna som är mycket mer populära bland befolkningen.

Avslutningsvis vill jag bara berätta för radiolyssnarna att när debatten har pågått till klockan tio får man åka gratis taxi hem med bilar som släpper ut avgaser och däck som river upp partiklar. Och nu är klockan över tio. Jag läser innantill ur miljöprogrammet att ett mål är att fler reser med kollektivtrafik eller cyklar. Nu undrar jag till slut hur många i majoriteten som tänker åka hem med kollektivtrafik eller cykla hem.

Anförande nr 223

P e r B o l u n d (mp): Jag tänkte bara upplysa om att jag tänker åka kollektivt hem i alla fall. Då har du en person på din lista.

Vi tänker självklart vidta alla de åtgärder som är enkla och snabba att genomföra. Där ingår bland annat våtsopning. Våra förvaltningar har i uppdrag att titta närmare på alla åtgärder som går att genomföra, alla de tekniska innovationer som man hittar i andra länder för att få ned partikelhalterna. Jag kan lugna Magnus med att vi inte kommer att strunta i att vända på stenar för att hitta andra metoder. Men om man ser till de åtgärdsprogram som faktiskt finns framtagna, som regeringen har godkänt, är trängselavgifter en av de absolut viktigaste åtgärderna för att få ned partikelhalterna i staden. Det är verkligen nödvändigt.

Sedan blandar du som vanligt ihop äpplen och päron. Det är staten som betalar hela budgeten för trängselavgifterna medan det är kommunen som har ansvar för att miljö kvalitetsnormerna ska uppnås.

Anförande nr 224

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Men det är ju ni och er regering som har kokat ihop det här. Folk är fullkomligt likgiltiga för om de betalar skatt till staten eller till kommunen. Det är pengar som hade kunnat användas till annat. Varför väntar ni inte med att föreslå biltullar tills man har testat alla nya metoder med att tvätta gator? Ni har ju helt skjutit in er på att det är mängden partiklar, som under vissa väderförhållanden är höga några dagar per år, som dräper så många människor här i staden. Varför testar ni inte först dessa moderna tvättmetoder. Sedan, om det inte funkar, kan ni börja diskutera biltullar.

Slutligen gläder det mig att det finns en i majoriteten här i fullmäktige som inte tänker åka med en bil som släpper ut avgaser. Det är en som följer miljöprogrammet. Grattis!

Anförande nr 225

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Det sista var väl lite konstigt. Vi kan inte gärna göra en Gallup kring vilka som ska gå, cykla eller åka kollektivt hem nu. Men jag kan väl upplysa om att om två eller tre åker i en taxi så blir det nästan kollektivtrafik och jättemycket bättre än om en åker i varje taxi. Det är väl ett gott råd.

Jag skulle också vilja ta upp att man pratar så mycket om att det är farligt med plaströr, att det är farligt med kopparrör och så vidare. Man vet inte riktigt hur det kommer att gå. Man är orolig hit och dit. Men är det inte bra att forskningen går framåt, att vi får veta det? Jag menar att det är jättebra att vi får veta hur det står till.

Vi kan inte vara kvar på romartiden. Nero blev exempelvis förgiftad av blyrör och kunde inte styra sitt rike utan satte eld på hela Rom i stället. Det vill inte vi. Det är väl bra att forskningen går framåt.

På det här området att det är det just ämnet som heter ekotoxikologi som vi måste lära oss någonting av. Varför skulle just det här området vara fritt från kunskaper genom forskning? Det fattar inte jag. De flesta tror nog i alla fall att vi kan nå någonstans med forskningen.

Sedan vill jag bara säga att det inte är någon som har förbjudit några dubbdäck än här i staden och ingen som har förbjudit några på riksnivå heller. I åtgärdsprogrammet finns inget förbud mot dubbdäck över huvud taget, ännu. Däremot tycker jag att man kan fortsätta att diskutera vad som kan vara lämpligt och vilka material som kan vara lämpliga. I det åtgärdsprogram som finns i dag är våtsopning en stor del av det hela. Det är någonting som kommunen kommer att gå vidare med. Det är alldeles riktigt.

Jag skulle gärna vilja ta upp en sak som står i Folkpartiets och Moderaternas reservation. Det handlar om kompostering. Ni motsätter er kompostering. Ni motsätter er alltså att man över huvud taget samlar in organiskt avfall. Nu är det så att vi har ett mål att samla in 35 procent organiskt avfall. Men det ni skriver är att jättelika komposter har visat sig omöjliga att hantera. Nu är det bara det att det finns jättelika komposter i hela Europa utom så mycket i Sverige. Dessutom står ingenting i miljöprogrammet om att vi ska göra en mängd jättelika komposter. Det som står är ett nyckeltal för hur många som har en liten privat kompost i sin trädgård. Vi har ingen sådan kompost i Stockholm. Vi har en i Sofielund som vi äger tillsammans med Södertörnskommunerna. Men vår inriktning är att göra biogas av vårt biologiska avfall. Det kommer att bli en stor artikel i framtiden, en stor möjlighet för att vi ska kunna fortsätta åka buss, att vi ska kunna fortsätta åka båt, att vi ska kunna fortsätta åka bil och andra transportmedel som ni alla vill ha för er frihets skull.

Anförande nr 226

B j ö r n L j u n g (fp): Fullmäktige, ordförande, borgarrådet Gunnarsson! Vi kanske också ska tillägna oss de rön som utvecklas vad gäller plast. Jag vill bara rekommendera er att ta del av forskningen i Danmark och Norge så att vi kan jämföra den med hur vi ser på koppar. Koppar behöver vi faktiskt i kroppen också, även om det kan låta konstigt.

När det gäller komposterna vill jag säga att jag tycker att det finns tillräckligt med råttor i den här staden för att jag ska undvika att hylla de här kompostidéerna. De tycker jag är fullkomligt vanvettiga. Det är bättre att vi tar hand om växtavfallet och förbränner det.

En annan sak är att om vi ska ha biogas ska vi nog satsa på att framställa den på annat sätt och försöka forska i hur vi kan använda avfallet i skogen för att få fram biobränslen i stället.

Anförande nr 227

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Nu var du i alla fall på väg mot någonting lite bättre. Men det ska nog inte vara ”i stället”, det ska vara både–och, Björn Ljung. Allt biologiskt avfall kan användas till biogas. Det kommer att bli en stor artikel i framtiden. Det är någonting som man arbetar med i många länder. Dessutom kommer verkningsgraden att bli bättre. Det kommer aldrig att bli så att vi kan försörja den bilflotta vi har i dag med det här. Men vi kommer åtminstone att kunna ha den till vår kollektivtrafik.

Anförande nr 228

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Jag ska bara kort kommentera att problemet med kompostering och rötning är att det släpper ifrån sig växthusgaser. Det står också i reservationen att det är motivet till den tveksamhet vi har inför kompostering och rötning.

§ 17 Förslag till budget 2005 för mark- respektive trafiknämnden, samt redovisning av de nya nämndernas organisationsutformning och förändrat gränssnitt mot stadsdelsnämnderna (utl. 2005:79)

Ordningsfråga

Anförande nr 229

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Vi måste ta upp nästa ärende. Vi har haft en diskussion om det, något sent men ändock. Jag fick frågan från presidiet. Jag har undersökt saken och det är så att de nya nämnderna har trätt i kraft. De har inga pengar, inga budgetar men fungerar just nu.

Hur lång debatten blir hänger ju på fullmäktige. Jag hade kunnat göra processen kort, men jag har förstått att några vill diskutera. Det är väl någon sorts terrorbalans, om några börjar så drar det i gång. Men ärendet måste tas i dag eftersom de nya nämnderna har börjat sina verksamheter.

Anförande nr 230

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Det här måste vara världsrekord i administrativ ineffektivitet. Vi har debatterat här hela kvällen. Jag håller i ovanligt hög utsträckning med fullmäktiges ordförande. Ni har haft hela kvällen på er att tala om att det här ärendet måste avgöras.

Nu har några rest sig upp i tron att vi ska gå hem, och då vill ni debattera en av de absolut viktigaste frågorna, som hur många som helst vill yttra sig om. Ska vi köra igenom det på fem minuter? Är det effektiv demokrati? Jag bara undrar.

§ 18 Bordlagda ärenden

Ordningsfråga

Anförande nr 231

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Med anledning av det övertramp som många i salen upplevde att Ewa Samuelsson gjorde, där flera av de ledamöter som jag har pratat med kände sig både kränkta och utsatta för förtal, vill jag uppmana presidiet till en särskild överläggning med gruppledarna för samtliga fullmäktiges partier om hur man uttrycker sig i den här salen.